

JA' SC'OPILAL TI CAJVALTIC JESUCRISTOE TI LAJ STS'IBA TI JUANE

Ja' sc'opilal ti tal yalbucutic c'u x'elan
yo'nton ti Jtotic Diose ti Snich'one

1 C'alal mu to oyuc ti vinajele
ti balumile, stalel te ono'ox oy
ti much'u tal yalbucutic c'u x'elan
yo'nton ti Jtotic Diose. Te ono'ox oy
xchi'uc ti Jtotic Diose. Ja' Dios ti tal
yalbucutique. ²C'alal mu to oyuc
ti vinajele ti balumile, te ono'ox oy
xchi'uc ti Jtotic Diose. ³Scotol ti
c'utic oye ja' yabtel. Mu'yuc much'u
yan laj spas ti c'utic oye, stuc laj
spas scotol. ⁴Stuc ja' j'ac'cuxlejal.
Yu'un laj yac'bucutic jna'tic ti
ja' chijcuxiucutic sbatel osil ti
sventa, hech yu'un ja' c'oc' ic'ot
cu'untic ti ho'ucutic ti li'oyucutic
ti balumile ti oyucutic ti ic' osil ti
scoj ti mulile. ⁵Ja' hech chaj c'u
che'el ti c'oq'ue chae' squeval ti ic'
osil mu xtup' yu'un ti ic' osile, ja'
no'ox hech manchuc mi mu xc'anat
yu'un crixchanoetic, ja' yac'oj sba
chijyac'bucutic jcuxlejaltic sventa
sbatel osil.

Ja' sc'opilal ti laj yich' sbec'tal
ti Snich'on ti Diose

⁶Oy to ono'ox jun jchi'iltutic,
Juan sbi. Ja' i'ac'bat yabtel yu'un

ti Diose. ⁷Lic xcholbe sc'opilal ti
c'oq'ue yu'un hech ac'o xch'unic
crixchanoetic ti sventa ti Juane.

⁸Ma'uc c'oc' stuc ti Juane. Ja'
no'ox yich'oj tsots yabtel chcholbe
sc'opilal ti c'oq'ue.

⁹Yu'un c'alal yac'oj sba chcholbat
sc'opilal yu'un ti Juane, chtal xa ti
balumil ti c'oq'ue, ja' ti j'ac'cuxlejale,
ja' ti chijp'ijub ti sventae. ¹⁰I'ay
ti balumil. Ti balumile ja' pasbil
yu'un. Muc x'ojtiquinat yu'un ti
crixchanoetique ti li'oyic ti balumile.

¹¹Tal xchi'inuntutic ti ho'ontutic
ti yelnich'onuntutic ti Israele, ti
ho'ontutic ti t'ujbiluntutic yu'un
ti vo'one. Mu laj jpastutic ti muc'.

¹²Pero scotol ti much'u ipasvan ti
muq'ue, ja' ti much'utic laj xch'unic
ti ja' ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti
ja' Jcoltavanej cu'untic ic'ot, albil
sc'opilal ti yol snich'on Dios ic'otic.

¹³Ti much'u hech inich'ontasatic
yu'un ti Diose, mu xco'olaj xchi'uc
hech chaj c'u che'el ti inich'ontasatic
yu'un stot sme'. Yu'un ja' no'ox
sventa xcuxlejalic li' ti balumile.
Yu'un ja' no'ox hech laj sc'an
yo'ntonic, laj sc'an sbec'talic ti stot
sme'ique. Ja'uc ti chnich'ontasatic
yu'un ti Diose, ja' sventa sbatel osil.

¹⁴Ti much'u tal yalbutuc c'u x'elán yo'nton ti Jtotic Dióse laj yich' sbec'tal. Tal xchi'inuntutic, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele. Ja' ti Jesucristoe. Laj jq'uelutic ti jelaven sp'ijile. Ja' jelaven sp'ijil yu'un ja' Snich'on ti Jtotic Dióse. Jun no'ox Snich'on oy ti Jtotic Dióse. Nojem ti yo'nton ti yutsil yo'ntone. Nojem ti yo'nton ti toj chc'opoje. ¹⁵Ti Juane laj xcholbe sc'opilal. Tsots ic'opoj ti Juane, hech laj yal:

—Li'to ja' ti much'u laj calboxuc ava'yic sc'opilal ti much'u patil chtale. Ja' tsots yabtel yich'oj, xichi. Ho'oni mu tsotsuc cabtel quich'oj. Yu'un c'alal mu to oyucun, stalel te oy stuc, xichi —xchi ti Juane.

¹⁶Nojem ti yo'nton ti yutsil yo'ntone. Jcotoltic oy quich'ojbetic. Yac'oj sba chiyac'bucutic yutsil co'ntontic. ¹⁷Ho'ontutic ti judiountutic ti sventa ti antiguo jtatamoltutic Moises laj ca'ibetutic ti smantal ti Dióse. Ti sventa ti Jesucristoe laj quiltutic ti oy yutsil yo'nton ti Dióse cu'untic jcotoltic. Ja' ti sventa ti Jesucristoe ti hech laj ca'itutic ti sc'op Dióse ti ja' melele. ¹⁸Mi junuc mu'yuc much'u sq'uelojbe sat ti Dióse. Ti Snich'on ti Dióse, jun no'ox snich'on oy, ja' ti lum c'luxubimil yu'un ti Jtotic Dióse, ja' laj xa yac'bucutic cojtiquintic c'u x'elán ti Dióse.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti icholbat yu'un ti Juane, ja' ti laj yac' ich' ho'e

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Ti jchi'iltutic ti te oyic ti Jerusalén ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, ja' laj

staquic talel paleetic xchi'uc levitaetic, ja' ti oy yabtelic uc te ti templo te ti Jerusalén. Ja' tal sjac'beic ti Juane:

—¿Much'uot ho'oti? ¿Mi ho'ot ti ac'opilal chatale? —xchi c'otel.

²⁰Jamal laj yal ti Juane:

—Ho'oni mu Cristoucun, mu ho'ucun jcoltavanejun ti sc'opilal chtale —xchi xta'av ti Juane.

²¹Laj xcha'jac'beic nixtoc:

—¿Much'uot? ¿Mi Eliasot? —xchiic. Itac'av ti Juane:

—Mu ho'ucun —xchi xta'av ti Juane.

—¿Mi mu ho'ucot ti j'alc'opot yu'un ti Dióse ti jmalatutic? —xchi sjac'uic.

—Mu ho'ucun —xchi xta'av ti Juane.

²²Laj sjac'beic:

—¿Much'uot che'e? Albus ca'itutic hech chcalbetutic ti much'utic laj stacuntutic talele. ¿C'usi avabtel? Albus ca'itutic che'e —xchiic.

²³Itac'av ti Juane:

—Ho'on jc'opilal ti laj yal ti Isaías ti vo'one. Hech laj yal:

Chtal ti much'u tsots chc'opoj ti xocol balumil.

Hech chal:

“Chtal xa ti Cajvaltique, hech yu'un comesic ti c'usi chasbolibtasoxuque”, xchi, xchi ti Isaías. Ja' jc'opilal —xchi ti Juane.

²⁴Ti much'u itacatic tale, ja' fariseoetic. ²⁵Hech yu'un laj sjac'beic ti Juane:

—¿C'u yu'un chavac' ich'ho' mi mu Cristoucot, mi mu Elíasucot, mi mu j'alc'opucot yu'un ti Dióse? —xchi sjac'uic.

²⁶Itac'av ti Juane:

—Ho'oni ja' no'ox cabtel chcac' ich'ho'. Ja'uc ti much'u tsots yabtel yich'oje te ach'i'inojic. Mu xavojtiquinic. ²⁷Ja' ti much'u patil chtale. Ho'oni mu'yuc cabtel ti stojol. Ma mi sjitumbeluc yaq'u'il sempat, mu'yuc c'usi xu' ti jcolta mi jutuc —xchi xta'v ti Juane.

²⁸Hech ic'ot ti pasel ti balumil Betábara sbi te ti jech uc'um Jordán, ja' ti bu laj yac' ich'ho' ti Juane.

**Ja' sc'opilal ti ja' scarnero
ti Diose ti Jesuse**

²⁹Ti yoc'omal laj yil ti Juane ti chtal ti stojol ti Jesuse. Ti Juane hech laj yalbuntutic, ho'ontutic ti te jchi'inojtutic:

—Q'uelo avil, li' chtal ti much'u ac'bil yabtel yu'un ti Diose. Ja' scarnero ti Diose ti chmilat yu'un hech chch'ay ti jmultique jcotoltic xchi'uc ti sjoylej balumil — xiyutuntutic—. ³⁰Li'to ja' ti laj jcholboxuc sc'opilale. Hech laj cal: “Ja' patil chtal ti much'u baejem cu'une. Yu'un c'alal mu to oyucun, stalel te oy stuc”, xichi — xiyutuntutic ti Juane.

³¹Hech laj yal uc ti Juane:

—Ho'on uqui muc xcojtiquin jtuc ti ja' ti Jcoltavanej cu'untic jcotoltique. Ja'to c'alal laj yac'bun quil ti Diose, ja'to laj cojtiquin. Yu'un ti nital ho'oni, ti tal cac' ich'ho'e, yu'un hech chavojtiquinic, ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele —xiyutuntutic ti Juane.

³²Hech laj yal uc ti Juane:

—Laj quil iyal tal ti vinajel ti Ch'ul Espíritue. Jun to culajte x'elan te ic'ot ti stojol. Te icom.

³³Ho'oni muc xcojtiquin. Ti Diose ti ja' laj yac'bun cabtele yu'un tal cac' ich'ho', hech laj yalbun: “Ti much'u chc'ot ti stojol ti Ch'ul Espíritue, te chavil chcom ti stojol, ja' ti much'u chayac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritue”, xiyutun —xchi ti Juane—. ³⁴Ho'on quiloj. Calojboxuc avalyic ti ja' ti Snich'on ti Diose avi to —xiyutuntutic ti Juane.

**Ja' sc'opilal ti lic yic' ti primero
yajchanc'opetique ti Jesuse**

³⁵Ti yoc'omal te jchi'inojtutic ti Juane cha'vo'untutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Juane. ³⁶Ti Juane laj yil te chanav ech'el ti Jesuse. Hech laj yalbuntutic ti Juane:

—Q'uelo avil, ja' scarnero ti Diose —xiyutuntutic.

³⁷C'alal laj ca'itutic ti hech laj yal ti Juane, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic laj jts'aclitutic batel ti Jesuse ti cha'vo'untutic.

³⁸Ti Jesuse laj sjoyp'in sba. Laj yil te xa xibatutic ti spat. Laj sjac'buntutic:

—¿C'usi chasa'ic? —xiyutuntutic.

Nitac'avtutic:

—Rabí, ¿bu nacalot? —xichitutic. (Ja' Rabí co'ol sjam xchi'uc Maestro.)

³⁹Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—La' q'uelo avil —xiyutuntutic.

Laj jchi'intutic batel, ba jq'uelutic bu nacal ti Jesuse. Te laj jchi'intutic ti vayel yu'un tsc'an xa chib ora ch'ic'ub ti osile.

⁴⁰Ti jchi'il ti co'ol laj ca'libetutic sc'op ti Juane xchi'uque, ti co'ol laj jts'aclitutic batel ti Jesuse xchi'uque, ja' Andrés sbi. Ti

Andrese oy sbanquil. Simón Pedro sbi ti sbanquile. ⁴¹Ti ora ba sta ti sbanquile, ja' ti Simone. C'ot yalbe: —Jtaojtutic xa ti Mesíase —xchi. (Ja' Mesías co'ol sjam xchi'uc Cristo, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose ti chijcol yu'une.)

⁴²Ti Andrese laj yic' tal ti stojol ti Jesuse ti sbanquile. Ti Jesuse laj sq'uelbe sat ti Simone, hech laj yalbe:

—Ho'ot Simonot, snich'onot Jonás. Cefas chacac'bot abi —xchi. (Ja' Cefas ti jc'optutique ja' Pedro ti griego-c'op. Ja' ton xchi ti sbi ti i'ac'bate.)

Ja' sc'opilal ti laj yic' yu'un ch-och ti yajchanc'op ti Felipee xchi'uc ti Natanaele

⁴³Ti yoc'omal laj snop ti Jesuse ti chbat ti estado Galilea. C'alal mu to chloc' batel, laj sta jun jchi'iltutic, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque. Felipee sbi ti vinique. Hech laj yalbe:

—La' ch'i'inun batel —xchi ti Jesuse.

⁴⁴Ti Felipee liquem tal ti jteclum Betsaida sbi. Co'ol slumal xchi'uc ti Andrese xchi'uc ti Pedro. ⁴⁵Ti Felipee ba sa' ti Natanaele. C'ot yalbe:

—Jtaojtutic xa ti much'u ts'ibabil comel sc'opilal ti sun ti antiguo jtatamoltic Moisesse xchi'uc ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ja' Jesús ti liquem tal ti Nazarete. Ja' snich'on ti Josee —xchi.

⁴⁶Lic tac'avuc ti Natanaele: —Mu'yuc bu chca'itic ti oy much'u lec chloc' tal ti Nazarete —xchi. Itac'av ti Felipee:

—La' me, q'uelo avil —xut.

⁴⁷Ti Jesuse laj yil ti chtal xa ti stojol ti Natanaele. Hech laj yal ti Jesuse:

—Q'uelo avil, ti jchi'iltic ti chtal xae ja' toj yo'nton mu sna' xlo'lavan —xchi ti Jesuse.

⁴⁸Hech itac'av ti Natanaele: —¿C'u che'el chavojtiquinun? —xchi.

Itac'av ti Jesuse:

—Laj quilot te oyot ti yolon igote' c'alal mu to chba yic'ot talem ti Felipee —xchi.

⁴⁹Hech i'albat yu'un ti Natanaele: —Maestro, ho'ot Snich'onot ti Diose. Ho'ot cha'och ti ajvalil cu'untutic, ho'ontutic ti yelnich'onuntutic ti Israele —xchi.

⁵⁰Ti Jesuse laj yalbe:

—Yu'un ti laj calbot ti laj quilot te oyot ti yolon igote', chach'un ti oy cabtel. Lec ti hech chach'une. Ti yan c'ac'al más chavil ti jelaven jp'ijile —xchi.

⁵¹Ti Jesuse hech lic yalbuntutic jcotoltutic:

—Melel ti c'usi chacalboxuque, chavilic chjam ti vinajele. Chavilic xch'ul'abat ti Diose chmuic chyalic ti jtojol, ho'on ti co'ol crixchanoucutique —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'ay ti q'uin yu'un nupunel te ti Caná ti Jesuse

2 C'alal i'ech' xa chib c'ac'al ti laj sta ti Felipee xchi'uc ti Natanaele ti Jesuse, oy much'u chnupun te ti jun jteclum te ti estado Galilea. Caná sbi ti jteclume. Te tal sq'uel jnupunel uc ti sme' ti Jesuse. ²Ni'ic'atutic ti sq'uelel

jnupunel uc xchi'uc ti Jesuse ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique.

³C'alal te oyuntutic ti q'uin nupunel, ilaj ti ya'lel sat uvate' yu'unique. Ti sme' ti Jesuse tal yalbe ti yole:

—Ilaj xa ti ya'lel sat uvate' yu'unique —xchi hulel.

⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu aventaucun, me'e. Mu to tsta yorail cu'un —xchi xtac'av ti Jesuse.

⁵Ti sme'e hech ba yalbe ti mozoetique:

—Pasic me scotol ti c'usi chayalboxuque —xchi.

⁶Te vaxajtic vaquib muc'tic p'in yav ca'altutic yu'un ti j poc jc'obtutic cacantutic. Ja' hech jtaleltutic ti jpastutic ho'ontutic ti judiountutique. Chib oxib q'uib ch-och ya'lel ti jujun p'ine. ⁷Ti Jesuse hech laj yalbe ti mozoetique:

—Nojeso ti ho' ti p'inetique —xut.

Hech yu'un laj snojes, lec nojem c'alal ti sti'il. ⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Lupic batel. Ac'bo ti much'u sventainoj scotol sq'uelel ti ve'elile —xut.

Hech yu'un ba yac'beic. ⁹Ti much'u sventainoj scotol sq'uelel ti ve'elile, c'alal laj ya' ti más chi' to nixtoc ti ho' yu'un c'atajesbil ti ya'lel sat uvate'e, mu sna' bu talem ti ya'lel sat uvate'e. Stuc no'ox sna'ojic ti mozoetique ti puru ho' ti c'alal laj slupic loq'uele. Hech yu'un ti much'u sventainoj scotol sq'uelele laj yic' talel ti jnupunele. ¹⁰Hech laj yalbe:

—Ti yantic crixchanoetique jbael chac' ti uch'el ti lequil ya'lel sat uvate'e. Mi ep yuch'ojique, patil

chac' ti ya'lel sat uvate'e mu co'oluc xchi'uc ti leque. Ho'oti aq'uejoj ti lequil ya'lele ja'to ti ora to —xut.

¹¹Hech ic'ot ti pasel ti jteclum Caná te ti estado Galilea. Ja' sba vuelta laj yac' svinajeb ti jelaven spl'ijil ti Jesuse. Hech yu'un ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique laj jch'untutic ti ja' ti Snich'on ti Diose.

¹²Patil niyaltutic batel ti jteclum Capernaum xchi'uc ti Jesuse. Laj jchi'intutic batel ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique xchi'uc ti sme'e xchi'uc ti yits'inabtaque. Chib oxib c'ac'al no'ox te nihalejtutic te ti Capernaum.

Ja' sc'opilal ti Jesuse ti laj snuts loq'uel ti jchonolajeletique ti te oyic ti templo te ti Jerusalén

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³Po'ot xa tsta yorail q'uin Pascua sbi. Ja' q'uin ti jpastutic ho'ontutic ti judiountutique yu'un ti jna'tutic ti c'usi ora ijelav ti xch'ul'abat ti Diose ti vo'one te ti balumil Egipto. Nimututic batel ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse. ¹⁴Te ti sjoylejal yamaq'uil ti templo te ti Jerusalén c'ot jtatutic ti jchonvacaxetique xchi'uc ti jchoncarneroetique xchi'uc ti jchonculajteetique. Te c'ot jtatutic uc ti jeltaq'uinetique nacajtic yac'oj sba ch-abtejjic. Yu'un ti templo cu'untutic te ti Jerusaleme ja' te chismililambuntutic ti smoton ti Diose ti paleetic cu'untutique hech chaj c'u che'el yalobjbuntutic ono'ox ti Diose, ho'ontutic ti judiountutique. ¹⁵Hech yu'un ti lazo laj spas yacial ti Jesuse. Laj snuts loq'uel scotol

ti jchoncarneroetique xchi'uc
 ti jchonvacaxetique ti te oyic
 ti yamaq'uul ti temploe. Hech
 nutsbilic iloq'uic batel xchi'uc
 scarneroic xchi'uc xvacaxic.
 Ti Jesuse laj sbut'q'uimbe
 smesaic ti jeltaq'uinetique hech
 ibusq'uij batel ti staq'uinic ti
 jeltaq'uinetique. ¹⁶Hech laj yalbe ti
 jchonculajteetique:

—Iq'uic loq'uel ti amute. Ti sna
 ti Jtote mu me xac'atajesic ti plaza
 —xut.

¹⁷C'alal hech laj spas ti Jesuse, ti
 ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique
 it'ab ti co'ntontutic ti hech ts'ibabil
 comel ti sc'op ti Diose: “Yu'un
 ti toyol co'nton yu'un ti anae, ta
 ono'ox chlic quich' contrainel”, ti
 xchie.

¹⁸Hech lic yalbeic ti Jesuse ti
 totiletic yu'un ti muc'ta temploe:
 —¿Much'u laj yac'bot avabtel
 yu'un chanuts loq'uel ti yamaq'uul
 templo ti jchonolajeletique? Ac'bun
 jq'uelutic jchop o abtel yu'un hech
 ti jna'tutic ti oy avabtele —xchiic.

¹⁹Hech itac'av ti Jesuse:
 —Jinic ti templo li'to, ti oxib no'ox
 c'ac'al ti jcha'pas nixtoc —xchi.

²⁰Hech i'albat yu'un ti totiletique:
 —Vaquib yoxvinic habil imeltsaj
 ti templo li'to. ¿Bu ba hu'uc avu'un
 chacha'pas nixtoc ti oxib no'ox
 c'ac'al chavale? —xchiic.

²¹Ja' ti templo li'to xchie, ja' laj
 yalbe sc'opilal ti sbec'tale. ²²Hech
 yu'un ti c'alal icha'cuxi loq'uel
 ti ch'en ti Jesuse, ti ho'ontutic
 ti yajchanc'opuntutique it'ab ti
 co'ntontutic ti hech ono'ox laj
 yalbe ti totiletique. Ja' yorail
 ti laj jch'untutic ti c'u che'el

ts'ibabil sc'opilal ti sc'op ti Diose ti
 chcha'cuxi loq'uel ti ch'ene. Hech
 laj jna'tutic uc ti meel ti hech
 ono'ox laj yalbe ti totiletique.

Ja' sc'opilal ti sna'ojbe yo'nton scotol crixchanoetic ti Jesuse

²³Te nicomtutic ti Jerusalén
 xchi'uc ti Jesuse ti yorail q'uin
 Pascua. Ep jchi'iltac laj xch'unic ti
 ja' ti Jcoltavaneje c'alal laj sq'uelic ti
 jchop o abteletic ti laj spas ti Jesuse.
²⁴Ti Jesuse laj sna'be yo'ntonic
 ti jchi'iltaque ti mu scotoluc jun
 yo'ntonic ti stojol. ²⁵Mu persauc ti
 ch-albat ti Jesuse c'u x'elan yo'nton
 ti crixchanoetique. Stuc sna'ojbe
 yo'nton scotol crixchanoetic.

Ja' sc'opilal ti Nicodemoe

3 Oy to ono'ox jun jchi'iltutic,
 ja' Nicodemo sbi. Ja' ochem
 ti fariseo ti Nicodemoe. (Ti
 fariseoetique ja' tsots sc'opilal
 c'otem yu'unic tscuyic ti smantal ti
 Diose.) Ti Nicodemoe yich'oj yabtel
 te ti templo te ti Jerusalén. ²Ti
 ac'ubaltic tal sc'oapon ti Jesuse ti
 Nicodemoe. Hech laj yalbe:
 —Maestro, ti jna'tutic ti laj
 stacot talel ti Diose yu'un
 chachanubtasuntutic. Yu'un ti
 manchuc achi'inoj ti Diose, mu xu'
 chapas ti jchop o abteletic chapase
 —xchi ti Nicodemoe.

³Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
 —Meel ti c'usi chacalbee, ti
 much'u mu cha'anemuc nixtoc, mu
 xu' sna' ti c'u che'el tspasvan ti
 mantal ti Diose —xchi.

⁴Ti Nicodemoe hech laj sjac'be:
 —¿C'u che'el chcha'an nixtoc ti
 much'u mol xae? Mu xu' chcha'och

nixtoc ti xch'ut sme' yu'un chcha'an nixtoc —xchi.

⁵Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbee, ma'uc no'ox tsc'an ti chavich'ic ho'e, tsc'an ti chavich'ic uc ti Ch'ul Espíritue, hech xu' chaspasoxuc ti mantal ti Diöse. ⁶C'alal na'an li' ti balumile, ja' no'ox sventa jayib c'ac'al chacuxi li' ti balumile. C'alal chacha'an ti sventa ti Ch'ul Espíritue, ja' sventa acuxlejal sbatel osil. ⁷Mu me xch'ay avo'nton yu'un ti nacalbe ti persa chacha'anic nixtoc. ⁸Buc no'ox chbat ti iq'ue. Chava'li ti xjinet no'oxe. Mu xana' bu chtal, mu xana' bu chbat. Hech ono'ox scotol ti much'u cha'anem ti sventa ti Ch'ul Espíritue. Jelbil yo'nton chavil pero mu xana' c'u che'el ic'ot ti pasel —xchi ti Jesuse.

⁹Ti Nicodemoe hech laj sjac'be:

—¿C'u che'el che'ot ti pasel?
—xchi.

¹⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ho'ot jchanubtasvanejot yu'un ti jchi'iltique, ¿mi mu xava'ibe sjam? ¹¹Melel ti c'usi chacalbee, ti ho'ontutique chcalc'utic ti c'usi jna'ojtutic, ti c'usi quilojtutic. Ti ho'oxuque mu xapasic ti muc' jc'optutic. ¹²Mi mu xach'un ti c'utic che'ot ti pasel yu'un ti Diöse li' ti balumile, ¿c'u che'el chach'un ti c'utic che'ot ti pasel yu'un ti Diöse te ti vinajel uc? ¹³Mi junuc mu'yuc much'u i'ay tal ti vinajel yu'un hech chayalbot c'u x'elan te o. Jtuc no'ox xu' chacalboxuc yu'un niyal tal ti vinajel, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ¹⁴Hech chaj c'u che'el laj sjipambe sloctombail chon ti te' te ti xocol balumil ti

antiguo jtatomoltic Moiesese, ja' no'ox hech chijipanat ti cruz, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ¹⁵Yu'un mi chch'unic ti ja' sventa scolelic ti chijipanat ti cruze, ja' chcuxiic sbatel osil —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sc'uxubin scotol crixchanoetic ti Jtotic Diöse

¹⁶Lum ep laj sc'uxubin scotol crixchanoetic ti Jtotic Diöse, hech yu'un laj yac' ti milel ti Snich'one. Jun no'ox Snich'on oy. Scotol ti much'utic xch'unojic ti icoltaat xa yu'une, ja' mu xch'ayic. Ja' cuxul sbatel osil. ¹⁷Ti Jtotic Diöse laj stac talel li' ti balumil ti Snich'one. Muc un tal yac'be castigo yu'un smul ti crixchanoetic. Ja' tal scolta scotol crixchanoetic.

¹⁸Ti much'u xch'unoj ti icoltaat xa yu'une, ja' mu x'ac'bat castigo yu'un smul. Ti much'u mu sc'an coltaele, chapal xa sc'opilal yu'un smul yu'un mu xch'unojuc ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Snich'on ti Diöse. Jun no'ox Snich'on oy ti Diöse. ¹⁹Chapal xa sc'opilal yu'un smulic yu'un i'ay xa li' ti balumil ti Snich'on ti Diöse. Hech chaj c'u che'el ti c'alal tsacub ti osile chvinaj scotol mi oy c'utic chopol ic'ot ti pasel, ja' no'ox hech uc ti c'alal ital ti Snich'on ti Diöse ivinaj uc ti oy jmultic jcotoltic. Ti crixchanoetic mu sc'an chtalic ti stojol ti Snich'on ti Diöse yu'un chopol ti yabtelique. Lec cha'yic ti mulile. ²⁰Scotol ti much'u mu xtun ti c'usi tspase, mu sc'an ti ac'o vinajuc ti c'u che'el tspase hech yu'un mu sc'an chtal ti stojol ti Snich'on ti Diöse. ²¹Ja'uc ti much'u

tspasilan ti c'usi yaloj ti Diose, ja' mu xi' yu'un chtal ti stojol ti Snich'one, hech chvinaj ti coltabilic yu'un.

Ja' sc'opilal ti Juane ti laj xcholbe sc'opilal ti Jesuse

²²Patil nibatutic ti estado Judea xchi'uc ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Te nihalejtutic xchi'uc. Te laj yac'bun cabtelutic ti Jesuse yu'un chcac'be yich'ic ho' scotol ti much'utic te xchi'inojucuntutic xchi'uc ti Jesuse. ²³Hech uc ti Juane te yac'oj sba chac' ich'ho' te ti jteclum Enón sbi. Ti Enone nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum Salim sbi. Te oy lec uc'um. Ti much'utic sts'aclojic ti Juane, te i'ac'bat yich'ic ho' uc. ²⁴Mu to ch-och ti chuquel ti Juane.

²⁵Ti yajchanc'opetic ti Juane mu xtun laj yilic ti chtal yac' sbaic ti ich'ho' ti stojol ti Jesuse ti jchi'iltutique hech yu'un lic stsac sbaic ti c'op xchi'uc jun jchi'iltutic. ²⁶Hech yu'un patil ba yalbeic ti Juane:

—Maestro, ti much'u ital ti atojol lum ti hech uc'um Jordán, ti laj acholbe sc'opilale, ja' yac'oj sba chac' ich'ho' ti ora to. Scotol crixchanoetic te bat xchi'inic — x'utat yu'un ti yajchanc'opetique. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

²⁷Itac'av ti Juane, hech laj yalbe: —Stuc smantal ti Diose ti c'utic abtelal chac'be jujun. ²⁸Ti ho'oxuque laj ava'yic ti hech laj cal: Mu Cristoucun, mu jcoltavanejucun, xcut ti jchi'iltique. Ho'oni ja' no'ox laj yac'bun cabtel ti Diose yu'un chibaej yu'un ti Jcoltavaneje.

²⁹Chana'ic ti c'alal chic' yajnil jun vinic, ti antse muc un ja' chba yic' sba xchi'uc ti much'u ch'amumbil yu'un ti jnupunele. Ja' chba sta ti smalale. Ti much'u ch'amumbil yu'un ti jnupunele ja' no'ox te va'al tsq'uel ti jnupunele. C'alal cha'ibe sc'op ti jnupunele, nichim no'ox yo'nton yu'un oy xa yajnil ti xchi'ile. Ja' no'ox hechun ti ho'one, nichim no'ox co'nton yu'un chba xchi'in ti Jesuse ti crixchanoetique. ³⁰Persa chpuc sc'opilal ti Jesuse. Ho'oni persa chlaj jc'opilal —xchi ti Juane.

Ja' sc'opilal ti Jesuse xchi'uc ti Juane

³¹Ti Jesuse ti itacat yal tal yu'un ti Diose ja' sventainoj scotol. Ti Juane ti li' liquem ti balumile ja' no'ox oy yabtel li' ti balumile. Ja' no'ox chal ti c'usi chil li' ti balumile. Ti Jesuse ti iyal tal ti vinajele ja' jelaven sp'ijil. ³²Ja' chal ti c'usi yiloy te yo' bu oy ti Diose xchi'uc ti c'usi te ya'yoj. Pero mu epuc ti much'u tspasbat ti muc' ti sc'ope. ³³Ti much'utic tspasbe ti muc' ti sc'ope ti “niyal tal ti vinajel”, ti xchie, ja' chch'unic ti hech ono'ox albil sc'opilal yu'un ti Diose. ³⁴Ti Jesuse ti itacat yal tal yu'un ti Diose, ja' sc'op ti Diose chal. Mu p'isbiluc yich'oj ti Ch'ul Espíritue. ³⁵Ti Jtotic Diose c'ux ti yo'nton ti Snich'one. Yac'ojbe sventain scotol ti c'utic oy yu'une. ³⁶Scotol ti much'u xch'unoj ti ja' icoltaat xa yu'un ti Snich'on ti Diose, ja' cuxul sbatel osil. Scotol ti much'u mu sc'an coltael yu'un ti Snich'on ti Diose, ja' mu xcuxiic sbatel osil. Ja' ch-ac'batic castigo yu'un ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti ilo'laj xchi'uc
jun samaria ants ti Jesuse**

4 Laj ya'i ti Jesuse ti hech
i'albatic ti fariseoetique:

—Ja' más ch-epaj ti

yajchanc'opetic ti Jesuse yu'un más
ep chac' ich'ho'. Ja' chtup' xa ti
yajchanc'opetic ti Juane —x'utatic
ti fariseoetique.

²Ja' no'ox ti hech sc'opilal
ti Jesuse. Mu'yuc bu laj yac'
ich'ho' stuc. Ja' no'ox ho'ontutic
ti yajchanc'opuntutique ti laj
cac'tutic ti ich'ho'e. ³Yu'un ti laj
ya'i ti Jesuse ti mu xtun cha'yic
ti fariseoetique ti ja' más ep
chch'umbat sc'ope, hech yu'un
“batic ti jlumaltic”, xiyutuntutic ti
Jesuse. Hech yu'un chisututic batel
ti jlumaltutic, ja' ti estado Galileae.

⁴Ti bee ti laj jtamtutic batele te
chjelav ti estado Samaria sbi. ⁵Te
nic'otutic ti jun jteclum te ti estado
Samaria. Sicar sbi ti jteclume. Te
xa nopol uc ti sbalumil ti antiguo
jtatamoltutic Josee ti i'ac'bat ti
sventa lume yu'un ti stote, ja' ti
Jacobe. ⁶Te oy pozo pasbil ti vo'one
yu'un ti jtatamoltutic Jacobe. Ti
Jesuse inaquí yo' bu ti pozoe yu'un
ilub ti xambal. Po'ot xa tsta o'lol
c'ac'al.

⁷Te tal slup ya'al jun samaria ants.
Ti Jesuse laj yalbe:

—Jc'antic jlecuc ava'al yu'un
chcuch' —xut.

⁸Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic
ti Jesuse batemuntutic ti yut jteclum
yu'un ba jmantutic tal jve'eltutic. ⁹Ti
samaria'antse laj sjac'be ti Jesuse:

—¿C'u yu'un chac'ambun
ho' yu'un chavuch'? Ti ho'ote

judiovinicot. Ho'oni samaria'antsun
—xchi.

Yu'un ti hech laj yal ti antse
yu'un mu xtun chil sbaic xchi'uc
ti samariaetique ti jchi'iltaque
ho'ontutic ti judiountutique.

¹⁰Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Ti lajuc ana' ti tsc'an
chayac'bot amoton ti Diose, ti lajuc
avojtiquinun ti ho'one ti nacalbe:
Jc'antic jlecuc ava'al yu'un chcuch',
xacute, ho'ot jbael laj ac'ambun
ho' ti hechuque. Hech laj cac'bot ti
ho'e ti ja' chacuxi sbatel osil yu'une
—xchi.

¹¹Hech lic yal ti antse:

—Tote, mu'yuc slupobil avu'un.
Nat ti pozoe. ¿C'u che'el chata ti
ho'e ti ja' chavac'bune ti chicuxi
sbatel osil yu'une chavale? ¹²Ti
antiguo jtatamoltic Jacobe ja' laj
yac'buntutic ti pozo li'to. Laj yuch'
ti ho' li'to xchi'uc ti xnich'nabe
xchi'uc ti xvacaxe xchi'uc ti
scarneroe. ¿Mi más tsots avabel
avich'oj ho'oti? ¿Mi más to chlecub
avu'un ti ho'e ti chavac'bun cuch'
chavale? —xchi ti antse.

¹³Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:

—Scotol ti much'u chuch' ti ho'
li'to ta to xtaquij yo'ntonic. ¹⁴Scotol
ti much'u chuch' ti ho' ti chcac'bee
ja' mu xa xtaquij yo'ntonic. Ti ho'
ti chcac'bee ja' sat ho' che'ot ch-
oq'uilan ti yo'ntonic hech chcuxiic
sbatel osil —xchi.

¹⁵Hech lic yal ti antse:

—Tote, ac'bun cuch' ti ho'e ti
chavale. Yu'un hech mu xa xtaquij
co'nton, yu'un hech mu xa xtal jlup
ca'al li'to to yan vuelta —xchi.

¹⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Batan, ba ic'o tal amalal —xut.

¹⁷Itac'av ti antse:

—Mu'yuc jmalal —xchi.

Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Melel ti mu'yuc jmalal xachie.

¹⁸Yu'un ho'vo' laj avil ti mero amalale. Laj atenilan ti mero amalale. Ja'uc avic'oj abaic xchi'uc ti ora to, ma'uc mero amalal. Melel ti c'u che'el chavalbune yu'un mu amalaluc —xut.

¹⁹Ti antse hech laj yalbe:

—Tote, jun to j'alc'opot yu'un Dios chquil —xchi—. ²⁰Ti antiguo jtatamoltique li' laj spasic ti muc' ti Diose li' ti jol vitsi. Ti ho'oxuc ti judiooxuque chavalic ti ora to ti te ti jteclum Jerusalén persa chba jpastutic ti muc' ti Diose —xchi ti antse.

²¹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ch'uno ti c'usi chacalbote. Ta me sta yorail chlaj sc'opilal ti li' chapasic ti muc' ti Jtotic Diose li' ti vitsi. Ja' no'ox hech uc chlaj sc'opilal ti te chba apasic ti muc' ti Jtotic Diose te ti Jerusalén.

²²Ti ho'oxuque ti samariaoxuque mu xavojtiquinic ti Diose. Ti jchi'iltaque chojtiquinic ti Jtotic Diose yu'un albilic yu'un ti chital ho'oni ti Jcoltavanejune, ho'on ti co'ol judioun xchi'uque. ²³Laj xa sta yorail ti buc no'ox tspasic ti muc' ti Jtotic Diose ti yo'ntonic ti much'utic mero jch'unojeletique. Ti Jtotic Diose tsa' ti much'u hech tspasat ti muc' yu'une. ²⁴Mu'yuc sbec'tal ti Jtotic Diose, hech yu'un mu xavilic. Ja' no'ox hech uc mu xavilic ti much'utic spasojeic ti muc' ti Diose yu'un ti yo'ntonic spasojeic ti muc'. Ja' hech tsc'an ti Diose ti jpastic ti muq'ue —xchi ti Jesuse.

²⁵Lic yal ti antse:

—Ca'yoj ti chtal ti Cristoe, ja' ti ac'bil yabtel yu'un ti Diose yu'un chijcol yu'une. C'alal chtal, ja' scotol chixchanubtasucutic —xchi.

²⁶Ti Jesuse laj yalbe:

—Ho'onun ti chajc'oponote —xchi.

²⁷Te yac'oj sba chlo'laj xchi'uc ti antse hul jtatutic ti Jesuse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Hech yu'un ich'ay co'ntontutic yu'un scotol ti much'u ochem ti chanubtasvaneje mu stac' chlo'laj xchi'uc ants mi ti be mi ti calle. Muc xjam cu'untutic yu'un ti jac'betutic: ¿C'usi chajac'be? ¿C'u yu'un chalo'laj xchi'uc? muc xichitutic mi junuc. ²⁸Hech yu'un ti antse laj scomes sq'uib te ti ti' pozo. Isut batel te ti yut jteclum yu'une. Hech c'ot yalbe ya'yic scotol ti crixchanoetique:

²⁹—La'meic. La' q'uelo jun vinic laj yalbun scotol ti c'usi jpasoje. Ja' van ti Jcoltavaneje ti sc'opilal chtale —xchi.

³⁰Hech yu'un ti ora iloq'uic tal ti crixchanoetique te ti jteclum. Tal sq'uelic ti Jesuse. ³¹C'alal batem ti antse, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj calbetutic ti Jesuse:

—Maestro, ve'an —xcututic.

³²Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbuntutic:

—Oy jve'el mu xana' bu talem —xiyutuntutic.

³³Hech laj jac'be jbatutic:

—¿Mi oy van much'u i'ac'bat sve'el? —xichitutic.

³⁴Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ja' jve'el c'otem ti jpas ti c'usi tsc'an yo'nton ti Diose ti laj stacun

talele. Ti jts'acubtas ti cabtele ti yac'ojbune. ³⁵Hech chavalic: “Chanib to u tsc'an tsta yorail chich' cupel ti trigoe”, xachiic. A'yo me ava'yic ti c'usi chacalbeique: Toyo me asatic, q'uelo avilic ti crixchanoetic ti chtalique. Ja' hech chaj c'u che'el ti trigo ti taquin xae. Ja' yorail xa ti cupel, ja' yorail xa ti tsohel. ³⁶Ti much'utic tstsobic tal crixchanoetic ti jtojol, ja' chich'ic smotonic. Ti c'u yepal itsob yu'unique, ja' chcuxiic sbatel osil. Hech yu'un co'ol nichim no'ox yo'ntonic ti much'utic laj yalbe ti jc'ope xchi'uc ti much'utic laj yic' tal ti jtojole. ³⁷Hech chc'ot ti pasel ti c'u che'el chalique: “Yan ch-avolaj, yan chc'ajovaj”, xchiic. ³⁸Laj xa cac'boxuc avabtelic ti chatsobic tal ti much'utic chixch'umbucun ti jc'ope, ja' ti bu mu avabteluque. Yantic ti much'u laj sts'umbe ti yo'ntonic ti jc'ope. Ti ho'oxuque ja' avabtelic más chachanubtasic yu'un ac'o xch'unic lec —xiyutuntutic ti Jesuse.

³⁹Ep ti samariaetique, ja' ti much'utic te nacajtic ti jteclume, laj xch'unic ti ja' ti Cristoe ti sventa ti sc'op ti antse ti laj yalbee: “Laj yalbun scotol ti c'usi jpasoje”, ti xchie. ⁴⁰Hech ital ti samariaetique tal sq'uelic ti Jesuse. Laj yalbeic volol ti ac'o halejuc yu'un chchi'inic. Hech te nihalejtutic chib c'ac'al xchi'uc ti Jesuse. ⁴¹Ep yantic laj xch'unic uc ti sventa sc'op stuc ti Jesuse. ⁴²Hech yu'un hech lic yalbeic ti antse:

—Ma'uc no'ox ti sventa ti ac'op ti laj xa jch'untutique. Yu'un laj xa ca'ibetutic sc'op ti stuque, hech

yu'un ti jna'tutic ti ja' ti Cristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untic jcotoltic xchi'uc ti sjoylejaj balumil —xchiic.

Ja' sc'opilal ti icoltaat yu'un ti Jesuse ti snich'on ti yabat ti reye

⁴³C'alal i'ech' xa ti chib c'ac'ale, niloc'tutic batel ti estado Samaria xchi'uc ti Jesuse. Hech nibatutic ti jlumaltutic ja' ti estado Galilea. ⁴⁴Yu'un ti nicha'sututic batel ti jlumaltutic xchi'uc ti Jesuse, ja' yu'un ti mu'yuc much'u chcontrainat ti jlumaltutic yu'un mu spasbat ti muc' ti sc'ope. Ja' hech chaj c'u che'el yaloj ono'ox ti Jesuse: Ti much'utic chal sc'op Dios mu spatat ti muc' ti bu ich'ie, xchi ono'ox. ⁴⁵C'alal nic'otutic ti jlumaltutic xchi'uc ti Jesuse, nichim no'ox yo'ntonic ti jchi'iltutic te o yu'un laj xa sq'uelic scotol ti c'usi laj spas ti Jesuse ti c'alal i'ayic ti q'uin te ti Jerusalén.

⁴⁶Hech yu'un ti Jesuse icha'bat nixtoc ti jteclum Caná te ti estado Galilea yo' bu laj sc'atajes ti ya'lel sat uvate' ti ho'e. Ti jteclum Capernaum oy yabat ti reye. Ja' jchi'iltutic. Ja' jchamel ti snich'one. ⁴⁷Ti yabat ti reye laj ya' ti nic'otutic xa xchi'uc ti Jesuse te ti estado cu'untutique. Hech tal yalbe volol ti Jesuse ac'o ba coltabatuc comel ti snich'one te ti sna. Yu'un ta xa xcham ti snich'one. ⁴⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ho'oxuque ja'to chach'unic ti jelaven jp'ijile ti c'alal chaq'uelic ti jchop o abteletic ti jpase —xut ti jayvo' ti te va'ajtique.

⁴⁹Ti yabat ti reye hech laj yalbe ti Jesuse:

—Tote, la' me ti ora yo' to cuxul to ti jnich'one —xchi.

⁵⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Batan, chchop ti anich'one —xut.

Hech yu'un ti jchi'ile laj xch'un ti hech chaj c'u che'el i'albat yu'un ti Jesuse. Hech isut batel ti sna.

⁵¹C'alal yac'oj sba chanav batel ti sbelal sna, laj snup ti be ti smozoe. Hech i'albat:

—Ichop xa ti anich'one —x'utat.

⁵²Ti jchi'ile hech lic sjac'be ti smozoe:

—¿C'usi ora lic lamajuc ti xchamele ti jnich'one? —xchi.

Hech itac'av ti smozoe:

—Volje jun ora yech'el o'lol c'ac'al ilamaj ti sc'ac'ale —xchiic.

⁵³Hech yu'un laj sna' ti stot ti quereme ti hech ono'ox ora i'albat yu'un ti Jesuse: “Chchop ti anich'one”, ti x'utate. Hech laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic ti Jesuse ti jchi'ile xchi'uc scotolic te ti sna.

⁵⁴Ja' xchibal vuelta laj yac' svinajeb ti jelaven sp'ijil ti Jesuse. Ja' laj spas c'alal isut xa tal ti estado Judea, ihul xa ti estado Galilea.

Ja' sc'opilal ti ichop jun vinic te metsel nopol estanque

5 Patil ista yorail q'uin cu'untutic, ho'ontutic ti judiountutic. Hech yu'un nimututic batel ti Jerusalén xchi'uc ti Jesuse ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. ²Te ti Jerusalén oy estanque yu'un ho' nopol ti ti'macte'ton yu'un ti jteclume yo' bu ch-ochic ti carneroetique ti chtunic yu'unic

te ti templo. Ti estanquee Betesda sbi ti jc'optutic. Te oy ho'ob na te nopol ti sts'el ti estanquee. Mu'yuc sjit' ti nae. ³Ja' te metsajtic ti yut na ep jchameletic. Oy ma'satetic, oy mecanetic, oy much'u sicuben yacan sicuben sc'ob. Tsmalaic mi chtijat ti ho'e. ⁴Yu'un oy chyal talel ti ho' te ti estanque xch'ul abat ti Diose. Baquintic no'ox chyal tal yu'un tstij ti ho'e. C'alal tijem xa ti ho'e, ti much'u jbael tstit' sba ochel ti ho' ja' chcol c'usuc no'ox chamelal yich'oj. ⁵Te oy jun jchi'iltutic. Chib habil mu xloc' cha'vinic habil yich'oj ti xchamele ti vinique. ⁶Ti Jesuse laj yil ti te metsel. Laj sna' ti ep habil jchamel ti vinique. Hech yu'un hech laj sjac'be:

—¿Mi chac'an chachop? —xut.

⁷Hech itac'av ti jchamele:

—Tote, mu'yuc much'u chiyotesun ti ho' c'alal tijem xa ti ho'e. C'alal cac'oj jba chiyal batel, oy much'u i'och xa jbael —xchi.

⁸Ti Jesuse hech lic yalbe:

—Lican, balo batel apop, xanavan —xut.

⁹Ti ora ichop ti vinique. Laj sbal ti spope. Ixanav batel.

Ja' sc'ac'alil ti jcux co'ntontutic ho'ontutic ti judiountutic ti c'alal hech icoltaat ti jchi'ile. ¹⁰Hech yu'un ti totiletic cu'untutic ono'oxe laj yalbeic ti vinique ti icol xa ti chamele:

—Ja' sc'ac'alil to ti jcux co'ntontic. Chap'aj mantal yu'un ti chavich' batel ti apope —x'uti.

¹¹Hech itac'av ti vinique:

—Ti much'u laj scoltaune ja' laj yalbus: “Balo batel apop, xanavan”, xiyutun —xchi.

¹²Hech lic sjac'beic ti vinique:
—¿Much'u laj yalbot: “Balo batel
apop, xanavan”, ti xayute? —x'uti.

¹³Ti vinique ti colem xae muc
sna' ti much'u icoltaat yu'une
yu'un ti ora laj sq'uej sba batel ti
Jesuse yu'un ep stsoboj sbaic ti
crixchanoetique. ¹⁴Patil itaat te
ti yut templo ti vinique yu'un ti
Jesuse. Hech i'albat yu'un:

—Yu'un ti ichop xa ti abec'tale,
mu xa me xatoy aba yan vuelta
naca me jelavenuc chavich' vocol
—x'utat.

¹⁵Hech yu'un ti vinique ba yalbe
ti totiletic cu'untutic ono'oxe
scuyoj sbaique ti ja' icoltaat yu'un
ti Jesuse. ¹⁶Scoj ti hech laj scolta
ti vinique ti Jesuse ti sc'ac'alil ti
jcx co'ntontutic, hech yu'un laj
scontrainic ti Jesuse ti totiletique.
Ja' sc'an smilic ti Jesuse. ¹⁷Ti
Jesuse hech laj yalbe:

—Ta to x'abtej ti Jtote. Ja' no'ox
hechun ti ho'one ta to xi'abtej uc —
xchi ti Jesuse.

¹⁸Hech yu'un sc'an smilic ti
Jesuse ti totiletique. Ma'uc no'ox
yu'un muc xchabi ti sc'ac'alil ti jcx
co'ntontutique. Ja' yu'un ti laj yal
ti ja' Jtot ti Diose, xchi. Yu'un laj
sco'oltajes sba hech chaj c'u che'el
ti Diose.

**Ja' sc'opilal ti ac'bil sventain cuxlejal
sbatel osil ti Snich'on ti Diose**

¹⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Melel ti c'usi chacalbeique,
ho'on ti Snich'onun ti Diose,
mu'yuc c'usi xu' cu'un ti jpas jtuc.
Ja' no'ox ti jpas ti c'usi laj jq'uel
tspas ti Jtote. Ti c'usi tspas ti Jtote,
ja' ti jpas uc ho'on ti Snich'onune.

²⁰Ti Jtote c'uxun ti yo'nton ho'on
ti Snich'onune. Scotol chiyac'bun
jq'uel ti c'usi tspase. Jutuc no'ox
aq'uelojic ti ora to. Jelaven ta to
xiyac'bun jpas. C'alal mi laj jpase,
más to chch'ay avo'ntonic yu'un.

²¹Hech chaj c'u che'el chcha'cuses
animaetic ti Jtote, ja' no'ox hech uc
ti ho'one ti Snich'onune, ti much'u
ti jc'an ti jcha'cusese, ti jcha'cuses.

²²Ti Jtote mu xchapambe sc'opilal
crixchanoetic yu'un smulic. Ho'on
ti Snich'onune scotol yac'ojbun
jchapambe sc'opilal crixchanoetic
yu'un smulic. ²³Hech yu'un scotol
crixchanoetic chispasucun ti muc',
ho'on ti Snich'onune hech chaj c'u
che'el tspasic ti muc' ti Jtote. Ti
much'u mu xispasun ti muc' ho'on
ti Snich'onune, ja' mu spas ti muc'
uc ti Jtote, ja' ti laj stacun talele.

²⁴Melel ti c'usi chacalbeique, ti
much'u chiya'ibun ti jc'ope, mi
xch'unoj ti ja' laj stacun talel ti
Diose, ja' chcuxi sbatel osil. Ja' mu
xich' castigo yu'un icom xa yu'un ti
ch'ayel chbate.

²⁵Melel ti c'usi chacalbeique,
laj xa sta yorail ti chava'ibucun
jc'op ho'on ti Snich'onun ti Diose,
ho'oxuc ti animaoxuc c'otem
ti jtojol. Ti much'u chch'un ti
ho'on Jcoltavanejun yu'unique ja'
chcuxiic sbatel osil. ²⁶Hech chaj
c'u che'el sventainoj cuxlejal sbatel
osil ti Jtote, ja' no'ox hechun uc ti
ho'one yac'ojbun jventain cuxlejal
sbatel osil ho'on ti Snich'onune.
²⁷Yac'ojbun uc jventain xchapambel
sc'opilal smul scotol crixchanoetic
yu'un ho'on co'ol crixchanoucutic
nic'ot. ²⁸Mu me xch'ay avo'ntonic
yu'un ti hech laj calboxuque. Yu'un

ta me sta yorail ti chixch'umbucun jmantal, ho'on ti Snich'onun ti Diose, scotol ti much'utic chamenique. ²⁹Scotolic chloq'uic tal ti ch'en. Ti much'utic lec spasojiqie, ja' chcxuic sbatel osil. Ti much'utic mu xtun ti c'usi spasojiqie, ja' chac'atic castigo yu'un smulic.

**Ja' sc'opilal ti ja' rextico
yu'un ti Jesuse ti Diose
yu'un ja' itacat tal yu'un**

³⁰Ho'oni mu'yuc c'usi xu' cu'un ti jpas jtuc. Hech chaj c'u che'el laj yalbun ti Jtote, ja' no'ox hech ti jchapambe sc'opilal smul scotol crixchanoetic. Toj ti jchapambe sc'opilal smul scotol crixchanoetic yu'un ma'uc ti jpas ti c'usi tsc'an ti co'ntone. Ja' ti jpas c'usi tsc'an ti yo'nton ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. ³¹Yu'un jtuc no'ox chcal jba chacuyic, hech yu'un mu stac' chach'unic chacuyic. ³²Ho'oni oy rextico cu'un ti chiyalbun jc'opilale. Melel ti hech chiyalbun ti jc'opilale. ³³Ti ho'oxuque laj ataquic ti jaq'uel ti stojol ti Juane, ja' ti laj yac' ich'ho'e. Melel ti hech chac c'u che'el laj yalbun jc'opilal ti Juane. ³⁴Mu tsotsuc sc'opilal yu'un ti hech laj yalbun jc'opilale. Ja' no'ox yu'un chajt'abesboxuc yu'un hech chc'ot ti avo'ntonic hech chacolic. ³⁵Ti Juane ja' hech chaj c'u che'el toj c'otem. Laj yac'boxuc aq'uelic ti lequil bee. J'oc' no'ox ti nichim no'ox avo'ntonic yu'un ti hech chaj c'u che'el laj yalboxuque. ³⁶Ti sventa ti Juane, ja' no'ox laj ava'ibun jc'opilal. Ti c'u x'elan ti cabtele ti chiyac'bun jpas ti Jtote, hech chvinaj ti tacbilun tal yu'un

ti Jtote. ³⁷Ti Jtote ja' ti laj stacun talele, ja' yalojbun jc'opilal, ja' rextico cu'un. Mi jutuc muc bu ava'yoj c'u che'el chc'opoj, muc bu aq'ueloj c'u x'elan. ³⁸Yu'un mu'yuc ti avo'ntonic ti sc'ope. Hech yu'un mu ach'unojuc ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique, ho'on ti tacbilun tal yu'une. ³⁹Yu'un ti chaq'uelilanic ti sc'op ti Diose chacuyic ti hech chacuxiic sbatel osil. Pero mu hechuc chal ti sc'op ti Diose. Ja' te ts'ibabil jc'opilal ti ho'on ti jventa ti chacuxiic sbatel osile. ⁴⁰Pero mu xac'an chatalic ti jtojol yu'un hech chacuxiic sbatel osil.

⁴¹Mu yu'unuc ja' mu xtun chca'i yu'un ti muc xapasucun ti muc'. ⁴²Yu'un ti jna' c'u x'elan avo'ntonic. Yu'un mu c'uxuc ti avo'ntonic ti Diose. ⁴³Ti ho'one ti ja' laj stacun tal ti Jtote, mu xac'an chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique. Ja'uc ti much'u hech no'ox chtal ti mu tacbiluc tal yu'un ti Jtote, ja' chapasic ti muc'. ⁴⁴Mu xu' avu'unic chach'unic yu'un ja' no'ox chac'an ti lec chayilot ti achi'iltaque. Mu yu'unuc ja' chasa'ic ti lec chayilot ti Diose. ⁴⁵Mu me xacuyic ti ho'on chajsa'be amulic ti stojol ti Jtote. Yu'un ti toyol avo'ntonic chach'unic scotol ti mantaletic ti chacuyique, ja' amul ic'ot o yu'un mu xu' avu'unic xch'unel hech chaj c'u che'el laj yal ti Moises. ⁴⁶Ti ach'unojbuc sc'op ti Moises, chach'umbucun jc'op ti hechuque yu'un ho'on jc'opilal ti laj sts'ibabune. ⁴⁷Yu'un ti mu xu' avu'unic chach'unic hech chaj c'u che'el ts'ibabil yu'un ti Moises, ja'

no'ox hech mu xu' chach'umbucun jc'op uc ho'oni —x'utatic ti totiletic yu'un ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti laj smac'lin ho'mil
viniquetic ti Jesuse**

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Patil nibatutic xchi'uc ti Jesuse lum ti jech nab te ti estado cu'untutic, ja' ti Galileae. Ti nabe ja' nopol xil sbaic xchi'uc ti jteclum, Tibérias sbi. ²Ep jchi'iltac laj sts'acliuntutic batel xchi'uc ti Jesuse yu'un laj sq'uelic ti jchop o abteletic laj spas ti Jesuse, ja' ti laj scolta ti jchameletique. ³Nimututic batel ti jun biq'uit vits xchi'uc ti Jesuse. Te ninaquitutic xchi'uc, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. ⁴Po'ot xa tsta yorail q'uin cu'untutic ho'ontutic ti judiountutique. Ja' ti q'uin Pascua sbie, ja' ti c'u che'el laj scoltauntutic loq'uel ti mozoil te ti Egipto ti Diose ti vo'one. ⁵Ti Jesuse laj yil ti chcha'tal taatuc yan vuelta yu'un ti crixchanoetique. Hech yu'un hech laj sjac'be ti Felipee:

—¿Bu chba jmantic caxlan vaj yu'un chcac'betic sve'ic avi yepal crixchanoetic li'to? —xchi ti Jesuse.

⁶Ti Jesuse hech laj sjac'be ti Felipee yu'un tspasbe proval yo'nton. Stuc sna'oj ti Jesuse c'usi tspas. ⁷Hech itac'av ti Felipee:

—Ti oyuc lajunvinic denariotaq'uin yu'un ti caxlan vaje, mu tauc yutsil chve'ic scotolic —xchi.

⁸Hech i'albat yu'un yan jchi'il ti abtel, ja' ti Andrese, ja' ti yits'in ti Simon Pedroe:

⁹—Oy jun quem li'to. Yich'oj tal ho'ob muc'tic caxlan vaj pasbil ti

extranjero trigo. Yich'oj uc cha'cot choy. Pero ibu c'amba tauc yutsil yu'un ep ti crixchanoetique! —xchi.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Albo ac'o nacluc ti crixchanoetique —xiyutuntutic.

Yu'un vomoltic, hech yu'un te inaquic. Oy ho'mil viniquetic. Ti antsetique ti ololetique mu atabiluc.

¹¹Ti Jesuse laj stsac ti muc'tic caxlan vaje. Laj yalbe voloc ti Diose. Laj xch'aquilambuntutic batel ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique.

Ti ho'ontutique laj jpuquilambetutic batel ti much'utic ti te nacajtique. Hech uc ti choye laj caq'uilambetutic ti c'u yepal tsc'anic ti crixchanoetique. ¹²C'alal inoj xch'utic ti crixchanoetique, ti Jesuse hech laj yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique: —Tsobic tal ti sobril caxlan vaje xchi'uc ti sobril choye naca me ch'ayuc —xiyutuntutic.

¹³Hech yu'un laj jtsobtutic tal. Inoj lajcheb almud ti sobril ti ho'ob muc'tic caxlan vaje ja' ti pasbil ti extranjero trigoe. Ja' ti sobril ti caxlan vaje yu'unic ti much'utic ive'ique. ¹⁴Ti crixchanoetique c'alal laj sq'uelic ti jelaven sp'ijile ti Jesuse, hech laj yalbe sbaic:

—Ja' cac'tic ti j'alc'op yu'un ti Diose li'to ti sc'opilal chtal ti balumile —xut sbaic ti crixchanoetique.

**Ja' sc'opilal ti ixanav ti yacan ti ba
ho' ti Jesuse**

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁵Laj sna' ti Jesuse ti tsc'an tstsacat yu'un ti crixchanoetique tsujat yu'un chtic'at ti ajvalil

cu'untutic, ho'ontutic ti judiountutic, hech yu'un laj sq'uej sba batel ti vits stuc ti Jesuse.

¹⁶Ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ta xa sapeta niyaltutic batel ti ti'nab. ¹⁷Te ni'ochtutic ti barco, nixanavtutic batel ti baho'. Toj chibatutic ti jteclum Capernaum lum ti jech nab. C'alal ic' xa osil cac'oj jba chixanavtutic batel ti barco. Mu to bu laj quiltutic ti Jesuse. ¹⁸Toyol ti iq'ue. Tsots tsyiques sba ti ho'e yu'un chnicat yu'un ti iq'ue. ¹⁹C'alal nixanavtutic xa ti baho' jun reva, laj quiltutic ti Jesuse. Te chanav talem ti yacan ti baho'. Chnopej tal ti sts'el ti barcoe. Hech yu'un toj xi'el nic'otutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. ²⁰Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ho'on chavil, mu xaxi'ic
—xiyutuntutic.

²¹Nichim no'ox co'ntontutic laj quic'tutic ochel ti barco ti Jesuse. Hech yu'un ti ora no'ox nic'otutic ti jech nab ti bu jnopejtutic ti chic'otutic.

**Ja' sc'opilal ti isa'at ti Jesuse
yu'un ti crixchanoetique**

²²Ti jchi'iltaque te comen lum ti jech nab laj yilic ti mu'yuc yan barco, ja' no'ox jun. Laj yilic uc ti muc bu i'och ti barco ti Jesuse. Ja' no'ox jtuctutic ni'ochtutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic.

²³Ti yoc'omal italic ti jteclum Tibérias yan barcoetic. Te i'ech'ic nopol ti bu laj sve'ic volje ti caxlan vaje ti jchi'iltaque c'alal laj yalbe vocal ti Diose ti Cajvaltutic.

²⁴Yu'un laj yilic ti jchi'iltaque

ti mu xa teuc ti Jesuse, ti mu xa teucuntutic uc ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic, hech yu'un laj stic' sbaic ochel ti barco uc. Italic ti Capernaum, tal sa'ic ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ho'on hech chaj
c'u che'el vaj c'otemun yu'un
ho'on ti jventa chacuxiic
sbatel osil, xchi ti Jesuse**

²⁵C'alal c'ot stauntutic xchi'uc ti Jesuse li' ti jech nab, hech laj sjac'beic ti Jesuse:

—Maestro, ¿c'usi ora natal li'to?
—xchiic.

²⁶Hech itac'av ti Jesuse:
—Melel ti c'usi chacalbeique yu'un ti tal asa'ucune mu yu'unuc ja' chach'unic ti jelaven jp'ijile ti ho'onun Snich'onun ti Diose. Ja' no'ox tal asa'ucun yu'un ti inoj ach'utic yu'un ti caxlan vaje. ²⁷Mu me ja'uc te chbat avo'ntonic chasa' ave'elic ti sna' chlaje. Ja' tsc'an ti chasa'be sve'el avo'ntonic ti mu sna' xljaj sbatel osile. Ho'on chacac'boxuc, ho'on ti co'ol crixchanoucutic, yu'un hech ac'bilun cabtel yu'un ti Jtote —xchi ti Jesuse.

²⁸Ti jchi'iltaque hech laj sjac'beic ti Jesuse:

—¿C'usi chcut ti jpasbetutic yabtel ti Diose ti ho'ontutic? —xchiic.

²⁹Itac'av ti Jesuse, hech laj yalbe:
—Ja' yabtel Dios ti chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique, ho'on ti tacbilun talem yu'une —xut.

³⁰Hech lic sjac'uaic:
—¿C'usi señail chavac' jq'uelutic yu'un hech ti jch'untutic ac'op?
¿C'usi abtelal chavac' jq'uelutic?

³¹Ti antiguo jtot jme'tutique laj sve'ic manavaj te ti xocol balumil. Yu'un hech ts'ibabil: “Ti Moises laj yac'be sve'ic vaj talem ti vinajel”, xchi ti sc'op ti Diose. Ac'buntutic hech uc —xchiic.

³²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, ma'uc Moisés ti laj yac' ti vaje ti laj sve'ic ti atos ame'ique. Ja' no'ox i'ac'bat sventain. Ja' Dios ti laj yac' talel ti vaje. Ti vaj ti laj sve'ic ti atos ame'ique, ja' no'ox sventa xcuxlejalic li' ti balumile. Ja'uc ti ora to ti Jtote chayac'boxuc ti vaje sventa acuxlejalic sbatel osil. ³³Ja' ti vaj ti chac' ti Diose, ja' iyal xa tal ti vinajel. Ja' sventa chacuxiic sbatel osil ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumile —xchi.

³⁴Hech laj yalic:

—Cajval, scotol c'ac'al
aq'uilambuntutic ti vaj ti chavale
—xchiic.

³⁵Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hech chaj c'u che'el cuxuloxuc li' ti balumile ti sventa ti vaj ti chave'ique, ja' no'ox hech ti ho'one hech chaj c'u che'el vaj c'otemun yu'un ho'on ti jventa chacuxiic sbatel osil. Ti much'u chtal ti jtojole, ti xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'une, mu'yuc xa palta cha'yic o yu'un nichim no'ox yo'ntonic.

³⁶Calojboxuc ti hovil ti avilojucune yu'un mu xac'an chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique.

³⁷Scotol ti c'u yepal chiyac'bun ti jventa ti Jtote, ja' chtal ti jtojol. Ti much'u chtal ti jtojole, nichim no'ox co'nton laj quic' o. ³⁸Yu'un ti niyal tal ti vinajele, ma'uc yu'un tal jpas ti c'usi sc'an ti co'ntone. Ja' tal

jpas ti c'usi sc'an yo'nton ti Jtote ti laj stacun talele. ³⁹Ti Jtote ti laj stacun talele, hech sc'an ti yo'ntone ti scotol ti much'u yac'ojbun ti jventae mi junuc mu xch'ay cu'un. Mi ichamique, ja' ti jcha'cuses scotol ti slajebal c'ac'al. ⁴⁰Hech sc'an yo'nton uc ti Jtote ti scotol ti much'u chal ti ho'on Snich'onun ti Diose, ja' ti chch'un ti jcoltae, ja' chcuxi sbatel osil. Mi ichamique, ja' ti jcha'cuses ti slajebal c'ac'al — xchi ti Jesuse.

⁴¹Hech yu'un ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, laj sp'ajbeic ti sc'op ti Jesuse yu'un ti laj yal: “Ti vaj ti yalem tal ti vinajele, ho'on obi”, ti xchie. ⁴²Hech laj yalbe sbaic:

—¿Mi ma'uc ti Jesús li'to, ja' ti snich'on ti Josee? Xcojtiqumbetic ti stot sme'e. Chal ti niyal tal ti vinajel ti xchie, ibu ba hechuc! — xut sbaic.

⁴³Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu me xap'ajbun ti jc'ope.

⁴⁴Mu'yuc much'u xu' yu'un chtal ti jtojol mi mu t'ujbiluc yu'un ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. Ti much'u chtal ti jtojole, mi ichame, ja' ti jcha'cuses ti slajebal c'ac'al. ⁴⁵Hech ts'ibabil comel ti sun ti j'alc'opetic yu'un ti Diose: “Scotolic chp'ijubtasat yu'un ti Diose”, ti xchie. Hech yu'un scotol ti much'u laj xa yac' ti yo'ntonic ti sc'op ti Jtote, ja' p'ijubenic xae, hech yu'un chtalic ti jtojol.

⁴⁶Mu'yuc much'u sq'uelojbe sat ti Diose. Jtuc no'ox jq'uelojbe sat yu'un ho'on te loq'uemun tal ti stojol. ⁴⁷Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chch'un ti tacbilun tal

yu'un ti Diose, ja' cuxul sbatel osil. ⁴⁸Ho'on hech chaj c'u che'el vaj c'otemun yu'un ho'on ti jventa chacuxiic sbatel osil. ⁴⁹Ti antiguo atos ame'ique ti laj sve'ic ti manavaje te ti xocol balumil, ja' muc sta xcuxlejalic sbatel osil ti yu'un laj sve'ic ti manavaje. ⁵⁰Ja' ti vaj ti chcale ja' iyal xa tal ti vinajel yu'un hech chcuxi sbatel osil ti much'u tsve'e. ⁵¹Ho'on ti niyal xa tal ti vinajele hech chaj c'u che'el vaj c'otemun yu'un ho'on ti jventa chacuxiic sbatel osil. Scotol ti much'u tsve' ti vaj ti chcale, ja' cuxul sbatel osil. Ti vaj ti chcaq'ue, ja' ti jbec'tale, chcac' yu'un chcuxiic scotol crixchanoetic —xchi ti Jesuse.

⁵²Hech yu'un hech lic yalbe sbaic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque:

—¿C'u che'el chiyac'bucutic ti jve'betic sbec'tal chal lume? —xut sbaic.

⁵³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique mi mu ave'ojbucun ti jbec'tale, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, mi mu avuch'ojbucun ti jch'ich'ele, mu'yuc acuxlejalic sbatel osil. ⁵⁴Ti much'u chisve'bun jbec'tale chiyuch'bun jch'ich'ele ja' cuxul sbatel osil. Mi ichame, ja' ti jcha'cuses ti slajebal c'ac'al. ⁵⁵Yu'un ti jbec'tale ja' ve'elil chc'ot. Ti jch'ich'ele ja' chuch'at chc'ot hech yu'un chcuxiic sbatel osil. ⁵⁶Ti much'u chisve'bun jbec'tale chiyuch'bun jch'ich'ele ja' oy ti jtojol obi. Ho'oni te oyun ti yo'nton. ⁵⁷Ti Jtote ti laj stacun talele, ja' stalel cuxul sbatel osil. Ho'oni ja' cuxulun sbatel osil ti

sventa ti Jtote. Ja' no'ox hech uc ti much'u chisve'une ho'on ti jventa ti cuxul sbatel osile.

⁵⁸Ja' ti vaj ti chcale iyal xa tal ti vinajel. Mu co'oluc hech chaj c'u che'el laj sve'ic ti manavaje ti atos ame'ique ti vo'one. Mu yu'unuc laj sta xcuxlejalic sbatel osil ti atos ame'ique ti yu'un laj sve'ic ti manavaj ti vo'one. Ja'uc ti ora to ti much'u tsve' ti vaj ti chcale ja' chcuxi sbatel osil —xchi ti Jesuse.

⁵⁹Hech laj yal ti Jesuse te ti templo te ti Capernaum c'alal ichanubtasvan.

Ja' sc'opilal ti sventainoj ti c'op sventa cuxlejalic sbatel osile ti Jesuse

⁶⁰Ep c'ac'al laj sts'acliic ti Jesuse ep ti jchi'iltaque. C'alal laj ya'yic ti c'u che'el ichanubtasvan ti Jesuse, hech laj yalic:

—iBu ba yaluc tal ti vinajel lume! Mu jc'an chca'itic yan —xchiic.

⁶¹Ti Jesuse laj sna' ti yo'nton ti oy much'u chp'ajbat ti sc'ope yu'un ti jchi'iltaque. Hech yu'un hech laj sjac'be:

—¿Mi chopol avo'ntonic yu'un ti jc'ope? ⁶²¿C'usi chavalic mi chavilic ti chimu batel ti bu niloc' tal, ho'on ti co'ol crixchanoucutique? ⁶³Ja' ti sventa avo'ntonic chacuxiic sbatel osil. Mu'yuc sc'opilal ti abec'talique. Ti jc'ope ti laj calboxuc ava'yique ja' sventa avo'ntonic, ja' sventa chacuxiic sbatel osil. ⁶⁴Mu yu'unuc ach'unojuc acotolic —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Yu'un ti Jesuse sna'oj ono'ox ti c'alal lic abtejuc ti much'utic mu xch'umbat ti sc'ope xchi'uc ti much'u ch-ac'at entrecal yu'une.

⁶⁵Hech yu'un ti Jesuse hech lic yalbuntutic jcotoltutic:

—Hech yu'un laj calboxuc ava'yic ti mu'yuc much'u xu' chtal ti jtojol mi mu ic'biluc tal yu'un ti Jtote, xacutic —xiyutuntutic jcotoltutic.

⁶⁶Hech yu'un isutic batel ep ti jchi'iltac ti laj sts'acliic ono'oxe. Muc xchi'inic xa ti Jesuse.

⁶⁷Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic ho'ontutic ti lajchavo'untutique:

—Ho'oxuque ¿c'usi xchi avo'ntonic? ¿Mi chasutic batel uc? —xiyutuntutic.

⁶⁸Hech itac'av ti Simon Pedroe:

—Cajval, mu'yuc much'u yan chba jc'opontutic. Ho'ot no'ox aventainoj ti c'op sventa cuxlejal sbatel osile.

⁶⁹Ho'ontutique jch'unojtutic. Ti jna'tutic ti ho'ot Cristoote, ti ac'bilot avabtel yu'un ti Diose yu'un chacoltauntutic. Ho'ot Snich'onot ti Diose ti stalel cuxule —xchi ti Pedroe.

⁷⁰Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj xa jt'ujoxuc ti lajchavo'oxuque. Ti june ochem pucuj ti yo'nton —xiyutuntutic.

⁷¹Ja' laj xcholbe sc'opilal ti Judase, ja' ti snich'on ti Simon Iscariote, yu'un ja' ch-ac'van entrecal. Ti Judase ja' jchi'iltutic ti abtel, ho'ontutic ti co'ol yajchanc'opuntutic ti Jesuse xchi'uc. Ho'ontutic ja' lajchavo'untutic xchi'uc ti Judase.

Ja' sc'opilal ti muc spasat ti muc' ti Jesuse yu'un ti yits'inabtaque

7 Patil nixanavtutic batel te ti estado Galilea xchi'uc ti Jesuse. Yu'un ti Jesuse muc sc'an chba xanavuc te ti estado Judea

yu'un yac'oj sbaic chchapambat sc'opilal yu'un ti totiletic cu'untutique yu'un chmilat. ²Po'ot xa tsta yorail q'uin cu'untutic, ho'ontutic ti judiountutique. C'alal ti yorail q'uin chi'ochtutic ti nail vomol te ti Jerusalén. ³Hech yu'un hech i'albat ti Jesuse yu'un ti yits'inabtaque:

—Mu me xacom li'to, batic ti Judea. Yu'un hech más ch-an yip yo'ntonic ti much'utic spasoic ti muc' ti ac'ope yu'un hech más chilic ti jchop o abtel ti chc'o apas te ti q'uin. ⁴Yu'un ti much'u tsc'an ti chpuc sc'opilale, mu muculuc ch-abtej. Mi ja' avabtel ti hech chapase, ac'o aba ti q'uelel ti stojol scotol crixchanoetic —xchiic.

⁵Ti yits'inabtaque muc xch'unic uc ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti sbanquile. ⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu to sta yorail cu'un yu'un chibat ti q'uin. Ti ho'oxuque c'usuc no'ox ora xu' chabatic. ⁷Ti crixchanoetique li' ti balumile mu xu' chayilintaocuc ti ho'oxuque. Ho'oni chiyilintaun yu'un ti jcholbe sc'opilal ti chopol ti yabtelique.

⁸Batanic ti q'uin, ho'oxuque. Ho'oni mu to chibat ti q'uin yu'un mu to sta yorail cu'un —xchi ti Jesuse.

⁹C'alal hech laj yalbe ya'yic ti yits'inabtaque ti Jesuse, te to nihalejtutic ti Galilea xchi'uc ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'ay ti q'uin ti Jesuse. Ja' q'uin c'alal ch-ochic ti nail vomol

¹⁰Batemic xa ti q'uin ti yits'inabtaque ti Jesuse c'alal nibatutic ti q'uin uc xchi'uc ti Jesuse. Muc jchi'intutic batel ti crixchanoetique.

Jtuctutic no'ox nibatutic yu'un mu sc'an chac' sba ti q'uelel ti Jesuse.

¹¹Ti totiletic cu'untutic ono'oxe te ti templo, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, te oyic ti q'uin yac'oj sba tsa'ic ti Jesuse. Yac'oj sba tsjaq'uic:

—¿Bu oy? —xchiic.

¹²Ti crixchanoetique ja' puru tslo'iltabeic sc'opilal ti Jesuse. Oy much'u laj yalic:

—Lec yo'nton —xchiic.

Yan laj yalic:

—iBu ba lecuc! Ja' jlo'lavanej —xchiic.

¹³Mi junuc mu'yuc much'u ilo'laj ti jamal yu'un ix'i'ic yu'un ti totiletic cu'untutic ono'oxe.

¹⁴Ti o'lol q'uin nibatutic ti templo xchi'uc ti Jesuse. Te c'ot chanubtasvanuc ti Jesuse. ¹⁵Toj ch'ayel yo'ntonic ti jchi'iltaque. Hech laj yalic:

—¿C'u che'el ip'ijub ti lec ti jchi'iltic li'to yu'un mu'yuc much'u ichanubtasat? —xchiic.

¹⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu ho'ucun jc'op ti chcac' ti a'yele. Ja' sc'op stuc ti Diose ti laj stacun talele. ¹⁷Ti much'u tse'an tspas ti c'usi tse'an yo'nton ti Diose, ch-ac'bat sna' ti bu talem ti c'op ti chcac' ti a'yele, mi sc'op ti Diose, mi jc'op jtuc ti jchole. ¹⁸Ti much'u stuc no'ox sc'op ti chchole, yu'un chac' sba ti pasel ti muc' obi. Ti ho'one yu'un chcac' ti pasel ti muc' ti Diose ti laj stacun talele, hech yu'un muc un chilo'lavan. Melel ti c'usi chcale.

¹⁹Ti Moise se laj xcholboxuc comel ti mantaletique. Mi junuc muc bu ach'unojic spasel hech chaj

c'u che'el chal ti mantaletique. Ti ach'unojuque, mu xavalbucun jmilel ti hechuque —xut.

²⁰Hech itac'av scotolic:

—Oy pucuj ti avo'nton. ¿Much'u chayalbot amilel? —x'utat.

²¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Jun no'ox vinic laj jcolta ti yorail ti jcux co'ntontic. Hech yu'un toj ch'ayel avo'ntonic acotolic. ²²Laj yalboxuc ti Moise se ti chavaq'uic circuncione. Ma'uc jbael hech i'albat ti Moise se. Ja' jbael i'albatic ti antiguo jtotique. Ti ho'oxuque manchuc mi ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic chavaq'uic circunción.

²³Lec ti hech chach'umbeic smantal ti Moise se chavaq'uic circunción manchuc mi ti yorail ti jcux co'ntontic. Hech yu'un ¿c'u yu'un chavilintaun yu'un ti sc'ac'alil ti jcux co'ntontic ichop cu'un scotol sbec'tal ti jun vini que? ²⁴Mu xtun mi ti ora no'ox chatic'be smul yan. Ja' tse'an ti chanopic lec mi melel ti chopol ti c'usi laj spase —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ja' ti Cristoe,
xchiic ti crixchanoetique**

²⁵Hech laj yalic cha'vo' oxvo' ti jchi'iltaque ti te nacajtic te ti Jerusalem:

—Avi vinic to ja' ti tsa'ate, ja' ti sc'opilal chlaj ti milele. ²⁶Q'uelo avil, li'to jamal chc'opoj. Mu'yuc c'usi ch-albat yu'un ti totiletic cu'untique. ¿Mi yu'un xch'unojic ti ja' ti Cristoe? ²⁷Ho'ocutique jna'ojtic bu liquem tal ti vinic li'to. C'alal chtal ti Cristoe, ja' ti mero Jcoltavanej cu'untique, mu'yuc much'u tsna' bu chlic tal —xchiic.

²⁸Hech yu'un tsots ic'opoj ti Jesuse te ti yut templo te ti Jerusalén c'alal ichanubtasvan. Hech laj yalbe ti crixchanoetique: —Xavojtiquinucun chacuyic. Ana'ojic ti bu niloc' tal chacuyic. Mu jtucuc no'ox nital. Ja' ti Diose ti melé ti sc'ope, ja' laj stacun talel. Ho'oxuque mu xavojtiquinic. ²⁹Ho'oni xcojtiquin yu'un te niloc' tal ti stojol. Ja' laj stacun talel — xchi ti Jesuse.

³⁰Hech yu'un sc'an sti'quic ti chuquel ti Jesuse. Mu'yuc much'u xu' yu'un stsacvan yu'un mu to staojuc yorail yu'un tstsacat ti Jesuse. ³¹Oy ep laj xch'unic ti ja' ti Jcoltavanej cu'untic ti Jesuse. Hech laj yalic:

—Avi jchi'il li'to jelaven tspas señailetic hech chaj c'u che'el sc'opilal ti Cristoe ti c'alal chtale. Hech yu'un ja' ti Cristoe —xchiic.

Ja' sc'opilal ti sc'an stsaquic ti Jesuse ti yajmayoetic ti totil paleetique

³²Laj ya'yic ti fariseoetique ti hech chlo'lajic ti much'u laj xa xch'unic ti ja' ti Cristoe. Hech yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique laj staquic batel yajmayoetic yu'un ac'o stsaquic tal ti Jesuse. ³³Ti Jesuse hech laj yalbe ti crixchanoetique:

—Yo' j'oc' xa li'uni chajchi'inoxuque. Chibat ti bu oy ti much'u laj stacun talele. ³⁴Ho'oxuque chasa'ucun. Mu xataucun. Ti bu chic'ot ho'oni, te mu xu' chac'otic ho'oxuque —xchi ti Jesuse.

³⁵Hech lic lo'lajuc ti jchi'iltaque, ho'on ti co'ol judiountutic xchi'uque:

—¿Bu chbat ti mu xu' ti jtatic chale? ¿Mi yu'un chbat ti bu oy ti jchi'iltique te puquemic ti slumal greciaetique yu'un ja' chba xchanubtas ti greciaetique? ³⁶¿C'usi sjam ti hech chale: “Chasa'ucun, mu xataucun”, ti xchie? “Ti bu chic'ot ho'oni te mu xu' chac'otic ho'oxuque”, ti xchie —xut sbaic.

Ja' sc'opilal ti ch-oq'uilan tal ti yo'ntonic ti yutsil yo'ntone ti much'utic xch'unojique

³⁷Ti slajeb q'uin ja' tsots sc'opilal. Ja' hech ora laj sva'an sba ti Jesuse. Tsots ic'opoj, hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Hech chaj c'u che'el ti much'u tsa'ilan ho' yu'un chuch' yu'un taquin ti yo'ntone, ja' no'ox hech ti much'u tsa'ilan yu'un chcol sbatel osil mu sta. Ti much'u hech yo'nton tsa'ilan, ac'o taluc ti jtojol hech chcac'be xcuxlejal sventa sbatel osil. ³⁸Yu'un scotol ti much'u chch'un ti chcoltaat cu'une, ja' ch-oq'uilan tal ti yo'nton ti yutsil yo'ntone, hech chlic xch'unic yantic uc, xchi ti sc'op ti Diose —xchi ti Jesuse.

³⁹Hech laj yal ti Jesuse yu'un laj xcholbe sc'opilal ti Ch'ul Espíritue, ti sc'opilal ch-ac'batic ti yo'ntonic ti much'utic chch'unique. Mu to talemuc ti Ch'ul Espíritue yu'un mu to tsut batel ti vinajel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti cha'tos ostos ic'otic ti crixchanoetique

⁴⁰C'alal laj ya'yic ti jchi'iltaque ti hech laj yal ti Jesuse, oy much'u laj yal:

—Ja' cac'tic ti j'alc'op yu'un ti Diose ti sc'opilal chtale —xchiic.

⁴¹Yan laj yalic:

—Ja' ti Cristoe li'to, ja' ti Jcoltavaneje —xchiic.

Yan laj yalic:

—Mu xlic tal ti Galilea ti Cristoe.

⁴²Yu'un chal ti sun ti Diose ti ja' ch-an ti Belén ti Cristoe yu'un ja' statamol ti Davide. Ja' te ch-an ti bu i'an ti statamole —xchiic.

⁴³Hech yu'un cha'tos ostos ic'otic ti jchi'iltaque. ⁴⁴Oy much'u sc'an stsaquic ti Jesuse. Mi junuc mu'yuc much'u xu' yu'un stsacvan.

**Ja' sc'opilal mu'yuc much'u
hech chc'opoj, xchiic**

⁴⁵Hech yu'un ti yajmayoetique isutic tael ti stojol ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique. Hech ijac'batic yu'unic:

—¿C'u yu'un muc xatsaquic tal? —x'utatic.

⁴⁶Hech itac'av ti yajmayoetique: —Mu'yuc much'u hech chc'opoj hech chaj c'u che'el ti vinic lume —xchiic.

⁴⁷Hech i'albatic yu'un ti fariseoetique:

—Yu'un nalajic ti lo'lael uc. ⁴⁸Mi junuc mu'yuc much'u xch'unoj ti totiletic cu'untique. Ho'ontutic uc mi junuc mu'yuc bu jch'unojtutic. ⁴⁹Ti crixchanoetique ti te stsoboj sbaique, bolic. Mu sna'ic ti mantaletique. Ich'ayic xa —xchiic ti fariseoetique.

⁵⁰Te oy ti Nicodemoe, ja' ti tal sc'opon ti ac'ubaltic ti Jesuse. Ja' ochem ti fariseo uc ti Nicodemoe. Hech laj yal ti Nicodemoe:

⁵¹—Mu xu' chcac'betic castigo jun jchi'iltic mi mu to chca'ibetic sc'op, mi mu to ti jtatic c'usi smul.

¿Mi mu hechuc chal ti mantaletic cu'untique? —xchi ti Nicodemoe.

⁵²Hech lic yalbeic:

—Jun to liquemot tal ti Galilea uc. Q'uelo me ti sc'op ti Diose hech chana' ti mi junuc mu'yuc bu xlic tal ti Galilea j'alc'op yu'un ti Diose —x'utat.

⁵³Hech ibatic ti snaic.

**Ja' sc'opilal ti itaat jun ants yac'oj
sba chmulivaj xchi'uc yan vinic**

8 Ti ho'ontutique xchi'uc ti Jesuse nibatutic ti vits Olivatic sbi. ²Hech yu'un ti sob ic'luman ti yoc'omal nisututic tal xchi'uc ti Jesuse, ni'ochtutic ti yut templo te ti Jerusalén yan vuelta. Ep crixchanoetic italic ti stojol ti Jesuse. Hech yu'un laj snacan sba ti Jesuse, te lic chanubtasvanuc. ³Italic fariseoetic xchi'uc ti much'utic chchanubtasvanic ti smantal ti Diose ti scuyo sbaique. Laj yiq'uaic tal jun ants. Yac'oj sba chmulivaj xchi'uc yan vinic istaic. C'ot yaq'uaic ti stojol ti Jesuse te ti o'lol ti crixchanoetique. ⁴Hech laj yalbeic ti Jesuse:

—Maestro, yac'oj sba chmulivaj xchi'uc yan vinic ijta avi ants li'to.

⁵Ti Moiseshe hech laj spasuntutic ti mantal ti ac'o ac'batuc ton ti much'u hech tspase. ¿C'usi chaval ho'oti? —xchiic.

⁶Yu'un ti hech laj yalique yu'un tal spasbeic proval yo'nton. Sc'an tsa'beic smul ti Jesuse. Ti Jesuse laj snijan sba, laj sts'iba lum ti sbic'tal sc'ob. ⁷Yu'un mu xlay yo'ntonic tsjaq'uaic, toj lic nacluc ti Jesuse. Hech laj yalbe ya'yic:

—Ho'oxuc ti much'u mu'yuc smule ja' jbael ac'o yac'be ton ti antse —xchi.

⁸Laj xcha'nijan sba yan vuelta ti Jesuse, laj xcha'ts'iba lum yan vuelta. ⁹C'alal laj ya'yic ti totiletique ti hech laj yal ti Jesuse, ep ilo'laj yo'ntonic yu'un ti smulique. Jujuntic iloq'uic batel. Ja' jbael iloq'uic batel ti más moletique. Ja' patil iloq'uic batel ti bu unenic toe. Stuc no'ox icom ti Jesuse xchi'uc ti antse te ti o'lol ti crixchanoetique. ¹⁰Toj lic cha'nacluc yan vuelta ti Jesuse. Yu'un mu xa teuc ti much'u laj yiq'uic tal ti antse, ja' no'ox te oy ti antse, hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe:

—Me'e, ibat xa ti much'utic laj stabot amule. Mu'yuc much'u laj yac'bot ton yu'un ti amule —xchi.

¹¹Hech itac'av ti antse:

—Mu'yuc, tote —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hechun uc, mu xacac'bot castigo yu'un amul uc. Batan, mu me xasa' yan amul —xut batel.

Ja' sc'opilal ho'oni luzun avu'unic, xchi ti Jesuse

¹²Yan vuelta lic chanubtasvanuc ti Jesuse. Hech laj yalbe ya'yic:

—Ho'oni luzun avu'unic, ho'oxuc ti mozoimbiloxuc yu'un ti mulile li' ti balumile. Ti much'u chists'acliune ja' chcom yu'un ti mulile, ja' tspasilan ti c'usi leque yu'un ho'on ti jtojobtas batel hech chcuxi sbatel osil —xchi.

¹³Hech i'albat yu'un ti fariseoetique:

—Ho'oti atuc no'ox chachol ac'opilal. Mu'yuc rextico avu'un. Hech yu'un mu stac' ti jch'untutic ac'op —xchiic.

¹⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Manchuc mi chach'unic ti jtuc no'ox ti jchol jc'opilale, melet ti c'usi chcale. Jna'oj ti bu niloc' talele, jna'oj ti bu chibate. Ho'oxuque mu xana'ic ti bu niloc' talele, mu xana'ic ti bu chibate. ¹⁵Ti ho'oxuque ti ora chach'unic ti oy smul yan. Muc unuc chanopic lec. Ho'oni mu jnopbe smul yan. ¹⁶Mi oy c'usi ti jnope, lec ti jnop. Mu jtucuc no'ox ti jnop. Co'ol ti jnop xchi'uc ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. ¹⁷Hech ts'ibabil comel ti mantaletique ti avich'o'jique mi co'ol sc'opic cha'vo' rexticoetic hech yu'un stac' chach'unic. ¹⁸Ho'oni ti jchol jc'opilal. Co'ol chixcholbun jc'opilal uc ti Jtote, ja' ti laj stacun talele —xchi ti Jesuse.

¹⁹Hech lic sjaq'uic:

—¿Bu oy ti Atote ti chavale? —xchiic.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu xavojtiquinun, mu xavojtiquin uc ti Jtote. Ti taca avojtiquinucune, chavojtiquin uc ti Jtote ti hechuque —xchi.

²⁰Hech laj yal ti Jesuse c'alal ichanubtasvan te ti yut templo te ti cuarto yo' bu chaq'uic smoton ti Diose. Mu'yuc much'u xu' yu'un stsacvan yu'un mu to staojuc yorail yu'un tstsacat yu'un ti crixchanoetique ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti bu chibat, te mu xu' chabatic ho'oxuque, xchi ti Jesuse

²¹Ti Jesuse hech laj yalbe ya'yic yan vuelta:

—Oy bu chibat. Chasa'ucun, mu xataucun. Acuchoj amul chachamic. Ti bu chibate, te mu xu' chabatic ho'oxuque —xchi.

²²Hech yu'un hech laj yalbe sbaic ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutique:

—¿Mi yu'un tsmil sba ti hech chale: Ti bu chibat ho'oni, te mu xu' chabatic ho'oxuque, ti xchie? —xut sbaic.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ho'oni mu co'olucutic hech yu'un mu co'oluc ti jnoptic. Yu'un ho'oni sventaun vinajel. Ho'oxuque sventaouxuc balumil. ²⁴Ja' yu'un ti hech laj calboxuc: Acuchoj amul chachamic, ti xacutique. Yu'un mi mu xach'un ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique, ja' acuchoj amul chachamic —xchi ti Jesuse.

²⁵Hech yu'un hech lic sjac'beic ti jchi'iltaque:

—¿Much'uo'ot che'e? —xchiic.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ja' no'ox hech chaj c'u che'el laj calilamboxuque. ²⁶Oy to ep ac'opilal xu' chacalbeic. Oy to yan xu' chaquich'boxuc ac'opic. Ja' no'ox chacalbeic ti c'usi albilun yu'un ti Jtote ti laj stacun talele. Ti Jtote ti laj stacun talele me'el ti sc'ope —xchi ti Jesuse.

²⁷Yu'un ti muc sc'an xch'unic ti ja' ti Cristoe hech yu'un muc xa'ibeic sjam ti ja' laj xcholbe sc'opilal ti Jtotic Diose. ²⁸Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe:

—C'alal chajipanun ti cruz, ho'on ti co'ol crixchanoucutique, te me chana'ic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique. Te me chana'ic ti ja' no'ox laj calboxuc hech chaj c'u che'el albilun yu'un ti Jtote, ja' ti laj stacun talele. ²⁹Mu xiscomesun yu'un scotol c'ac'al ti jpas ti c'usi tsc'an ti yo'ntone —xchi ti Jesuse.

³⁰C'alal hech laj yal ti Jesuse, ep laj xch'unic ti ja' ti Jcoltavaneje.

Ja' sc'opilal ja' chayac'oxuc ti libre ti c'op ti ja' melele, xchi

³¹Hech yu'un ti Jesuse hech laj yalbe ti jchi'iltaque, ja' ti much'u xch'unojique:

—Mi j'ech'el chavac' ti avo'ntonic ti jc'ope, mero cajchanc'opoxuc chac'otic cu'un obi. ³²Chana'ic ti c'op ti ja' melele. Ti c'op ti ja' melele, ja' chayac'oxuc ti libre —xchi.

³³Hech itac'avic ti crixchanoetique: —Ho'ontutique yelnich'onuntutic ti Abrahame. Mi junucuntutic mu'yuc bu ochemuntutic ti mozoil. ¿C'u yu'un hech chaval: “Libre chac'otic”, xachi? —xchiic.

³⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Me'el ti c'usi chacalbeique, scotol ti much'u tsa'ilan smule oy ti mozoil yu'un smulic obi. ³⁵Ti much'u oy ti mozoile mu'yuc c'usi ch-ac'bat yu'un ti yajvale. Ja'uc ti much'u nich'onile ja' scotol ch-ac'bat yu'un ti stote.

³⁶Hech yu'un mi ho'on chacac'oxuc ti libre, ho'on ti Snich'onun ti Diose, libre chac'otic o ti mero me'el. ³⁷Hovil chavalic ti ho'oxuc yelnich'onoxuc ti Abrahame. Q'uelo avil chavalbucun jmilel. Yu'un puru milvanej oy ti avo'ntonic hech mu xc'ot ti avo'ntonic ti jc'ope. ³⁸Ho'oni ja' ti jchol ti hech chaj c'u che'el laj xa yac'bun jq'uel ti Jtote. Ho'oxuque ja' chapasic ti c'u che'el chayalboxuc smantal ti atotique —x'utatic yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ja' atotic ti pucuje, x'utatic

³⁹Hech itac'avic:

—Ja' jtotutic ti Abrahame —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ja'uc yelnich'onoxuc ti Abrahame, hech chapasic hech chaj c'u che'el laj spas ti Abrahame ti hechuque. ⁴⁰Ti ora to chavalbucun jmilel yu'un calojboxuc ava'yic ti c'usi meel ca'voj ti stojol ti Diose. Mu hechuc laj spas ti Abrahame. ⁴¹Ho'oxuque chapasbeic yabtel ti atotique —xut.

Hech itac'avic:

—Ho'ontutique mu yol snich'onucuntutic jmulavil. Jun no'ox ti totil cu'untutique, ja' jtotutic stuc ti Diose —xchiic.

⁴²Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti ja'uc atotic ti Diose, c'uxun ti avo'ntonic ti hechuque. Yu'un te niloc' tal ti stojol ti Diose. Mu jtucuc no'ox nital. Ja' tacbilun tal yu'un ti Diose. ⁴³Mu xava'ibeic sjam ti jc'ope yu'un mu xac'an chava'ibeic sjam. ⁴⁴Ho'oxuque ja' atotic ti pucuje. Hech oy ti avo'ntonic chapasic c'usi tse'an ti yo'ntone. Stalel jmilvanej c'alal ti sliqueb ti balumile hech ti ora to. Mu sc'an ti c'usi melele yu'un mu'yuc c'usi meel ti yo'nton. Mi tsnop c'op, stalel ono'ox. Ja' mero jnopc'op. Ja' chac' ti chanel ti nope'ope. ⁴⁵Yu'un meel ti c'usi chacalbeique, hech yu'un ti mu xac'an xach'umbucun ti jc'ope. ⁴⁶Ho'oxuque mu xu' chatabun jmul ti ho'one. Meel ti jc'op ti calojboxuque. ¿C'u yu'un mu xach'umbucun? ⁴⁷Ti much'utic yu'un ti Diose ja' chch'umbeic sc'op ti Diose. Ja' yu'un ti mu xach'umbeic sc'op ti Diose yu'un mu yu'unucoxuc ti Diose —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal c'alal mu to anemuc ti Abrahame, jtalel te oyun, xchi

⁴⁸Hech i'albat ti Jesuse yu'un ti jchi'iltaque, ho'on ti co'ol judiountutic xchi'uque:

—Hech ono'ox hech chaj c'u che'el laj jnoptutic. Ho'ot liquemot tal ti Samaria. Oy pucuj ti avo'nton —xchiic.

⁴⁹Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu'yuc pucuj ti co'nton. Ja' chcac' ti pasel ti muc' ti Jtote. Ho'oxuque mu xapasucun ti muc'. ⁵⁰Mu jtucuc chcac' jba ti pasel ti muc'. Ja' chiyac'un ti pasel ti muc' ti Jtote. Ti much'u mu xispasun ti muq'ue, ja' stuc chchapan ti Jtote. ⁵¹Meel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chixch'umbun ti jc'ope ja' mu xcham —xchi ti Jesuse.

⁵²Hech i'albat yu'un ti jchi'iltaque:

—Ti jna'tutic xa ti oy pucuj ti avo'nton. Icham ti Abrahame. Icham uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. Ho'ot chaval: “Ti much'u chixch'umbun ti jc'ope, ja' mu xcham”, xachi. ⁵³Caso me tsots avabtel avich'oj ho'oti. Ja' tsots yabtel laj yich' ti jtotic Abrahame ti ichame. Icham uc ti j'alc'opetic yu'un ti Diose. ¿Much'uot chacuy aba? —xchiic.

⁵⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi ho'on chcac' jba ti pasel ti muc', mu'yuc sjam. Ti Jtote, ja' ti Dios avu'unic ti chacuyique, ja' chiyac'un ti pasel ti muc'. ⁵⁵Mu xavojtiquinic. Ho'on xcojtiquin. Mu xcojtiquin ti Diose, mi xichie, ti jnop c'op hech chaj c'u che'el ti chanopic c'op ti ho'oxuque. Ho'on

xcojtiquin ti Diose. Ti jpasbe ti muc' ti sc'ope. ⁵⁶Ti atotic Abraham ti chavalique nichim no'ox yo'nton yu'un ya'yoj j'copilal ti chitale. Laj xch'un ti chitale, hech yu'un nichim no'ox yo'nton —xchi ti Jesuse.

⁵⁷Hech yu'un hech i'albat ti Jesuse yu'un ti jchi'iltaque:

—Mu to avich'ojuc lajuneb yoxvinic habil, ibu c'amba avil ti Abrahame ti chavale yu'un queremot to! —xchiic.

⁵⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Melel ti c'usi chacalbeique, c'alal mu to anemuc ti Abrahame, jtale te oyun —xchi.

⁵⁹Hech yu'un bat stamic tal ton ti jchi'iltaque. Sc'an chac'beic ton ti Jesuse. Hech yu'un ti Jesuse laj sq'uej sba. Iloc' batel ti templo. Hech i'ech' batel ti o'lol crixchanoetic. Hech ibat o.

Ja' sc'opilal ti icol yu'un ti

Jesuse ja' ti ma'sat c'alal i'ane

9 Ti bu ni'ech'tutic batel xchi'uc ti Jesuse te laj quiltutic jun jchi'iltutic. Ma'sat c'alal i'an ti vinique. ²Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse hech laj jac'betutic ti Jesuse:

—Maestro, ¿much'u smul ti yu'un ma'sat i'an avi jchi'iltic li'to? ¿Mi ti scoj smul stuc, mi ti scoj smul stot sme'? —xichitutic.

³Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu ti scojuc smul avi jchi'iltic li'to, mu ti scojuc smul stot sme'. Yu'un ti ma'sat i'an ti jchi'iltique, ja' no'ox yu'un hech chvinaj yabtel Dios ti sventa. ⁴C'alal cuxulun li' ti balumile ja' yorail ti xu' jpasbe yabtel ti Jtote ti laj stacun talele.

Mi nichame mu xa xu'. ⁵Ti jayib c'ac'al li'oyun li' ti balumile ho'on hech chaj c'u che'el luz c'otemun avu'unic ho'oxuc ti li'oyoxuc li' ti balumile yu'un chacac'bot avil ti lequil bee —xchi ti Jesuse.

⁶C'alal laj yal hech ti Jesuse laj stubta ts'ubulum. Laj spas ti ach'el ti ts'ubilume. Laj sbombe ach'el ti sat ti ma'sate. ⁷Hech laj yalbe:

—Batan, ba poco tal asat ti ho' te ti estanque Siloé sbi —x'utat. Ti Siloe sbie ja' sjam ti ic'bil chtal ti ho'e.

Ibat ti ma'sate, ba spoc sat te ti Siloe. C'alal isut tal, chil xa balumil.

⁸Hech yu'un laj sjac'be sbaic ti svecinotaque xchi'uc ti much'utic yilojic ti ma'sat ono'oxe:

—¿Mi ma'uc li'to ti much'u laj snacan sba sc'an paramote? —xut sbaic.

⁹Oy much'u hech laj yal:

—Ja' lume —xchiic.

Oy yan hech laj yalic:

—Ma'uc, ja' no'ox co'ol x'elan —xchiic.

Hech itac'av ti vinique:

—Ho'on chavile —xchi.

¹⁰Hech ijac'bat:

—¿C'u che'el ijam asat? —xchiic.

¹¹Hech itac'av ti vinique:

—Ja' ti jchi'iltic Jesús sbi, ja' laj spas ti ach'el ti ts'ubilume. Laj sbombun ti jsat. “Batan ti yo' bu Siloé sbi, ba poco tal asat”, xiyutun. Hech nibat, ba jpoc jsat. Hech yu'un chquil xa balumil —xchi.

¹²Hech lic sjac'beic:

—¿Bu oy ti much'u chavale? —xchiic.

—Mu jna' bu ibat —xchi xtac'av ti vinique.

**Ja' sc'opilal ti ep ijac'bat
ti ma'sat ono'oxe**

¹³Laj yiq'uic batel sva'anic ti stojol ti fariseoetique ti much'u ma'sat ono'oxe. ¹⁴Ja' sc'ac'alil ti jceux co'ntontutic c'alal laj spas ti ach'el ti ts'ubulum ti Jesuse, c'alal laj sjambe sat ti ma'sate. ¹⁵Laj sjaq'uic uc ti fariseoetique c'u che'el ijambat ti sate. Hech itac'av ti vinique:

—Laj sbombun ach'el ti jsat. Patil ba jpoc jsat. Hech yu'un chquil xa balumil —xchi.

¹⁶Hech yu'un hech i'albat yu'un cha'vo' oxvo' ti fariseoetique:

—Mu'yuc ti stojol ti Diose ti vinique ti chavale yu'un mu xchabi ti sc'ac'alil ti jceux co'ntontique —xchiic.

Oy yan hech laj yalic:

—iBu c'amba hu'uc yu'un tspas avi jchop o abtel li'to ti much'u oy smule! —xchiic.

Hech cha'tos ic'otoc ti fariseoetique. ¹⁷Hech yu'un hech laj sjac'beic yan vuelta ti ma'sate:

—Ho'ot, ¿c'usi xchi avo'nton yu'un ti much'u laj sjambot asate? —xut.

Hech itac'av ti vinique:

—Ho'on chcal ti ja' j'al'op yu'un ti Diose —xchi.

¹⁸Ti jchi'iltaque muc xch'unic ti ja' ma'sat ono'oxe. Ja'to ba yiq'uel tal ti stot sme'e ti much'u ijambot xa sate, ja'to laj xch'unic ti ja' ijambot xa sate. ¹⁹Hech hul jac'batuc ti stot sme'e:

—¿Mi ja' avol anich'on li'to ti ma'sat ono'ox c'alal i'an ti chavalique? ¿C'u che'el ti chil xa balumil ti ora to? —x'utat.

²⁰Hech itac'av ti stot sme'e:

—Ja' col jnich'on li'to, ti ma'sat c'alal i'ane. ²¹Pero mu jna'tutic c'u che'el chil xa balumil. Mu jna'tutic uc ti much'u ijambat ti sate. Oy xa yo'nton. Jac'bo ava'yic. Ac'o yal stuc —xchiic.

²²Yu'un ti hech laj yalic ti stot sme'e, yu'un xixi' yu'un ti totiletic cu'untutique. Yu'un ti totiletique xchapo'j xa sc'opic ti j'ech'el mu stac' ch-och ti templo ti much'u jamal chal ti ja' ti Jcoltavaneje ti Jesuse.

²³Ja' sventail ti hech laj yalic ti stot sme'e: “Oy xa yo'nton, jac'bo ava'yic”, ti xchie.

²⁴Hech yu'un laj xcha'iq'uic tal ti much'u ma'sat ono'oxe. Hech hul albatuc:

—Jamal chaval ti stojol Dios ti ja' jp'ajmantal ti vinique. Ti ho'ontutique ti jna'tutic ti ja' jp'ajmantal —xchiic.

²⁵Hech itac'av ti vinique:

—Mu jna' mi jp'ajmantal. Ja' no'ox jna' ti chquil xa balumil ti ora to, ti ma'satun ono'oxe —xchi.

²⁶Laj xcha'jac'beic yan vuelta:

—¿C'usi laj yutot? ¿C'u che'el laj sjambot ti asate? —xchiic.

²⁷Hech itac'av ti vinique:

—Laj xa calbot ava'yic. Mu xac'an xach'unic. ¿C'u yu'un chac'an chava'yic yan vuelta? ¿Mi yu'un chac'an cha'ochic ti yajchanc'op uc? —xchi.

²⁸Hech yu'un lic slabanic. Hech lic yalbeic:

—Ho'oti yajchanc'opot jmulavil. Ho'ontutique yajchanc'opuntutic ti Moisesec jcotoltutic. ²⁹Jna'tutic ti laj sc'opon ti Moisesec ti Diose. Ti much'u chavale mu jna'tutic bu liquem tal —xchiic.

³⁰Hech itac'av ti vinique:

—Xch'ay co'nton xca'i ti mu xana' bu taleme. Ja' laj sjambun jsat chavil. ³¹Ti jna'tic ti mu stsacbe sc'op jmulaviletic ti Diose. Ti much'u chi' ti Diose, ti tspace ti c'usi tsc'an ti yo'ntone, ja' tstsacbat sc'op yu'un ti Diose. ³²C'alal ilic ti balumile asta ti ora to mu'yuc much'u hech a'ibil sc'opilal ti xu' tsjambe sat ti much'u ma'sat c'alal i'ane. ³³Ti manchuc loq'uem tal ti stojol ti Diose ti much'u chcale, mu xu' yu'un spas ti hechuque —xchi.

³⁴Hech lic yalbeic:

—iBu c'amba achanubtasuntutic ho'ontutique! Yu'un pucujot ono'oxe, hech yu'un ti ma'sat c'alal na'ane —x'utat.

Hech i'albat ti j'ech'el mu stac' ch-och ti templo.

Ja' sc'opilal ma'sat chcom ti much'utic ti chojtiquinic ti Diose ti scuyojique, xchi

³⁵Ti Jesuse laj ya'ibe sc'opilal ti j'ech'el mu stac' ch-och ti templo ti vinique. Hech yu'un ital ti Jesuse, tal sc'opon ti vinique. Hech laj sjac'be:

—¿Mi ach'unoj ti jelaven sp'ijil ti Snich'on ti Diose? —xchi.

³⁶Hech itac'av ti vinique:

—¿Much'u? tote. Ti jc'an ti jch'un —xchi.

³⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Aq'uelojbe xa sat. Ho'on ti chajc'oponote —xchi.

³⁸Itac'av ti vinique, hech laj yalbe:

—Chajch'unot, Cajval —xchi. Hech lic squejan sba ti stojol ti Jesuse.

³⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Nital li' ti balumile, tal chapanvanucun. Tal cac'be yojtiquinic ti Diose ti much'utic tsc'an chojtiquinic ti Diose. Hech ma'sat chcomic ti much'utic ti chojtiquinic ti Diose ti scuyojique —xchi.

⁴⁰Oy fariseoetic te xchi'inojic ti Jesuse. Laj ya'yic ti hech laj yal ti Jesuse. Hech lic sjac'beic:

—¿Mi yu'un ma'satuntutic chacuyuntutic? —xchiic.

⁴¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti ja'uc ma'satucoxuque, mu'yuc amulic ti hechuque. Yu'un chchojtiquintutic ti Diose, xachiique, hech yu'un ja' amulic —xchi ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti mero jq'uelcarnero

10 Ti Jesuse hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Melel ti c'usi chacalbeique, a'yic me. Ti much'utic ti j'elec'carneroetique mu x'och ti ti'corral, ja' chp'it ochel ti xocon ti ti'corrale. ²Ja'uc ti mero yajval ti carneroetique ja' ch-och ti ti'corral.

³Ti jchabiejcorrale tsjambe sti' corral yu'un ch-och batel ti mero jq'uelcarnero. Ti carneroetique cha'ibeic sc'op ti yajvale. Ti yajvale tsiiltas ti jaycot ti scarnero. Tsloq'ues batel. ⁴C'alal laj xa sloq'ues batel ti jaycot ti scarnero, ja' jbael chbat ti yajvale. Ti carneroetique ja' sts'acliic batel ti yajvale yu'un ch-ic'at yu'un ti yajvale. ⁵Ti much'u mu ti ti'corraluc ch-och talele ja' mu sts'acliic batel. Chjatavic batel ti carneroetique yu'un mu xa'ibeic sc'op —xchi ti Jesuse.

⁶Hech oy ti lo'il laj yac' ti a'yel ti Jesuse. Ti jchi'iltaque muc xa'ibeic sjam ti c'u che'el i'albat yu'un ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal lec ti jchabi ti
much'utic chixch'umbun ti
jc'ope, xchi ti Jesuse**

⁷Ti Jesuse hech laj yalbe uc:

—Ho'on jventainoj ti sti' scorrall scarnero ti Diose. ⁸Scotol ti much'utic jq'uelcarneroetic scuyojsbaique ti jbael li' ono'ox oyique, ja' jlo'lavanejetic. Ja' hech chaj c'u che'el j'elec'carnero yu'un ja' tsc'an chispojbun ti much'utic chists'acliune. Ti much'utic chists'acliune ja' mu xba spasbeic ti muc' ti sc'opic ti jlo'lavanejetique.

⁹Ho'on jventainoj ti sti' scorrall scarnero ti Diose. Ti much'utic chch'unic ti chcolic ti jventae, ja' scarnero ti Diose chc'otic o. Hech chaj c'u che'el ti carneroetique ti lec chabibil chloc' ch-och yu'un hech tsta sve'el, ja' no'ox hech uc ti much'utic i'ochic xa ti scarnero ti Diose, lec chabibil, nichim no'ox yo'ntonic o, mu'yuc xa palta cha'yic.

¹⁰Ti j'elec'carneroec ja' no'ox yabtel ch-elic'aj, chmilvan, chjinvan. Ja'uc ti ho'one tal cac'be cxuxlejalic sbatel osil. Hech jun no'ox yutsil chc'otic o. ¹¹Hech chaj c'u che'el ti lequil jq'uelcarnero lec chchabi ti scarneroec mu'yuc sc'opilal mi chti'at yu'un ti bolome, ja' no'ox hechun uc ho'oni lec ti jchabi ti much'utic chch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique. Chcac' jba ti milel yu'unic. ¹²Ti much'u ja' no'ox tsa' abtel yu'un chchabi ti carneroetique yu'un mu yu'unuc

ti carneroetique hech yu'un mi chil chtal bolom, tscomes ti carneroetique. Chjatav batel. Hech oy chljaj ti ti'el yu'un bolom ti carneroetique. Ti yane chpuquic batel. ¹³Yu'un ti chjavatic batel ti jsa'abteletique, yu'un mu c'uxuc cha'yic ti carneroetique.

¹⁴Hech chaj c'u che'el ti lequil jq'uelcarnero lec chchabi ti scarneroec, ja' no'ox hechun uc ho'oni lec ti jchabi ti much'utic chch'unic ti chcolic ti jventae. Xcojtiquin, xiyojtiquinucun uc. ¹⁵Xcojtiquin jbatutic xchi'uc hech chaj c'u che'el xcojtiquin jbatutic xchi'uc ti Jtote. Xiyojtiquinun ti Jtote. Ho'oni xcojtiquin uc ti Jtote. Ho'oni chcac' jba ti milel yu'un scotol ti much'utic chists'acliune. ¹⁶Oy yanlum crixchanoetic chlic xch'umbun jc'op uc. Persa chquic' tal ti jtojol uc. Chiya'ibun jc'op uc hech jtos no'ox chac'otic xchi'uc ti jayiboxuc ti chach'umbun ti jc'ope. Jun no'ox totil avu'unic chc'ot acotolic. Ho'on obi.

¹⁷Yu'un ti chcac' jba ti milel yu'un ti much'utic chists'acliucune hech yu'un c'uxun ti yo'nton ti Jtote. Patil chlic cha'cuxiucun. ¹⁸Mu'yuc much'u xu' yu'un chismilun. Ho'oni yutsil co'nton chcac' jba ti milel. Xu' cu'un chcac' jba ti milel. Xu' cu'un chicha'cuxi nixtoc. Hech smantal ti Jtote ti quich'oje —xchi ti Jesuse.

¹⁹Cha'tos ic'otic ti jchi'iltaque yu'un ti hech laj yal ti Jesuse. ²⁰Ep laj yalic:

—Oy pucuj ti yo'nton. Chujuben sjol lume. ¿C'u yu'un chava'ibeic sc'op? —xchiic.

²¹Oy yantic laj yalic:

—Li'to mu hechuc sc'op ti much'u oy pucuj ti yo'ntone. Mu xu' tsjambe sat ma'satetic pucuj —xchiic.

**Ja' sc'opilal ti sc'an chmilat
yu'un ti xchi'iltaque ti Jesuse**

²²Te ti jteclum Jerusalén ja' yorail qu'in c'alal ti jna'tutic ti c'u che'el icha'meltsaj ti templo cu'untutic ti vo'one yu'un ac'o tunuc yu'un yan vuelta ti Diose, ho'ontutic ti judiountutique. Ja' yorail taiv. ²³Te chanav ti yut templo ti Jesuse yo' bu scorredor Salomón sbi. ²⁴Hech yu'un ti jchi'iltaque tal sjoyubtaic ti Jesuse. Hech laj sjac'beic:

—¿Jayib to c'ac'al chavac' lo'lajuc co'ntontutic avu'un? Mi ho'ot ti Jcoltavanejote, jamal me xaval ca'itutic —xchiic.

²⁵Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj xa calboxuc, mu xach'unic. Laj xa aq'uelic uc ti jchop o abteletic ti laj xa jpas ti sventa ti Jtote. ²⁶Mu xach'unic yu'un mu cu'unucoxuc ti ho'oxuque. Hech laj xa calboxuc ava'yic. ²⁷Yu'un ti much'u cu'une, ja' chiya'ibun jc'op. Ho'oni xcojtiquin. Ja' chists'acliucun. ²⁸Chcac'be xcuxlejalic sbatel osil. Mu xch'ayic sbatel osil. Mu'yuc much'u xu' chispojibun loq'uel ti jc'ob. ²⁹Ti Jtote laj yac'bun ti jc'ob. Jelaven xu' yu'un tspas scotol. Mu'yuc much'u xu' chpojbat ti sc'ob ti Jtote. ³⁰Ti Jtote jun oyun xchi'uc —xchi ti Jesuse.

³¹Hech yu'un ti jchi'iltaque ba stamic tal ton yu'un sc'an chac'beic ton yan vuelta ti Jesuse. ³²Hech i'albat yu'un ti Jesuse:

—Oy ep lequil abteletic laj xa jpasboxuc aq'uelic ti sventa ti Jtote. ¿C'usi abtelal mu xtun laj jpas yu'un chavac'bucun ton? —xchi.

³³Hech itac'av ti jchi'iltaque:

—Ma'uc chacac'bot ton yu'un ti lec avabtele. Ja' yu'un chatoy aba ti stojol ti Diose. Ho'ot vinicot no'ox. Diosot chacuy aba —xchiic.

³⁴Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Hech ts'ibabil ti sun ti Diose ti avich'o'jique: “Ti ho'oxuque jq'uexoloxuc”, xacutic, xchi ti Diose, xut ti juezetic ti vo'one.

³⁵“Jq'uexoloxuc”, xchi sc'opilal ti much'utic i'ac'batic yabtel yu'un ti Diose ti vo'one. Mu xu' xch'ay ti hech yalaj ti Diose ti sun. ³⁶Lec ti hech i'albatic sc'opilale, xachiic. Hech yu'un ¿c'u yu'un chavalic ti ho'on ti jtoy jba ti stojol ti Diose yu'un ho'on Snich'onun ti Diose ti xichie? Yu'un ho'on ac'bilun cabtel yu'un ti Jtote hech yu'un ti nital li' ti balumile. ³⁷Mi ma'uc yabtel ti Jtote ti jpas chacuyique, mu me xach'umbun jc'op che'e. ³⁸Mi ja' yabtel ti Jtote ti jpas ti chavilique, ch'unic me manchuc mi mu xach'umbun jc'op ho'oni. Yu'un mi chach'unic ti ja' yabtel ti Jtote ti jpase hech chana'ic ti jun oyun xchi'uc ti Jtote —xchi ti Jesuse.

³⁹Hech yu'un yan vuelta c'an stsaquic ti Jesuse. Mu'yuc bu ihu' yu'unic yu'un laj sq'uej sba batel ti ora ti Jesuse.

⁴⁰Yan vuelta nibatutic xchi'uc ti Jesuse lum ti jech uc'um Jordán ti bu lic yac' ich'ho' ti Juane. Te nihalejtutic xchi'uc ti Jesuse.

⁴¹C'alal te oyuntutic, ep jchi'iltac ital ti stojol ti Jesuse. Hech laj yalic:

—Manchuc mi muc spas jchop o abtel ti Juane, melet ti c'u che'el laj yalbe sc'opilal ti jchi'iltic li'to —xchiic.

⁴²Hech yu'un ti much'utic italique, oy ep much'utic laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti icham jun
vinic, Lázaroe sbi**

11 Itsaqui ti chamel jun jchi'iltutic, Lázaroe sbi. Ja' Betania sbi ti slumal ti Lázaroe. Ja' ti biq'uit jteclum te ti estado Judea, ja' te nacajtic ti cha'vo' antsetique, ja' ti Maríae xchi'uc ti Martae. Yuts yalal sbaic. ²Ja' ono'ox ti María ti patil lic smalbe perfume ti yacan ti Cajvaltique, ti lic scusbe yacan ti stsotsil sjole. Ti much'u tsacbil ti chamele, ja' ti Lázaroe, ja' ximel ti Maríae. ³Hech yu'un ti yixleltac ti Lázaroe laj stac ti iq'uel ti Jesuse.

—Cajval, tsacbil ti chamel ti Lázaroe ti c'ux ti avo'ntone —xchi c'otel ti much'u laj stac batele.

⁴C'alal laj ya'i ti Jesuse, hech laj yal:

—Yu'un ti itsacat ti chamele, mu yu'unuc ja' sventa j'ech'el chcham o. Ja' sventa no'ox ch-ac'at ti pasel ti muc' ti Diose. Ja' no'ox yu'un hech chi'ac'at ti pasel ti muc' ti ho'on ti Snich'onun ti Diose —xchi.

⁵⁻⁶Ti Jesuse manchuc mi c'ux ti yo'nton ti Martae xchi'uc ti smuque xchi'uc ti Lázaroe, ti c'alal laj ya'i ti tsacbil ti chamel ti Lázaroe, chib to c'ac'al te nihalejtutic te ti bu ono'ox oyuntutic. ⁷Patil ti Jesuse hech lic yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic:

—Sutucutic batel ti Judea yan vuelta —xiyutuntutic.

⁸Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic hech lic calbetutic:

—Maestro, ja'to no'ox c'an yac'bot ton ti jchi'iltique. ¿Mi te chabat yan vuelta? —xcututic.

⁹Ti Jesuse laj yac'bun jna'tutic ti c'u x'elan yabtel ti Diose. Hech laj yalbuntutic:

—P'isbil lajcheb ora jujun c'ac'al ti yac'oj ti Diose. Ti much'u chanav ti c'ac'altic mu sp'osi yacan yu'un oy to ti squeval ti c'ac'ale. ¹⁰Ja'uc mi i'ic'ub ti osile, ja' laj sta yorail ti tsp'osi yacan yu'un itup' xa ti squeval ti c'ac'ale —xiyutuntutic. Hech laj yac'bun jna'tutic ti ja'to mi laj sta yorail yu'un ti Diose ti chmilate, ja'to xu' yu'un ti jchi'iltaque.

¹¹Patil hech laj yalbuntutic uc:

—Ivay xa ti quermanotique, ja' ti Lázaroe. Ho'oni chba jtij liquel yu'un vayal xa —xiyutuntutic.

¹²Hech lic calbetutic, ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic:

—Cajval, mi vayale, ja' sna'oj chlic stuc —xichitutic.

¹³Hech laj yal ti Jesuse yu'un icham xa ti Lázaroe. Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic laj jcuytutic ti chcux no'ox yo'nton yu'un ti vayale.

¹⁴Hech yu'un ti Jesuse hech jamal laj yalbuntutic:

—Icham xa ti Lázaroe. ¹⁵Nichim no'ox co'nton yu'un mu teucutic. Yu'un ja' sventailuc ti mu teucutic yu'un hech chach'unic. Batic che'e, ba jq'ueltic —xiyutuntutic ti Jesuse.

¹⁶Hech yu'un ti jun jchi'iltutic ti abtele ja' ti Tomas sbie, ja' ti vats xcututique, hech lic yalbuntutic:

—Batic, co'ol ac'o chamucutic xchi'uc —xiyutuntutic.

Ja' sc'opilal oy cha'cusesel ti jventa jtuc, oy cuxlejal sbatel osil ti jventa jtuc, xchi ti Jesuse

¹⁷Hech nibatutic xchi'uc ti Jesuse. C'alal nic'otutic, oy xa chanib c'ac'al mucul ti Lázaro. ¹⁸Ti Betaniae nopol xil sbaic xchi'uc ti Jerusalene. Oy van o'lol reva xil sbaic. ¹⁹Ep ti jchi'iltaque ti italic, tal smuc'ubtasbeic yo'ntonic ti Martae xchi'uc ti Maríae yu'un ti icham xa ti ximele. ²⁰Ti Martae c'alal laj ya'ibe sc'opilal ti chtal ti Jesuse, tal snup ti be. Ti Maríae te nacal icom ti sna. ²¹Ti Martae hech hul yalbe ti Jesuse:

—Cajval, ti li'ucoti ti c'alal itsacat ti chamel ti jximele, muc xcham ti hechuque. ²²Jna' ti scotol ti c'usi chac'ambe ti Diose ti ora to, ja' chayac'bot ti Diose —xchi ti Martae.

²³Ti Jesuse hech laj yalbe: —Chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti aximele —xchi.

²⁴Hech itac'av ti Martae: —Jna' ti chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti slajebal c'ac'al c'alal chcha'cuxiic scotolic —xchi.

²⁵Ti Jesuse hech laj yalbe: —Oy cha'cusesel ti jventa jtuc. Oy cuxlejal sbatel osil ti jventa jtuc. Ti much'utic chixch'unun ti ho'on Jcoltavanejun yu'une, manchuc mi chlaj yip ti sbec'tale, ja' cuxul sbatel osil. ²⁶Scotol ti much'utic chcuxi sbatel osile, ja' ti much'utic chixch'unun ti ho'on Jcoltavanejun

yu'une, j'ech'el mu'yuc xa sc'opilal ti ch'ayel chbatique. ¿Mi hech ach'unoj? —xchi ti Jesuse.

²⁷Hech itac'av ti Martae: —Hech, Cajval. Jch'unoj ti ho'ot ti Jcoltavanejote, ti ho'ot Snich'onot ti Diose, ti ho'ot hech ono'ox ac'opilal ti chatal li' ti balumile —xchi.

Ja' sc'opilal ti i'oc' ti Jesuse

²⁸C'alal hech laj yal ti Martae, ba yic' tal ti smuque, ja' ti Maríae. Mucul no'ox c'ot yalbe:

—Ital xa ti Maestroe. Ja' chayic'ot —xchi.

²⁹C'alal laj ya'i ti Maríae, ilic ti ora. Tal sc'opon ti Jesuse. ³⁰Mu to chihultutic xchi'uc ti Jesuse te ti biq'uit jteclum. Ti Maríae te hul stauntutic ti ora ti bu laj scomesuntutic xchi'uc ti Jesuse ti Martae. ³¹Hech yu'un ti jchi'iltaque ti te xchi'inojic ti sna ti Maríae yu'un tal smuc'ubtasbeic yo'ntonic, c'alal laj yilic ti iloc' talel ti ora ti Maríae, laj sts'acliic talel uc. Hech laj yalic:

—Yu'un chba oc'uc ti bu mucul ti ximele —xchiic.

³²Ti Maríae c'alal ihul ti stojol ti Jesuse, laj sq'uelbe sat, lic spatan sba ti lum te ti stojol. Hech laj yalbe:

—Cajval, ti li'ucoti ti c'alal itsacat ti chamel ti jximele, muc xcham ti hechuque —xchi.

³³C'alal laj yil ti Jesuse ch-oc' ti Maríae, ch-oq'uic uc ti jchi'iltaque ti te xchi'inojic tale, mu xtun laj ya'i ti hech oy li' ti balumile. ³⁴Hech lic sjac'be:

—¿Bu laj amuquic comel? —xchi. Hech i'albat yu'unic:

—Ba jq'uelitic, Cajval —x'utat.

³⁵Lic oc'uc ti Jesuse. ³⁶Hech yu'un hech lic yalbe sbaic ti jchi'iltaque:

—Q'uelo avil, c'ux ti yo'nton ti Lázaro —xut sbaic.

³⁷Oy much'utic hech laj yalic:

—Ti lajuc sc'ane, laj scolta ti Lázaro ti hechuque, hech yu'un muc xcham. Yu'un xu' yu'un tsjambe sat ti much'u ma'sate —xchiic.

Ja' sc'opilal ti icha'cusesat loq'uel ti ch'en ti Lázaro

³⁸C'alal nic'otutic xchi'uc ti Jesuse ti bu ti ch'ene, oy palta laj ya'i ti yo'nton yan vuelta yu'un ti hech oye. Ti ch'ene ja' pujul. Ton ti smac sti'e. ³⁹Ti Jesuse hech laj yal:

—Loq'ueso ti tone —xchi.

Hech i'albat ti Jesuse yu'un ti Martae, ja' ti yixlel ti Lázaro ti ichame:

—Cajval, tu xa yu'un xchanibal xa c'ac'al mucul —xchi.

⁴⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Laj calbot ti mi chach'une, hech chaq'uel ti jelaven sp'ijil ti Diose, xacut —xchi ti Jesuse.

⁴¹Hech yu'un laj sloq'uesic ti ton ti smacojbe sti' ti ch'ene yo' bu mucul ti ánima. Ti Jesuse laj sq'uel muel vinajel. Hech lic sc'opon Dios:

—Tote, hocol avalbun ti chatsacbun jc'op. ⁴²Jna' ti scotol c'ac'al chatsacbun jc'op. Hech chcal yu'un ac'o ya'yic ti much'utic nopol va'ajtic li'to yu'un hech chch'unic ti ho'ot laj atacun talele —xchi.

⁴³C'alal laj yal hech, tsots ic'opoj ti Jesuse:

—iLázaro, loc'an tal! —xchi.

⁴⁴Hech iloc' tal ti animae.

Bech'bil sc'ob yacan ti poc'. Pixbil sjol ti paño. Ti Jesuse hech laj yalbe ti crixchanoetique:

—Jitumbo, ac'o batuc —xchi.

Ja' sc'opilal ti lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic ti Jesuse

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵Hech yu'un ep ti jchi'iltaque ti te xchi'inojic tal ti Maríae, laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse c'alal laj sq'uelic ti hech laj xcha'cuses ti anima ti Jesuse. ⁴⁶Ti much'utic muc xch'unique mu xtun laj yilic, ba yalbeic ti fariseoetique ti ep ti much'utic ich'umbat sc'op ti Jesuse yu'un ti laj xcha'cuses ti animae. ⁴⁷Hech yu'un ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique laj stsobic tal scotol ti xchi'iltac ti abtele. Hech laj yalic:

—¿C'usi chcctic? Ep señailetic tspas ti vinic ti chcaltique.

⁴⁸Ac'o spas hech, mi xijchie, hech chch'unic scotol jchi'iltic ti ja' Jcoltavanej cu'untique. Hech tstiq'ueic ti ajvalil. Hech yu'un chlic sjol ti totil ajvalil ti te ti Romae. Hech tstac talel yajsoldado. Hech chtal spasic pleito li' ti jlumaltique, hech chismilucutic jcotoltic —xchiic.

⁴⁹Te oy jun xchi'il ti abtel, Caifás sbi. Ja' yorail ochem ti totil pale ti habil lume. Hech laj yal:

—Ho'oxuque, mu xana'ic. ⁵⁰Mu xava'ibeic sjam ti ja' lec mi chcham cu'untic jun no'ox jchi'iltic. Ja' mu xtun mi chijcham jcotoltic —xchi.

⁵¹Mu stucuc no'ox hech laj yal. Yu'un ochem ti totil pale ti habil

lume, hech yu'un ich'amumbat ye yu'un ti Diose yu'un hech laj yalbe sc'opilal ti Jesuse ti ja' jq'uexoltutic chcham yu'un jcotoltutic, ho'ontutic ti judiountutic. ⁵²Ma'uc no'ox chcham cu'untutic ho'ontutic ti judiountutic, ja' chcham yu'un scotol yol xnich'nab ti Diose ti buc no'ox oyic ti sjoylejbal balumil, hech jun no'ox chijc'otucutic jcotoltic. ⁵³Hech yu'un ti totiletique ti ora lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic ti Jesuse.

⁵⁴Hech yu'un ti Jesuse muc xac' sba ti q'uelel ti stojol ti jchi'iltaque, ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uc. Hech yu'un laj jq'uej jbatutic batel xchi'uc ti Jesuse ti yan balumil nopol xil sbaic xchi'uc ti xocol balumile. Te nic'otutic ti jteclum Efraín sbi. Te nihalejtutic xchi'uc ti Jesuse ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic.

⁵⁵Po'ot xa tsta yorail q'uin cu'untutic. Ja' ti q'uin Pascua sbie c'alal ti jna'tutic ti c'u che'el icoltaat loq'uel ti Egipto ti vo'one ti antiguo jtatamoltutic. Yu'un po'ot xa ti q'uine, oy ep ti jchi'iltaque icajbatic te ti Jerusalén yu'un te chba scaj'ac' sbaic ti lecubtasel yu'un hech lec ac'ol ilatuc yu'un ti Diose ti yorail ti q'uine.

⁵⁶⁻⁵⁷C'alal ic'otic ti Jerusalén, laj ya'ibeic smantal ti totil paleetique xchi'uc ti fariseoetique ti mi oy much'u yiloj bu oy ti Jesuse, jamal ac'o yalic ti much'u yiloje yu'un chich' tsaquel ti Jesuse. Hech yu'un lic sa'ic ti Jesuse ti crixchanoetique. Scotolic ti much'utic te xa oyic ti templo te ti Jerusalén, hech lic sjac'be sbaic:

—¿C'usi chanopic? ¿Mi mu xtal ti q'uin xana'? —xut sbaic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti imalbat perfume ti yacan ti Jesuse te ti Betania

(Mt. 26.6-13; Mr. 14:3-9)

12 Vaquib xa c'ac'al tsc'an tsta yorail q'uin Pascua. Nic'otutic xchi'uc ti Jesuse te ti jteclum Betania yo' bu nacal ti Lázaro, ja' ti icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Jesuse. ²Laj yic'untutic ti ve'el ti Martae xchi'uc ti Jesuse. Ti Lázaro laj xchi'inuntutic ti naclej ti mesa xchi'uc ti Jesuse xchi'uc yantic. ³Ti María laj yich' tal o'lol kilo perfume, nardo sbi. Toyol stojol ti nardoe. Tal smalbe ti yacan ti Jesuse. Ti María laj stsac ti sjole, hech lic scusbe yacan ti stsotsil sjol. Ti sjunul sna ipuc yic' ti perfumee. ⁴Te oy uc ti jun jchi'il ti abtele, ja' ti Judas sbie. Ja' snich'on Simon Iscariote. Ja' ti much'u ta xa xac' entrecal ti Jesuse. Hech laj yal ti Judase:

⁵—Ti lajuc xchon avi perfume li'to, oxib ciento denariotaq'uin iloc' stojol ti hechuque. Ja' lec ti lajuc yac'be me'onetic ti taq'uine —xchi ti Judase.

⁶Yu'un ti hech laj yale, mu yu'unuc c'ux ti yo'nton ti me'onetic. Ja' no'ox yu'un j'elec'. Ja' sventainoj ti sbolsail jtaq'uintutic xchi'uc ti Jesuse. Ja' laj yelc'anilan jujuti' ti jtaq'uintutic ti te laj jtiq'uillantutic ti sbolsaile. ⁷Ti Jesuse hech lic yalbe ti Judase:

—Mu me xaval hech. Ja' sventa yorail jmuquel ti sq'uejbjun

perfume avi to. ⁸Scotol c'ac'al achi'inojic ti me'onetique. Ho'oni mu scotoluc c'ac'al chajchi'inoxuc —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti lic xchapambeic
sc'opilal yu'un tsmilic ti
Lázaroé ti totiletique**

⁹Ti jchi'iltaque ti te xa stsojoj sbaic ti Jerusalén, laj ya'yic ti te xa nihultutic ti Betania xchi'uc ti Jesuse. Hech yu'un italic. Ma'uc no'ox tal sq'uelic ti Jesuse. Ja' tal sq'uelic uc ti Lázaroé, ja' ti icha'cusesat loq'uel ti ch'en yu'un ti Jesuse. ¹⁰⁻¹¹Ti c'alal italic mu to xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Ti c'alal isutic batele, laj xa xch'unic ti ja' ti Jcoltavaneje yu'un laj yilic ti icuxi xa ti Lázaroé. Hech yu'un ti totil paleetique lic xchapambeic sc'opilal yu'un tsmilic uc ti Lázaroé.

**Ja' sc'opilal ti cajal ti burro i'och ti
Jerusalén ti Jesuse**

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹²Ti yoc'omal ti jchi'iltaque ti te stsojoj sbaic scotolic te ti Jerusalén yu'un italic xa ti q'uín, laj ya'yic ti chtal ti Jerusalén ti Jesuse. ¹³Hech yu'un scotolic laj stuch'ic xan. Iloq'ueic tal ti jteclum. Stuch'ojic tal ti sc'obic ti xane, tal snupic ti be. Tsots ic'opojic talel. Hech laj yalic: —Li' xa oy ti Jcoltavanej cu'untique. Jun no'ox yutsil ti itacat xa tal yu'un ti Cajvaltic Diöse. Ja' ch-och ti ajvalil cu'untic ho'ucutic ti yelnich'onucutic ti Israele — xchiic. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

¹⁴Te oy jcot burro. Ti Jesuse laj scajlebin hech chac c'u che'el ts'ibabil comel:

¹⁵Ho'oxuc ti te nacaloxuc ti
Jerusalene, mu me xaxi'ic.
Chtal ti ajvalil avu'unique.

Cajal ti burro chtal,
ti xchie. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

¹⁶Ho'ontutic ti
yajchanc'opuntutique, muc
xca'ibetutic sjam c'alal hech laj
spas ti Jesuse. Ja'to c'alal isut
batel ti vinajel ti Jesuse, ja'to laj
jna'tutic ti hech ono'ox ts'ibabil
comel sc'opilale, hech yu'un ti hech
ipasatic ti muc' yu'un ti jchi'iltaque.

¹⁷⁻¹⁸Yu'un ti tal nupvanuc ti be
ti jchi'iltaque yu'un laj ya'ibeic
sc'opilal ti Jesuse ti laj xcha'cuses
ti Lázaroé. Ja' i'albatic yu'un ti
much'utic laj xchi'inic ti Jesuse
c'alal laj xcha'cuses loq'uel ti ch'en
ti Lázaroé. ¹⁹Hech yu'un hech lic
yalbe sbaic ti fariseoetique:
—Q'uelo avil, mu xu' cu'untic. Ep
jchi'iltilc tsts'acliic ti Jesuse chavil
—xut sbaic.

**Ja' sc'opilal ti oy grecia viniquetic
sc'an sc'oponic ti Jesuse**

²⁰Oy grecia viniquetic chtalilanic
ti q'uín uc. Co'ol chch'unic hech
chaj c'u che'el jch'unojtutic ono'oxe,
ho'ontutic ti judiountutique. Hech
yu'un tal yac'beic smoton Dios ti
q'uín uc. ²¹Ja' laj sc'oponic ti Felipee,
ja' jchi'il ti abtel ti liquem tal ti
jteclum Betsaida sbi, te oy ti estado
Galilea. Hech laj yalbe vocol ti stojol:
—Tote, co'nnton jc'opontutic ti
Jesuse —xchiic.

²²Hech yu'un ti Felipee ba yalbe
ti Andrese. Hech yu'un hech
xcha'va'alic tal yalbeic ti Jesuse.
²³Hech yu'un ti Jesuse hech lic
yalbe ti xcha'va'aliqic:

—Ista xa yorail ti chvinaj ti ac'bilun cabel sventa scotol crixchanoetic, ho'on ti co'ol crixchanoucutique. ²⁴Melel ti c'usi chacalbeique, persa chimilat yu'un hech ep ti much'utic ch-ac'bat xcuxlejalic sventa sbatel osil. Ja' hech chaj c'u che'el jp'ej sat trigo ti mi mu xich' muquel ti lum, stuc no'ox oy. Ja'uc mi chich' muquel ti lum, ep chlic satinuc. ²⁵Ja' no'ox hechocuc uc ti ho'oxuque. Ti much'u tsots sc'opilal cha'i ti xcuxlejal li' ti balumile, ja' chch'ay. Ti much'u mu tsotsuc sc'opilal cha'i ti xcuxlejal li' ti balumile, ti chich' vocol o chmilat ti jventae, ja' chcuxi sbatel osil. ²⁶Scotol ti much'utic tsc'an chtun cu'une, ac'o sts'acliun. Hech ch'c'o xchi'inucun ti naclej te ti vinajel. Yu'un ti much'u chtun cu'une, ja' tspasat ti muc' yu'un ti Jtote.

**Ja' sc'opilal persa chimilat
ti cruz, ho'on ti co'ol**

crixchanoucutique, xchi ti Jesuse

²⁷Manchuc mi vocol chca'i ti jpas, mu xcalbe ti Diose: Tote, coltaun yu'un hech mu xquich' vocol ti ora to, mu xichi ti stojol. Yu'un ja' sventail ti nital li' ti balumile, yu'un tal chamucun. ²⁸Tote, ac'o pasatuc ti muc' ti abie —xchi tsc'opon Dios ti Jesuse.

Ti Diose hech lic stac'be sc'op, hech ic'opoj te ti vinajel:

—Cac'oj xa ti pasel ti muc' ti jbie. Yan vuelta chcac' ti pasel ti muc' ti jbie —xchi.

²⁹Ti jchi'iltaque ti te va'ajtique, laj ya'yic ti tsots ch'opoj te ti vinajel. Oy much'u laj yalic:

—Ch-avan chavuc —xchiic.

Oy yan laj yalic:

—Ch'ul'abat ic'oponat yu'un —xchiic.

³⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Yu'un ti tsots laj sc'oponun ti Jtote, mu yu'unuc ac'o jna' ho'oni yu'un ti laj stsac'bu j'op ti Jtote. Yu'un ac'o xana'ic ti ho'oxuque ti chistsac'bu j'op ti Jtote. ³¹Yorail xa ti ora to ti ch-ich'bat sc'op yu'un smulic ti crixchanoetique ti much'utic mu ono'ox sc'an chixch'unune. Yorail xa ti ora to ti chpojbat yabtel ti pucuje ti ja' sventainojbe yo'ntonic scotol crixchanoetic. ³²Ti ho'one yu'un ti chicham ti cruze, hech chtalic scotol crixchanoetic ti jtojol ti much'utic chch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique ti sjoylejal balumil —xchi ti Jesuse.

³³Hech laj yac' ti na'el ti cruz chmilat. ³⁴Hech itac'av ti jchi'iltaque:

—Ca'yobjbetutic sc'opilal ti Cristoe te ts'ibabil ti sun ti Diose. Chal ti sbatel osil oy ti Cristoe, ja' ti Jcoltavanej cu'untique. Mi ho'ot Cristoote, ¿c'u yu'un hech chaval: “Persa chimilat ti cruz, ho'on ti co'ol crixchanoucutique”, ti xachie? —xchiic.

³⁵Hech itac'av ti Jesuse:

—Hech chaj c'u che'el ti much'u chanav batel ti be yu'un j'oc' xa no'ox sac ti osile hech yu'un chac'be yipal naca me ic'ubuc osil yu'un. Yu'un mi i'ic'ub ti osile mu sna' bu chbat. Ja' no'ox hech uc ho'oni j'oc' xa no'ox li'oyun chajchanubtasoxuc. Hech yu'un ch'umbucun j'op yu'un

yorail to chach'unic. Yu'un hech chacolic sbatel osil. ³⁶Yo'to li' jchi'inojoxuque ch'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unic hech yol snich'on Dios chac'otic ti mero melel —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti ep muc xu'
yu'unic chch'umbeic sc'op
ti Jesuse ti judioetique**

C'alal laj yo'nton laj yal hech ti Jesuse, laj sq'uej sba. ³⁷Hovil laj spas ep jchop o abteletic ti stojolic, muc xch'unic ti ja' Jcoltavanej yu'unic. ³⁸Hech ic'ot sc'op ti Isaíase, ja' ti j'alc'op yu'un ti Diose. Hech ono'ox laj sts'iba:

Cajval, ti much'utic laj calbe ac'ope, mu sc'an xch'unic.

Mu spas ti muc' ti ho'ot laj xa acoltae, ho'ot ti jelaven ap'ijile, Cajval,

ti xchie. ³⁹Muc xu' xch'unic yu'un ic'ot ti pasel hech chac c'u che'el laj yal uc ti Isaíase:

⁴⁰Macbil satic yu'un ti Diose.

Tsatsubtasbil yo'ntonic yu'un ti Diose naca me yilic, naca me c'otuc ti yo'ntonic, naca me sutes yo'ntonic, naca me colucuc cu'un,

ti xchie. Ja' sc'opilalic. ⁴¹Hech laj yal ti Isaíase yu'un i'ac'bat xa sq'uel ti jelaven sp'ijil ti Cristoe. Hech yu'un ti hech laj xcholbe sc'opilale.

⁴²Manchuc mi muc xch'unic ep ti jchi'iltaque, oy totiletic cu'untutic laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Mu jamaluc laj yalic ti xch'unojique naca me tenatuc loq'uel ti templo yu'un ti xchi'iltac ti abtele. ⁴³Ma'uc tsots sc'opilal ti yo'ntonic ti lec chc'ot sc'opilalic

yu'un ti Diose. Ja' no'ox tsots sc'opilal ti yo'ntonic ti lec chc'ot sc'opilalic yu'un ti xchi'iltac ti abtele.

**Ja' sc'opilal ti ch-ich'bat
sc'op ti much'utic mu
xch'umbeic sc'op ti Jesuse**

⁴⁴Ti Jesuse lic sc'opon yan vuelta ti jchi'iltaque. Tsots ic'opoj, hech laj yalbe:

—Scotol ti much'u xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique xch'unoj ti laj stacun talel ti Jtote. ⁴⁵Scotol ti much'u sq'uelojbun jsate, laj xa sq'uelbe sat uc ti Jtote ti laj stacun talele. ⁴⁶Ho'oni luz c'otemun avu'unic ho'oxuc ti li'oyoxuc ti balumile. Scotol ti much'u xch'unoj ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique, p'ijubenic xa hech chojtiquinic ti Diose. ⁴⁷Ti much'u chiyal'ibun jc'ope, mi mu xixch'umbun ti jc'ope, mu xquich'be sc'op ti ora to. Ho'oni mu yu'unuc tal quich'be sc'op crixchanoetic. Ja' tal jcolta ti crixchanoetique. ⁴⁸Ti much'u mu xispasucun ti muq'ue ja' chc'ot yorail ti ch-ich'bat sc'op ti slajebal c'ac'al. Ja' ch-ich'bat sc'op yu'un ti jc'ope. Ja' chich'ic castigo yu'un ti muc xch'unique. ⁴⁹Mu jtucuc jc'op ti chcale. Ti Jtote ti laj stacun talele, ja' laj yalibun ti c'usi chcale, ti c'usi chitac'ave. ⁵⁰Ja' sventa cuxlejal sbatel osil ti smantale. Ti c'u che'el chcale, ja' sc'op ti Jtote hech chaj c'u che'el laj spasun ti mantal —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti laj spocbe yacan
ti yajchanc'opetique ti Jesuse**

13 Jutuc xa sc'an tsta yorail q'uin Pascua. Sna' ti Jesuse ti ic'ot xa yorail ti chloc' batel li'

ti balumile, ti tsut batel ti stojol ti Jtotic Diöse. Ep laj sc'uxubinuntutic ho'ontutic ti laj xa yu'uninuntutic li'i. Mu p'isbiluc c'ux laj ya'yuntutic.

²Te jtsoboj jbatutic yu'un chive'tutic xchi'uc ti Jesuse. Ti Judase, ja' ti snich'on Simon Iscariotee, i'albat xa ti yo'nton yu'un ti pucuje ti ja' ta xa xac' entrecal ti Jesuse. ³Ti Jesuse sna'oj ti ja' ac'bil sventain spasel scotol yu'un ti Jtotic Diöse. Sna' ti c'u che'el itacat tal yu'un ti Jtotic Diöse, ja' no'ox hech chcha'ic'at sutel ti stojol. ⁴Manchuc mi loq'uem tal ti stojol ti Diöse, ilic ti Jesuse, laj sloq'ues jlom ti sc'u'e, hech lic smac xch'ut ti poc'. ⁵Laj sq'ueb ho' ti poquet, lic spocbun cacantutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Laj scusbun cacantutic ti poc', ja' ti smac xch'ute.

⁶Hech yu'un ti c'alal ic'ot ti stojol ti Simon Pedroe, ti Pedroe hech lic yalbe:

—Cajval, mu sjamuc ti chapocbun cacan ho'oti —xchi.

⁷Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti hech ti jpase, mu ti orauc chava'ibe sjam. Patil chava'ibe sjam —xchi.

⁸Ti Pedroe hech laj yalbe:

—Mu xcac' ti chapocbun cacan o —xut.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi muc xajpoque, mu'yucot ti jtojol —xchi.

⁹Itac'av ti Simon Pedroe, hech laj yalbe:

—Cajval, mu me ja'uc no'ox cacan chapocbun. Pocbun jc'ob jol uc —xchi.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ti much'u atinem xae mu sc'an ti chpocbat scotol. Ta yutsil mi chpocbat yacane. Pocbil xa scotol chc'ot obi —xut—. Ho'oxuque pocbil avo'ntonic xa. Ja' no'ox mu acotoluc pocbil avo'ntonic —xiyutuntutic.

¹¹Sna'oj ti Jesuse ti ja' ch-ac'van entrecal ti Judase. Ja' sventail ti hech laj yalbuntutic: “Mu acotoluc pocbil avo'ntonic”, ti xchie.

¹²C'alal laj spocbun cacantutic jcotoltutic, laj xcha'lap sc'u'. Inaqui yan vuelta ti mesa ti Jesuse. Hech laj sjac'buntutic:

—¿Mi xana'ic c'u yu'un ti hech laj jpocboxuc avacanique? —xiyutuntutic—. ¹³Maestro, Cajval, xavutucun ti jtojol. Lec ti hech chavalbucune yu'un melec ti hechun ti atojolique. ¹⁴Ho'on ti Avajvalucune, ho'on ti Maestrone avu'unique laj jpocbot avacanic. Hechucoxuc me uc, mu me xatoy abaic, ac'o abaic ti abatinel ti stojol ti avermanotaque. ¹⁵Ti hech laj jpasboxuc avilic, yu'un hech me xapasilanic o ti ho'oxuque hech chaj c'u che'el laj jpasboxuc. ¹⁶Melec ti c'usi chacalbeique, ti much'u abate mu lecuc mi tscuy ti más tsots yabtel yich'oj hech mu xu' tspace hech chaj c'u che'el tspace ti yajvale. Ti much'u chtacat batel ti mantale mu lecuc mi tscuy ti más tsots yabtel yich'oj hech mu xu' tspace hech chac c'u che'el tspace ti much'u itacat batel yu'une. ¹⁷Laj xa ava'yic xa. Mi hech chapasique, hech nichim no'ox avo'ntonic yu'un chayac'bot bendición ti Diöse. ¹⁸Mu acotoluc hech ac'opilalic. Xacojtiquinoxuc, ho'oxuc

ti t'ujbiloxuc cu'un yu'un chacholbucun ti jc'ope. Oy jun achi'uc ti laj jt'uj ti mu xich' ti bendicione. Yu'un ti hech laj jt'uj uque, yu'un hech ts'ts'aqui ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el ts'ibabil: “Ti much'u co'ol chive' xchi'uque, ja' chiscontrainun”, ti xchie. Ja' jc'opilal. ¹⁹Ja' yu'un ti chajcaj'alboxuque, ja' yu'un ac'o xana'ic c'alal hech chc'ot ti pasel ti ho'on Jcoltavanejun hech chaj c'u che'el calojboxuc. ²⁰Melel ti c'usi chacalbeique, ti much'u chaspasot ti muc' ho'oxuc ti chajtacoxuc batele, ho'on chispasun ti muc' uc. Yu'un ti chispasun ti muq'ue, ja' t'psas ti muc' uc ti Jtote ti laj stacun talele —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal laj yac' ti na'el ti Jesuse ti ja' ch-ac'at entrecal yu'un ti Judase

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹C'alal laj xa yal hech ti Jesuse, vocol ihu' yu'un laj yalbuntutic:
—Melel ti c'usi chacalbeique, oy jun achi'uquic chiyac'un entrecal —xiyutuntutic.

²²Hech yu'un ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique laj jq'uelbe jba jsatutic. Muc jna'tutic much'u sc'opilal. ²³Ho'oni yu'un ep c'uxun ti yo'nton ti Jesuse hech yu'un te ts'eelun ti sts'el ti Jesuse te ti mesa. ²⁴Ti Simon Pedroe laj yac' seña'il sc'ob quil yu'un ac'o jac'be ti Jesuse ti much'u hech sc'opilale. ²⁵Yu'un te oyun ti sts'el ti Jesuse, hech yu'un hech lic jac'be:

—¿Much'u? Cajval —xcut.

²⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Ja' ti much'u ti jts'ajbe vaj chcac'be —xiyutun.

Hech yu'un laj sts'aj ti vaje, laj yac'be ti Judase, ja' ti snich'on Simon Iscariotee. ²⁷C'alal laj stsac ti vaje ti Judase, hech iventaimbat yo'nton yu'un ti Satanase. Ti Jesuse hech lic yalbe ti Judase:

—Ti c'usi chapase, paso me ti ora —xut.

²⁸Ti jayvo'untutic ti te nacaluntutic ti mesae, mi junuc mu laj jna'tutic c'u yu'un hech laj yalbe. ²⁹Yu'un ja' sventainoj ti sbolsail ti jtaquintutique ti Judase, hech laj jcuytutic ti i'albat yu'un ti Jesuse: Mano c'usi chtun cu'untic yu'un ti yorail ti q'uine, xchi laj jcuytutic. Oy laj jcuytutic ti i'albat yu'un ti Jesuse ti oy c'usi ac'o yac'be ti me'onetique. ³⁰C'alal laj xa sve' ti vaje ti Judase, ti ora iloc' batel. Ic' xa osil.

Ja' sc'opilal ti laj yal ach' mantal ti Jesuse

³¹C'alal iloc' xa batel ti Judase, hech lic yalbuntutic ti Jesuse:
—Ti ora to ti Diose chiyac'un ti pasel ti muc' ho'on ti co'ol crixchanoucutique. Ja' t'psasat ti muc' uc ti Diose ti jventa. ³²Yu'un ti t'psasat ti muc' ti Diose ti jventae, ja' no'ox hech chi'ac'at ti pasel ti muc' uc yu'un ti Diose. Ti ora to chi'ac'at ti pasel ti muc' yu'un ti Diose. ³³Col jnich'nab, j'oc' xa no'ox chajchi'inoxuc. Chasa'ucun. Hech chaj c'u che'el laj calbe ti jchi'iltique, ja' no'ox hech chacalbeic. Ti bu chibate, te mu to xu' chachi'inucun batel. ³⁴Ach' mantal chacalbeic, c'ux me xava'i abaic. Hech chaj c'u che'el c'uxot ti co'nton, ja' no'ox hechcoxuc

uc, c'ux me xava'i abaic. ³⁵Hech tsna'ic scotol crixchanoetic ti cajchanc'opoxuc ti ho'oxuque mi c'ux xava'i abaique —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ta ono'ox xamucun ti avo'nton, x'utat ti Pedroe yu'un ti Jesuse

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶Ti Simon Pedroe hech lic sjac'be:

—Cajval, ¿bu chabat? —xchi.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti bu chibate, mu xu'

chachi'inun batel ti ora to. Patil to chatal —xchi.

³⁷Ti Pedroe hech laj sjac'be:

—Cajval ¿c'u yu'un mu xu'

chajchi'inot batel ti ora to? Mi hech chc'ot ti pasel chichame, hech obi —xchi.

³⁸Hech itac'av ti Jesuse:

—Mu xac'an chacham. Melel ti c'usi chacalbee, c'alal yorail ch-oc' quelem laj xa amucun ti avo'nton oxib vuelta —x'utat yu'un ti Jesuse.

Ja' sc'opilal jun oyun xchi'uc ti Jtote, xchi ti Jesuse

14 Ti Jesuse hech laj yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique:

—Mu me xchibaj avo'ntonic.

Ch'uno ti chascaltaoxuc ti Jtote.

Ch'uno ti chajcoltaoxuc uc. ²Muc' ti sna ti Jtote. Mi mu hechuque, mu hechuc chacalbeic. Chba jcajchapan ti bu chanaquiic te o. ³Patil chicha'tal nixtoc, chtal quic'oxuc batel. Te chachi'inucun o. ⁴Ti bu chibate, xana'ic xa ti xu' chac'otic

uc —xiyutuntutic.

⁵Ti Tomase hech lic yalbe:

—Cajval, mu jna'tutic bu chabat. iBu ba c'an jna'tutic c'u che'el xu' chic'otutic ti chavale! —xchi.

⁶Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mi chac'an chac'otic ti bu oy ti Jtote, ja' tsc'an chach'unic ti ho'on Jcoltavanejun avu'unique. Yu'un ho'on chojtiquin ti Jtote, hech yu'un melel ti c'u che'el laj xa calboxuc sc'opilal. Yu'un ti much'u chch'un ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique, ho'on ti jventa ti chcuxiic sbatel osile. Ti much'u mu xispasucun ti muq'ue mu xu' chojtiquin ti Jtote. ⁷Yu'un muc xavojtiquinucun, hech yu'un mu to chavojtiquin ti Jtote. Ti ora to yac'oj sba chavojtiquin yu'un ti laj calboxuque —xiyutuntutic.

⁸Ti Felipee hech lic yalbe:

—Cajval, ac'bun jq'uelbetutic sat ti Jtotic Diose hech ti jtoj co'ntontutic —xchi.

⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ep c'ac'al jchi'inojoxuc. ¿Mi mu to chavojtiquinun? Felipe. Ti much'utic laj xa sq'uelbun ti jsate, laj xa sq'uelbe sat uc ti Jtotic Diose. ¿C'u yu'un hech chavalbun: “Ac'bun jq'uelbetutic sat ti Jtotic Diose”, xavutun? ¹⁰¿Mi mu ach'unojuc ti jun oyun xchi'uc ti Jtote? Ti c'usi chacalbe ava'yique, mu ho'ucun jc'op ti chcale. Ja' yac'oj sba ch-abtej ti co'nton ti Jtote. ¹¹Ch'uno ti jun oyun xchi'uc ti Jtote. Mi mu xc'ot ti avo'ntonic ti hech chaj c'u che'el laj cal li'to, ch'unic me ti c'utic abtelal cac'oj jba ti jpase.

¹²Melel ti c'usi chacalbeique, mi chach'unic ti chajcoltaoxuque, co'ol chapasic jchop o abteletic hech chaj

c'u che'el ti jpas ho'oni. Más ech'em to chlic apasic c'alal mi nisut xa batel ti stojol ti Jtote. ¹³Yu'un ti ach'unojbun ti jc'ope, hech yu'un hech chac'ambeic ti Diose. Hech yu'un ho'on chacac'boxuc scotol ti c'utic chac'ambee. Hech jun no'ox yutsil che'ot sc'opilal ti Jtote yu'un ti hech chajcoltaoxuque, ho'on ti Snich'onune. ¹⁴Yu'un ti ach'unojbun ti jc'ope, hech yu'un hech chac'ambucune. Hech yu'un chacac'boxuc.

Ja' sc'opilal ti i'albatic ti chtal ventainatuc yu'un ti Ch'ul Espíritue

¹⁵Mi c'uxun ti avo'ntonique, chach'umbucun scotol jmantal. ¹⁶⁻¹⁷Ti jc'ambe ti Jtote ac'o yac'boxuc ti Ch'ul Espíritue yu'un chascaltaoxuc. Ja' chaxchi'inoxuc sbatel osil. Oy ti sventa uc ti c'op ti ja' melele. Ti crixchanoetique mu xu' chich'ic ti Ch'ul Espíritue yu'un mu xch'unic ti oye yu'un mu sna'ic c'u che'el ch-abtej. Ho'oxuque c'alal chtal ti Ch'ul Espíritue chavojtiquinic yu'un chaxchi'inoxuc. Ja' tsnain avo'ntonic o.

¹⁸Muc un j'ech'el chajcomesoxuc. Chtal jcha'chi'inoxuc. ¹⁹Ti crixchanoetic ti li'oyic ti balumile jun chib xa no'ox c'ac'al chisq'uelbucun jsat. Mi jutuc mu xa xisq'uelbun jsat yan vuelta. Ho'oxuque chavililanucun yu'un chavilic ti cabtele. Yu'un ti chicha'cuxi ho'oni, hech chavich'ic ti ach' cuxlejale. Hech yu'un hech xu' chavilun yu'un chavilic ti cabtele. ²⁰C'alal mi i'och xa ti avo'ntonic ti Ch'ul Espíritue, hech che'ot ti avo'ntonic ti jun

oyun xchi'uc ti Jtote, ti oyoxuc ti jtojole, ti oyun ti avo'ntonique. ²¹Ti much'u chch'un ti jmantale ti ya'yoje, ja' c'uxun ti yo'nton obi. Ti much'u c'uxun ti yo'ntone hech c'ux x'a'yat yu'un ti Jtote. C'ux xca'i ti co'nton uc. Hech más yac'oj sba chiyojtiquinun —xiyutuntutic ti Jesuse.

²²Hech ijac'bat yu'un ti Judase, ma'uc ti Judas Iscariotee, ja' ti yan Judase:

—Cajval, ¿c'u yu'un ja' no'ox chavac' aba ti q'uelel ti jtojoltutic ti ho'ontutique? ¿C'u yu'un mu xavac' aba ti q'uelel ti stojol scotol crixchanoetic? —xchi.

²³Hech itac'av ti Jesuse:
—Ti much'u c'uxun ti yo'ntone, ja' chixch'umbun jc'op. C'ux x'a'yat yu'un ti Jtote. Chtal jchi'intutic. Teuntutic ti yo'nton. ²⁴Ti much'u mu c'uxucun ti yo'ntone, yu'un mu ono'ox xixch'umbun jc'op. Mu ho'ucun jc'op ti yac'oj sba chacalboxuque. Ja' sc'op ti Jtote, ja' ti laj stacun talele.

²⁵Hech chacalboxuc yu'un li'to jchi'inojoxuqui. ²⁶Laj xa jc'ambe ti Jtote yu'un ac'o stac talel ti Ch'ul Espíritue yu'un chascaltaoxuc. Scotol chaxchanubtasoxuc. Scotol chayac'boxuc ana'ic ti hech chaj c'u che'el calojboxuque.

²⁷Chajmuc'ubtasboxuc comel avo'ntonic. Mu hechuc chasmuc'ubtasoxuc avo'ntonic ti crixchanoetic li' ti balumile. Chacac'boxuc smuc'ul avo'ntonic hech chaj c'u che'el smuc'ul co'nton ho'oni. Hech yu'un mu me xchibaj avo'ntonic. Mu me xaxi'ic. ²⁸Laj xa calboxuc ti chibate. Laj xa

calboxuc ti chtal jcha'chi'inoxuc. Ti c'uxucun ti avo'ntonique, nichim no'ox avo'ntonic ti hechuque yu'un chisut batel ti stojol ti Jtote. Más tsots yabtel yich'oj ti Jtote, mu tsotsuc cabtel quich'oj ho'oni.

²⁹Laj caj'alboxuc yu'un yo'to mu to chibat. Yu'un hech mu xchibaj avo'ntonic ti jtojol c'alal chibate.

³⁰Mu'yuc xa tiempo yu'un ep chajc'oponoxuc. Yu'un j'oc' xa tsc'an chtal staun ti pucuje, ja' ti sventainojbe yo'ntonic scotol crixchanoetic li' ti balumile. Mu xu' yu'un chistsalun. ³¹Ja' no'ox ti jpas hech chaj c'u che'el laj spasun ti mantal ti Jtote. Hech tsna'ic ti crixchanoetique ti c'ux ti co'nton ti Jtote. Licanic, batic che'e — xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ho'oni hech chaj c'u che'el jtec uvate', xchi ti Jesuse

15 Ti Jesuse hech laj yalbuntutic uc ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique:

—Ho'oni hech chaj c'u che'el jtec uvate'. Ti Jtote hech chaj c'u che'el jchabiej'uvate'. ²Scotol ti much'utic chtal ti jtojole ja' hech chac c'u che'el sc'obe'ob ti jtec uvate'e. Ti much'u chtal ti jtojole ti mu spas ti c'usi lec chil ti Jtote, ja' hech chaj c'u che'el sc'ob ti uvate'e ti mu xac' sate. Ti sc'ob ti uvate'e ti mu xac' sate ja' tsp'asat loq'uel yu'un ti jchabiej'uvate'e. Ja' no'ox hech mu xc'anat yu'un ti Jtote ti much'u mu sc'an spas ti c'usi lec chil ti Jtote. Ja'uc ti much'u chtal ti jtojole ti t'asat ti c'usi lec chil ti Jtote, más yac'oj sba chlecubtasat yu'un ti Jtote hech

chaj c'u che'el chlecubtasat ti sc'ob ti uvate'e yu'un ti jchabiej'uvate'e. Ti jchabiej'uvate'e tsjec loq'uel ti bu mu xtun chile yu'un sc'an ti ech'em ac'o yac' sat. ³Ho'oxuque lecubtasabiloxuc xa yu'un laj xa apasic ti muc' ti jc'ope. ⁴Teanic ti jtojol. Ac'o teucun ti avo'ntonic. Na'ic me, ti manchuc stsacoj sba xchi'uc smuc'ul ti sc'ob ti te'e, mu xu' satin stuc ti sbiq'uite'ob ti te'e. Hechoxuc uc, mu xu' avu'unic chapasic ti c'usi leque mi mu teucouxuc ti jtojole.

⁵Ho'oni hech chaj c'u che'el smuc'ul ti uvate'e. Ho'oxuque hech chaj c'u che'el ti sbiq'uite'ob ti uvate'e. Hech yu'un mi chacomic ti jtojole, te oyun ti avo'ntonique, hech xu' chapasilanic ti c'usi lec chil ti Jtote. Yu'un ti manchuc jchi'inojoxuque mu'yuc c'usi xu' avu'unic ti hechuque. ⁶Ti much'u mu sc'an xch'un ti jmantale ti mu sc'an chcom ti jtojole, ja' hech chaj c'u che'el sc'ob ti te'e ti mu xac' sate ti chjecat loq'uele. Ti sc'ob ti te'e ti ijecat loq'uele hech yu'un chtaquij. Patil chlic yich' tsobel, chtenatic ochel ti c'oc'. Te chc'ac'.

⁷Mi chacomic ti jtojole, mi chavac' ti avo'ntonic ti jc'ope, xu' chac'ambeic ti Diose scotol ti c'usi tsc'an ti avo'ntonique. Hech cha'ac'batic. ⁸Mi chapasilanic ti c'usi leque, ja' t'asat ti muc' ti Jtote. Hech chavaq'ueic ti q'uelel ti ho'oxuc cajchanc'opoxuque. ⁹Hech chaj c'u che'el c'uxun ti yo'nton ti Jtote, ja' no'ox hech c'uxoxuc ti co'nton uc. Teanic ti jtojol, hech c'ux chaca'yic. ¹⁰Mi scotol chach'umbun ti jmantale, hech c'ux chaca'yic hech

chaj c'u che'el c'ux chiya'yun ti Jtote yu'un scotol jch'unobje smantal.

¹¹Hech yu'un hech laj xa calboxuc yu'un hech nichim no'ox avo'ntonic scotol c'ac'al hech chaj c'u che'el nichim no'ox co'nton ho'oni. Hech lec nichim no'ox avo'ntonic.

¹²Hech oy ti jmantale: C'ux me xava'i abaic hech chaj c'u che'el c'ux chaca'i. ¹³Ti much'u chac' sba ti milel yu'un ti much'utic más c'ux cha'i sba xchi'uque, ja' ep ch'uxubinvan obi. Ja' hech ti jpas ho'oni. Ja' tsc'an ti hech avo'ntonic uque. ¹⁴Ho'oxuque más c'ux chaca'yoxuc mi chapasic ti c'utic laj xa calboxuque. ¹⁵Ho'oxuque co'ol nijc'otucutic xa, yu'un laj xa cac'boxuc ana'ic scotol ti c'utic ca'joj ti stojol ti Jtote. Ti much'u abate muc un ch-albat yu'un ti yajvale ti c'u che'el tsnop scotol. Ja'uc ti ho'one laj xa calboxuc scotol hech yu'un mu xa cabatucoxuc. ¹⁶Ho'oxuque muc xat'ujucun. Ho'oxuque ho'on laj jt'ujoxuc. Hech chaj c'u che'el i'ac'bat yabtel yu'un ti Diose ti uvate'etique yu'un ac'o yac' sat, ja' no'ox hech chacac'boxuc avabtelic yu'un chavaq'uic ti q'uelel ti yabtel Dios ti avo'ntonic. Ti uvate'e oy yorail chac' sat. Ja'uc ti ho'oxuque, mu'yuc yorail ti chavaq'uilan ti q'uelel ti yabtel Dios ti avo'ntonique. Ja' scotol ora. Yu'un ach'unobjun ti jc'ope hech yu'un scotol ti c'usi chac'ambeic ti Jtote, ja' chayac'boxuc. ¹⁷Hech chajpasoxuc ti mantal: C'ux me xava'i abaic.

Ja' sc'opilal chayilintaouxuc ti crixchanoetique, x'utatic

¹⁸Mi chayilintaouxuc ti crixchanoetique, mu me

xchibaj avo'ntonic. Na'ic me ti ho'on jbael laj yilintaun.

¹⁹Ti jtosuc to avo'ntonic xchi'uc ti crixchanoetique c'ux chaya'yoxuc ti hechuque. Ho'oxuque mu xa co'oluc avo'ntonic xchi'uc yu'un laj xa quic'oxuc ti jtojol. Hech yu'un chayilintaouxuc ti crixchanoetique. ²⁰Na'ic me ti mu tsotsuc yabtel yich'oj ti abat no'oxe. Ja' tsots yabtel yich'oj ti yajval ti abate, xacutoxuc. Laj yilbajinun ho'oni, hech yu'un ja' no'ox hech chayilbajinoxuc ho'oxuque. Muc xixch'umbun ti jc'ope, hech yu'un ja' no'ox hech mu xaspasboxuc ti muc' ac'opic uc. ²¹Ho'on ti jventa ti scotol hech chaspasboxuc yu'un mu xojtiquinic ti Jtote, ja' ti laj stacun talele.

²²Ti manchuc ti nitale ti tal jc'opone, muc xvinaj ti oy smulique ti hechuque. Ja'uque yu'un ti nitale hech yu'un mu xu' chalic ti mu'yuc ti smulique. ²³Yu'un ti much'u chiyilintaune, ja' chilinta uc ti Jtote. ²⁴Ti manchuc laj cac'be sq'uelic ti jchop o abteletique ti mu'yuc much'u yan xu' tspas heche, muc xvinaj ti oy smulique. Ja'uque yu'un ti laj xa sq'uelbun cabtelutic xchi'uc ti Jtote, mu xu' chalic ti mu'yuc ti smulique. Yu'un ja' no'ox más laj yilintauntutic. ²⁵Hech its'aqui ti hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sun ti Diose ti yich'ojique: "Hovil ti chiyilintaucune, mu'yuc jmul", ti xchie. Ja' jc'opilal.

²⁶C'alal mi ihul xa ti Ch'ul Espíritue ti ja' ti jtac yal tal yu'un chascoltaouxuque, ja' melel ti c'u che'el chayalboxuque yu'un te

chloc' tal ti stojol ti Jtote. Ja' chixcholbun jc'opilal. ²⁷Ho'oxuque chacholbucun jc'opilal uc yu'un c'alal lic abtejucun laj achi'inucun asta ti ora to.

16 ¹Laj xa calboxuc ava'yic ti chayilintaouxuc ti crixchanoetique yu'un hech mu xchibaj avo'ntonic ti c'alal mu xa li'ucune. ²Chastenoxuc loq'uel ti temploetic ti jchi'ilitique, ho'ucutic ti co'ol judiucutic xchi'uque. Tsta yorail ti chasmilic yu'un ja' yabtel Dios tspasbeic tscuyic. ³Hech chaspasboxuc yu'un mu xojtiquinic ti Jtotic Diöse. Mu xiyojtiquinun uc. ⁴Hech laj xa calboxuc yu'un ti c'alal chlic yilbajinoxuque chana'ic ti hech laj calboxuc comele. Muc xacalboxuc hech ti c'alal laj quic'oxuc ti jtojole yu'un ta to xajchi'inoxuc.

**Ja' sc'opilal ti Ch'ul Espiritue
ti chac' ti na'el ti c'u x'elan
yo'nton ti Cajvaltique**

⁵Ta xa xisut batel ti stojol ti Jtote ja' ti laj stacun talele. Ho'oxuque, mi junuc muc xajac'bun ti c'u yu'un ti chisut batele. ⁶Ja' no'ox batem ti avo'ntonic chavich'ic mul yu'un ti hech laj xa calboxuque. ⁷Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un ja' avutsilalic ti chisut batel ti vinajele. Yu'un mi mu xisut batele, mu xtal ti Ch'ul Espiritue ti chascoltaouxuque. Pero mi nibate, ja' ti jtac talel ti atojolic. ⁸C'alal chtal, chac'be sna'ic scotol crixchanoetic ti oy smulique. Chac'be sna'ic ti ho'one ti mu'yuc jmule. Chac'be sna'ic ti toj chchapan scotol ti Diöse. ⁹Chac'be sna'ic ti oy smulique

yu'un ja' smul ti mu xch'unic ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique. ¹⁰Chac'be sna'ic ti yu'un toj co'nton ti ho'one, hech yu'un ti ni'ic'at xa muel ti stojol ti Jtote, hech mu xa xisq'uelbun jsat li' ti balumile.

¹¹Chac'be sna'ic ti melel ti toj chchapan scotol ti Diöse yu'un chapambil xa ti chich' castigo sbatel osil ti totil yu'unique, ja' ti pucuje, ja' ti mozoimbilic yu'une.

¹²Oy to ep jc'an chacalboxuc. Ja' yan to vuelta cha'ac'bat ava'yic yu'un mu xljaj c'otuc ti avo'ntonic scotol ti ora to. ¹³Pero c'alal chtal ti Ch'ul Espiritue ti oy ti sventa uc ti c'op ti ja' melele, ja' chayalboxuc ti c'utic melele. Ma'uc sc'op stuc chchol. Ja' chchol scotol ti c'usi ch'albat yu'un ti Jtote. Chayac'boxuc ana'ic scotol ti c'utic che'ot ti pasele. ¹⁴Chiyac'bun ti pasel ti muc'. Ja' sventainoj xcholel jc'opilal. Hech chayac'boxuc ana'ic jc'opilal. ¹⁵Scotol ti c'usi oy yu'un ti Jtote, ja' co'ol cu'un xchi'uc. Ja' sventail ti laj calboxuc ava'yic ti sventainoj xcholel jc'opilal ti Ch'ul Espiritue. Hech chayac'boxuc ana'ic jc'opilal, xichi.

**Ja' sc'opilal j'oc' no'ox
chavich'ic mul, patil nichim
no'ox avo'ntonic o, x'utatic**

¹⁶J'oc' xa no'ox chaq'uelbun jsat. Jun chib c'ac'al mu xaq'uelbun jsat. Patil chaq'uelbun jsat yan vuelta. Patil chisut batel ti stojol ti Jtote — xchi ti Jesuse.

¹⁷Oy cha'vo' oxvo'untutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj jac'be jbatutic:

—¿C'usi sjam ti chijyalbucutique: J'oc' xa no'ox chaq'uelbun jsat. Jun

chib c'ac'al mu xaq'uelbun jsat. Patil chaq'uelbun jsat yan vuelta. Patil chisut batel ti stojol ti Jtote, ti xijyutucutique? —xcut jbatutic—. ¹⁸¿C'usi sjam ti “j'oc' xa no'ox”, ti xchie? Mu xca'ibetic sjam ti c'usi chale —xcut jbatutic.

¹⁹Sna'oj stuc ti Jesuse ti hech ti jc'an ti jac'betutique ti c'usi sjame. Hech yu'un hech laj yalbuntutic: —Jna' ti chajac'be abaic c'u yu'un laj cal: “J'oc' xa no'ox chaq'uelbun jsat. Jun chib c'ac'al mu xaq'uelbun jsat. Patil chaq'uelbun jsat yan vuelta”, ti xacutique. ²⁰Melel ti c'usi chacalbeique, ho'oxuque cha'oq'uic, chavich'ic mul. Ja'uc ti crixchanoetique nichim no'ox yo'ntonic. Ho'oxuque j'oc' no'ox chavich'ic mul, patil nichim no'ox avo'ntonic o. ²¹Chana'ic hech chaj c'u che'el ti ants ti chcol ti alajele. Oy svocol yu'un ista xa yorail. Mi icol xa ti alajel, ich'ay ti yo'nton ti c'ux laj ya'i. Nichim no'ox yo'nton patil yu'un oy xa yol. ²²Ja' no'ox hech ti ho'oxuque chavich'ic mul ti ora to. Li' ti chib oxib c'ac'ali chaq'uelbun jsat yan vuelta, hech nichim no'ox avo'ntonic o. Mu'yuc xa much'u xu' chayac'boxuc ich'mul yan vuelta.

²³C'alal chaq'uelbun jsat hech chaj c'u che'el laj xa calboxuque, mu'yuc xa c'usi chajac'bun yu'un ic'ot xa ti pasel ti c'u che'el laj calboxuque. Melel ti c'usi chacalbeique, yu'un ti ach'unobjun ti jc'ope, hech yu'un jun avo'ntonic c'ambeic ti Jtotic Diose ti c'usi chac'anique, hech chayac'boxuc. ²⁴Mu to oyuc c'usi chac'ambeic ti Jtotic Diose yu'un ti ach'unobjun xa

ti jc'ope. C'ambo, hech cha'ac'batic. Hech nichim no'ox avo'ntonic mu'yuc palta chava'yic.

Ja' sc'opilal tsalbil xa cu'un scotol ti c'utic oy li' ti balumile, xchi ti Jesuse
²⁵Mu jamaluc laj jc'oponoxuc.

Tsta yorail ti jamal chajc'oponoxuc, ti jamal chacalboxuc ava'yic sc'opilal ti Jtotic Diose. ²⁶C'alal mi laj xa sta yorail ti jamal laj xa ava'yic sc'opilal ti Jtotic Diose, hech yu'un atuquic chac'ambeic c'usi chac'ambeic ti Jtotic Diose yu'un ti ach'unobjun ti jc'ope. Mu persauc ho'on chajc'amboxuc ti stojol ti Jtotic Diose. ²⁷Yu'un c'uxoxuc xa ti yo'nton ti Jtotic Diose. C'ux chaya'yoxuc yu'un c'uxun ti avo'ntonic. Yu'un ach'unojic ti niloc' tal ti stojol ti Jtotic Diose. ²⁸Melel ti niloc' tal ti stojol ti Jtotic Diose. Nihul li' ti balumile. Hech yu'un tana to ti jcomes ti balumile, yu'un chisut batel ti stojol ti Jtotic Diose —xiyutuntutic ti Jesuse.

²⁹Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique hech laj calbettutic:

—Muc unuc mu jamaluc laj avalbuntutic. Jamal laj xa avalbun ca'itutic. ³⁰Laj xa jna'tutic ti chana' scotol. Yu'un laj ana' ti oy c'usi ti jc'an ti jac'tutic c'alal mu to chajac'botutic. Hech yu'un jch'unobjutic xa ti naloc' tal ti stojol ti Diose —xcututic.

³¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Laj xa ach'unic, pero sc'an to. ³²Yu'un li' xa ti j'oq'ui chacomesucun. Ja' chapuc abaic batel. Pero mu comesbilucun yu'un xchi'inojun ti Jtotic Diose. ³³Ti c'u

yepal laj xa calboxuque yu'un hech nichim no'ox avo'ntonic ti jventa manchuc mi chavich'ilanic vocol li' ti balumile. Yu'un tsalbil xa cu'un scotol ti c'utic oy li' ti balumile, hech yu'un ja' no'ox hech tutsal avu'unic ti jventa —xiyutuntutic ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti laj sc'opombe Dios ti stojol ti yajchanc'opetique ti Jesuse

17 C'alal laj yal hech ti Jesuse, laj sq'uel muel vinajel.

Hech laj sc'opon Dios:

—Tote, ista xa yorail ti che'ot ti pasel cu'un hech chaj c'u che'el achapanoj. Hech yu'un ac'un ti pasel ti muc' yu'un hech chacac'ot ti pasel ti muc' uc, ho'on ti Anich'onune. ²Yu'un laj xa avac'bun jventain scotol crixchanoetic ti jaylajuntos li' ti balumile, ti c'u yepal ti i'och xa ti jventa avu'une, ja' chcac'be xcuxlejalic sbatel osil. ³Ja' chcuxiic sbatel osil yu'un xayojtiquinot ti ho'ot no'ox Diosot atuc ti mu'yuc yan, yu'un xiyojtiquinun uc ti ho'on Jcoltavanejun yu'unique ti ho'ot laj atacun talele.

⁴Laj xa cac'ot ti pasel ti muc' ti stojol scotol crixchanoetic. Ihu' xa cu'un ti cabtele ti laj avac'bun jpase. ⁵Ti ora to, tote, ac'un xa ti pasel ti muc' te ti atojol co'ol hech chaj c'u che'el oyun ono'ox ti pasel ti muc' te ti atojol c'alal mu to pasemuc ti balumile.

⁶Laj xa cac'be yojtiquinot ti viniqetic li'to ti oyic ti jventa avu'une. Jbael laj at'uj ho'oti, patil laj avac'bun jventain. Hech yu'un laj xa yac' ti yo'ntonic ti ac'ope.

⁷Laj xa sna'ic ti ho'ot ti aventura ti ihu' xa cu'un scotol ti c'usi laj jpase, scotol ti c'usi laj cale. ⁸Laj xa calbe ya'yic scotol ti ac'ope ti laj avalbune. Laj xa sna'ic ti melet ti niloc' tal ti atojole. Xch'unojic xa ti ho'ot laj atacun talele.

⁹Chajc'oponot yu'unic. Ma'uc chajc'oponot yu'un scotol crixchanoetic. Ja' chajc'oponot yu'unic scotol ti much'utic ti oyic ti jventa avu'une ti ja' t'ujbilic avu'une yu'un ac'o coluc sbatel osil. ¹⁰Scotol ti much'utic oyic ti jventae, oyic ti aventura uc. Scotol ti much'utic oyic ti jventae, oyic ti jventa uc. Chiyac'ucun ti pasel ti muc'.

¹¹Ja' stuquic chcomic li' ti balumile yu'un ta xa xisut tal ti atojol. Tote, mu'yuc mulil ti atojol. Hech yu'un xu' avu'un chachabibun scotol ti much'utic ti oyic ti jventa avu'une, yu'un hech mu stsalat yu'un ti mulil li' ti balumile. Yu'un ti chachabie, hech yu'un jtos yo'ntonic hech chaj c'u che'el jtos co'ntontic. ¹²C'alal ti li'to jchi'inoj jba xchi'uc ti jayvo' avac'ojbun ti jventae, laj cac'be xchan hech chaj c'u che'el chac'an. Laj jchabi. Mi junuc muc xch'ay cu'un, ta to xists'acliucun scotolic. Ja' no'ox stuc ti much'u sc'opilal ch'ayel chbate, ja' mu xa xists'acliun. Hech che'ot ti pasel ti ac'ope hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti ahun.

¹³Ta xa xital ti atojol, tote. C'alal li'to jchi'uc hech chajc'oponot ti stojolic yu'un hech lec nichim no'ox yo'ntonic hech chaj c'u che'el nichim no'ox co'nton. ¹⁴Laj xa calbe ya'yic ti ac'ope. Ch-ilintaatic

yu'un ti crixchanoetique. Yu'un mu xa co'oluc yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti crixchanoetique hech chaj c'u che'el mu co'oluc co'nton xchi'uc ti crixchanoetique. ¹⁵Ma'uc chajc'ambot yu'un ti chavic'bun loq'uel li' ti balumile. Ja' chajc'ambot ti chachabibune yu'un hech mu stsalat yu'un ti pucuje. ¹⁶Yu'un mu xa co'oluc yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti crixchanoetique hech chaj c'u che'el mu co'oluc co'nton xchi'uc ti crixchanoetique. ¹⁷Lecubtasbun yo'ntonic yu'un ti ac'ope yu'un meel ti ac'ope. ¹⁸Hech chaj c'u che'el laj atacun tale li' ti balumile yu'un tal calbe ti ac'ope, ja' no'ox hech ti jtac batel uc yu'un chba yalbe ti ac'ope ti crixchanoetique. ¹⁹Yutsil co'nton ti jpas ti c'usi tsc'an ti avo'ntone yu'un hech xu' yu'unic tspace ti jventa uc.

²⁰Ma'uc no'ox chajc'oponot yu'unic. Ja' chajc'oponot uc yu'un scotol ti much'utic chixch'umbucun jc'op ti sventaic. ²¹Chajc'ambot ti ac'o me jtosuc yo'ntonic scotolic hech chaj c'u che'el jtos co'ntontic. Hech chaj c'u che'el te oyot ti co'nton, te oyun ti avo'nton, ja' no'ox hech ac'o te oyuc ti co'ntontic scotolic. Hech chch'unic scotol crixchanoetic ti ho'ot laj atacun talele. ²²Laj xa cac'be yutsil yo'ntonic hech chaj c'u che'el ti yutsil co'nton laj avac'bune yu'un hech jtos yo'ntonic hech chaj c'u che'el jtos co'ntontic. ²³Ho'on te oyun ti yo'ntonic. Ho'ot te oyot ti co'nton. Hech jtos yo'ntonic chc'otic ti mero meel hech tsna'ic scotol crixchanoetic ti ho'ot laj atacun

talele. Hech tsna'ic uc ti c'ux ti avo'nton ti much'utic chaxch'umbot ac'ope hech chaj c'u che'el c'uxun ti avo'nton uc.

²⁴Tote, ti jc'an ti ac'o xixchi'inucun sbatel osil ti bu oyune ti c'u yepal avac'ojbun ti jventae yu'un hech chisq'uelun ti c'u che'el pasbilun ti muc' avu'un. Meel ti c'uxun ti avo'ntone c'alal mu to pasemuc ti balumile. ²⁵Toj avo'nton, tote. Ti crixchanoetique mu xayojtiquinot. Ho'oni xacojtiquin. Ti jayvo' li'to xayojtiquinot uc yu'un xch'unojic xa ti ho'ot laj atacun talele. ²⁶Laj xa cac'be yojtiquinot. Más ta to xcac'be yojtiquinot yu'un hech chaj c'u che'el lum ep c'uxun ti avo'ntone, ja' no'ox hech ac'o sc'uxubin sbaic uc. Yu'un mi c'ux cha'i sbaic, te oyun ti yo'ntonic — xchi laj sc'opon Dios ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti i'ac'at entrecal ti Jesuse

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 C'alal laj yo'nton laj sc'opon Dios ti Jesuse, niloc'tutic batel xchi'uc ti Jesuse xchi'uc ti ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic. Nijelavtutic batel ti jech uc'um. Cedrón sbi ti uc'ume. Nic'otutic ti bu ts'umbil olivate'etic. Ja' stac' lo'el. Te ni'ochtutic ti yolon ti olivate'etic xchi'uc ti Jesuse. ²Ti Judase, ja' ti chac' entrecal ti Jesuse, yiloy ti bu oy ti ts'umbil olivate'etique yu'un te nic'otilantutic xchi'uc ti Jesuse jc'oltutic ti yajchanc'opuntutic. ³Hech yu'un ti Judase laj yic' tal soldadoetic xchi'uc ti yajmayoetic yu'un ti totil paleetique, xchi'uc fariseoetic. Italic yich'ojic tal stojic xchi'uc sc'oq'uc xchi'uc

yespadaic. ⁴Scotol sna'oj ti Jesuse c'usi chc'ot ti pasel ti stojol. Hech yu'un inopej batel. Hech laj sjac'be:

—¿Much'u chasa'ic? —xchi.

⁵Hech itac'avic:

—Ja' ti jsa'tutic ti Jesuse ti liquem tal ti Nazarete —xchiic.

Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Ho'on —xchi.

Te va'al uc ti Judase, ja' ti chac' entrecal ti Jesuse. ⁶C'alal laj yal hech ti Jesuse, ho'on ti xchie, hech nacnacchac iloq'uic ti jtsacvanejetique. Hech ip'ajic ti lum. ⁷Yan vuelta hech ijac'batic yu'un ti Jesuse:

—¿Much'u chasa'ic? —xchi.

Hech itac'avic:

—Ja' ti jsa'tutic ti Jesuse ti liquem tal ti Nazarete —xchiic.

⁸Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Laj xa calboxuc ava'yic: Ho'on, xichi chava'i. Yu'un jtuc no'ox ti chasa'ucune, hech yu'un ac'o batuc avi viniqetic li'to —xchi ti Jesuse.

⁹Ti hech laj yale, yu'un hech chc'ot ti pasel ti hech chaj c'u che'el laj yal ono'oxe: “Ti jayvo' ti avac'ojbun ti jventae, mi junuc muc xch'ay cu'un”, ti xchi ono'oxe. ¹⁰Yich'oj yespada ti Simon Pedroe. Hech yu'un laj sloq'ues, laj syajesbe yabat ti totil palee. Laj sbojbe loq'uel xchiquin ti sbats'ic'ob. Malco sbi ti abate. ¹¹Ti Jesuse hech laj yalbe ti Pedroe:

—Tic'o ochel ti sna ti avespadae. Mi hech chapase, mu xquich' vocol hech chaj c'u che'el tsc'an ti Jtote —xchi.

Ja' sc'opilal ti va'al ti stojol ti totil pale ti Jesuse

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹²Hech yu'un ti capitane xchi'uc ti yajsoldadoe xchi'uc ti yajmayoletic

ti paleetique laj stsaquic ti Jesuse. Laj xchuquic batel. ¹³Jbael laj yiq'uic batel sva'anic ti stojol ti totil pale, Anas sbi. Ti Anase ja' sni' ti Caifase. Ja' ti biq'uit ni'ile ochem ti totil pale ti sventa habil ti c'alal icham ti Jesuse. ¹⁴Mu yanuc ti Caifase. Ja' ono'ox ti laj yal ja' lec mi chcham cu'untic jun no'ox vinic. Ja' mu xtun mi chijcham jcotoltic, ti xchi ono'oxe, ti xut ti xchi'iltac ti abtele.

Ja' sc'opilal ti Pedroe ti i'och batel ti yamaq'uul sna ti totil palee

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵Ho'on xchi'uc ti Simon Pedroe laj jts'aclitutic batel ti Jesuse. Ho'oni xiyojtiquinun ti totil palee. Hech yu'un laj jchi'in ochel ti Jesuse te ti yamaq'uul sna ti totil palee. ¹⁶Ti Pedroe va'al icom ti fuera nopol ti'na. Yu'un ojtiquimbilun te ti sna ti totil palee, hech yu'un ba jc'opon ti jchabiejti'nae yu'un ac'o ochuc ti Pedroe. Hech yu'un laj yotes ti Pedroe. ¹⁷Tseb ti jchabiejti'nae. Ja' laj sjac'be ti Pedroe:

—¿Mi ma'uc yajchanc'opot uc ti vinique? —xchi.

—Mu ho'ucun —xchi xtac'av ti Pedroe.

¹⁸Te va'ajtic ti abatetic yu'une xchi'uc ti mayoletic yu'une. Spasojic sc'oc' yu'un oy sic. Ac'al ti sc'oq'uique. Te chc'atinic ti c'oc'. Te va'al uc ti Pedroe. Te chc'atin ti c'oc' uc.

Ja' sc'opilal ti ja' primero i'ich'bat sc'op yu'un ti totil palee ti Jesuse

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹Ti Jesuse hech ijac'bat yu'un ti totil palee:

—¿Jayvo' avajchanc'op? —x'utat—.
¿C'usi c'opal ti chavac' ti a'yele?
—x'utat.

²⁰Hech itac'av ti Jesuse:

—Jamal laj jc'opon scotol
crixchanoetic. Scotol c'ac'al
nichanubtasvan ti biq'uit temploetic
xchi'uc ti muc'ta templo yo' bu
tstsobilan sbaic scotol ti jchi'iltique.
Mu muculuc nichanubtasvan.

²¹¿C'u yu'un ho'on chajac'bun?
Jac'bo ava'i much'utic ya'yojic c'usi
laj jcholbe. Sna'ic c'usi laj calbe
ya'yic —xchi.

²²C'alal laj yal hech ti Jesuse,
imajvan ti jun abat ti te va'ale.

—¿C'u yu'un hech chatac'be sc'op
ti totil palee? —x'utat.

²³Hech itac'av ti Jesuse:

—Mi chopol ti jc'ope, alo ca'itic
ti bu chopole. Mi lec ti jc'ope, ¿c'u
yu'un chamajun? —xchi.

²⁴Ti Anase, ja' ti más totil palee,
chucul xa laj stac batel ti Jesuse
ti stojol ti totil palee ti ja'to no'ox
i'och ti habil avi lume, ja' ti Caifase.

**Ja' sc'opilal ti Pedroe ti laj smuc ti
yo'nton ti Jesuse**

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵Ti Pedroe te va'al che'atin ti c'oc'.
Hech ijac'bat yu'un ti much'utic te
co'ol che'atinic xchi'uque:

—¿Mi ma'uc yajchanc'opot uc?
—x'utat.

Ti Pedroe laj smuc ti yo'nton:

—Mu ho'ucun —xchi.

²⁶Te oy jun yabat ti totil palee. Ja'
yermano ti ip'asbat loq'uel xchiquin
yu'un ti Pedroe. Hech laj sjac'be:

—¿Mi mu ho'ucot ti achi'inoj
ti vinique yo' bu ts'umbil ti
olive'etique? —x'utat.

²⁷Ti Pedroe yan vuelta laj smuc ti
yo'nton. Ja' yorail ch-oc' quelem.

**Ja' sc'opilal ti iva'anat ti stojol Pilato
ti Jesuse**

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸Iloc' ti stojol ti Caifase ti Jesuse.
I'ic'at batel ti stojol ti gobernadore
yu'un chchapambat sc'opilal
te ti sna. Ja' Pretorio sbi. Ja' te
chchapambat sc'opilal crixchanoetic
scotol c'ac'al. Sob to mu to tsacub
ti osile. Ti paleetique xchi'uc ti
xchi'iltaque muc x'ochic ti Pretorio.
Mu stac' tscap sbaic xchi'uc yanlum
crixchano yu'un q'uin xa yu'unic.
Yu'un mu to tsti'ic ti ch'iom carnero
yu'un ti q'uin Pascuae. ²⁹Hech
yu'un iloc' tal ti Pilatoe, ja' ti
governadore. Hech laj sjac'be:

—¿C'usi smul avi vinic li'to? —
xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

³⁰Hech itac'avic:

—Ti manchuc oy smule, mu
xcac'tutic entrecal ti ac'ob ti
hechuque —xchiic.

³¹Ti Pilatoe hech laj yalbe:

—Iq'uic batel ho'oxuque. Ich'bo
sc'op yu'un smul ti sventa ti
mantaletic avu'unique —xut.

Hech i'albat yu'un ti paleetique:
—Mu xu' chcac'tutic ti milel
ho'ontutic. Ja' avabtel ho'oti —xchiic.

³²Ti hech i'och ti sc'ob ti Pilato
ti Jesuse, yu'un hech chc'ot sc'op
ti Jesuse ti cruz chmilat. Yu'un ti
romaetic ti cruz chmilvanic. ³³Hech
yu'un ti Pilatoe icha'och nixtoc ti
bu chchapanvane. Laj yic' tal ti
stojol ti Jesuse. Hech laj sjac'be:

—Ti jc'an chca'i mi ho'ot ajjalilot
yu'un ti achi'iltaque, ho'oxuc ti
judioxuque —xut.

³⁴Hech itac'av ti Jesuse:

—¿Mi yu'un atuc hech laj anop, mi yu'un oy much'u laj yalbot yu'un ti hech chajac'bune? —xchi.

³⁵Hech itac'av ti Pilatoc:

—Ho'oni mu jventauc, mu judioucun. Ti achi'iltaque xchi'uc ti totil paleetique ja' laj yac'ot entrecal ti jc'ob. ¿C'usi apasoj? —x'utat.

³⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti much'u laj yac'bun cabtel yu'un ti jpas mantal, mu crixchanoticuc. Ti crixchanoticuque, laj xa scoltaucun ti cabate ti hechuque. Hech muc xi'och ti sc'ob ti jchi'iltaque. Hech muc xital ti atojol uc. Ja'uque, mu crixchanouc laj yac'bun cabtel —xchi.

³⁷Ti Pilatoc hech laj yalbe:

—Hech yu'un ajvalilot che'e —xchi.

Hech itac'av ti Jesuse:

—Ajvalilun. Ja' sventail ti tal anucun li' ti balumile yu'un ti jchol ti c'op ti ja' melele. Scotol ti much'utic sc'an cha'yic ti c'usi melele, ja' chiya'ibun jc'op —xchi.

³⁸Ti Pilatoc hech laj sjac'be:

—¿C'u che'el ti jna' ti bu melele? —xchi.

Ja' sc'opilal ti ichapambat sc'opilal ti

Jesuse yu'un chmilat ti cruz

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

C'alal laj xa yal hech ti Pilatoc, iloc' yan vuelta. Ba sc'opon yan vuelta ti paleetique. Hech laj yalbe ya'yic:

—Mu jtabe smul —xchi—. ³⁹Yu'un nopen chava'yic ti chajcoltabe loq'uel jun jchuquel ti yorail qu'in Pascua, hech yu'un ¿mi ja'

chac'anic ti chajcoltabe batel ti much'u ajvalil avu'unique, ho'oxuc ti judiooxuque? —xut.

⁴⁰Tsots itac'avic scotolic:

—iMa'uc avi to! iColtao ti Barrabase! —xchiic.

Ti Barrabase, ja' j'elec'.

19 Hech yu'un ti Pilatoc laj yal mantal ti ac'o yich' acial ti Jesuse. Hech yu'un ti soldadoetique lic yac'beic acial ti Jesuse. ²Patil laj spech'ic ch'ix. Laj yac'beic ti sjol. Laj slapbeic nat sc'u'. Yoxyotxic x'elan ti c'u'ile hech chaj c'u che'el tslapic totil ajvaliletic. ³Hech laj slabanic ti Jesuse: iViva! iHo'ot ajvalilot mati yu'un ti judioetique! —xchiic.

Laj yaq'uilambeic majel ti sat.

⁴Yan vuelta iloc' talel ti Pilatoc.

Hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—Q'uelo avil chquic' loq'uel tal ti jva'an ti atojolic yu'un chana'ic ti mu jtabe smul —xchi.

⁵C'alal iloc' tal ti Jesuse, oy xa pech'bil ch'ix ti sjol. Slapoj xa loq'uel tal c'u'il. Yoxyotxic ti c'u'ile. Ti Pilatoc hech laj yalbe ti jchi'iltaque:

—iQ'uelo avilic c'u x'elan ti vinique! —xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

⁶C'alal laj yilic ti Jesuse ti totil paleetique xchi'uc ti mayoletique tsots lic yavtaic ti Pilatoc:

—iMilo ti cruz, milo ti cruz! —xchiic.

Hech itac'av ti Pilatoc:

—Iq'uic batel, milic ti cruz ho'oxuque. Ho'oni mu jtabe smul —xchi.

⁷Hech itac'avic ti jchi'iltaque:

—Ho'ontutique oy mantal cu'untutic. Chal ti mantal

cu'untutique ti persa chcham ti much'u Snich'on Dios scuyojs sbae —xchiic.

⁸Ti Pilatooe chi' ono'ox yu'un ti c'usi ch'ot ti pasel yu'un ti Jesuse. Hech yu'un más ixil' yu'un laj ya'i ti Snich'on Dios scuyojs sba ti xchiique.

⁹Hech icha'sutic ochel ti Pretorio ti Pilatooe xchi'uc ti Jesuse. Hech lic sjac'be ti Jesuse:

—¿Bu liquemot tal? —xut.

Muc xtac'av ti Jesuse yu'un sna' ti hovil ti tsjaqu'ilane.

¹⁰Hech yu'un ti Pilatooe hech laj yalbe ti Jesuse:

—¿C'u yu'un mu xatac'bun jc'op? ¿Mi yu'un mu xana' ti oy cabtel ho'oni? Xu' chacac' ti milel ti cruz. Xu' chajcolta batel —xchi.

¹¹Hech itac'av ti Jesuse:

—Ti manchuc yac'ojbot avabtel ti Diose ti te oy ti vinajele, mu'yuc avabtel ti jtojol. Hech yu'un ja' más tsots smulic ti totiletic ti laj yac'ucun ti ac'obe —xchi.

¹²Hech yu'un ti Pilatooe sc'an tscolta batel ti Jesuse. Hech yu'un ti jchi'iltaque tsots laj yavtaic:

—Mi chacolta batel avi vinic li'to, yu'un mu yabatucot César mi hech chapase. Scotol ti much'u ajvalil tscuy sbae, ja' tscontrain ti Cesare —x'utat.

¹³Hech yu'un ti Pilatooe c'alal laj ya'ibe sc'op ti jchi'iltaque, hech yu'un laj yal mantal ti ac'io ic'atuc loq'uel tal ti amac' ti Jesuse. Oy pasbil snacleb ti gobernadore te ti o'lol amac', pasbil ti ton. Te chal ti c'u che'el chchapanat ti much'utic chich' chapanel yu'une. Ja' Gabata sbi ti hebreo c'op ti bu chnaquie. Hech yu'un te ba nacluc ti Pilatooe.

¹⁴C'alal te ba nacluc ti Pilatooe, ista xa van o'lol c'ac'al. Ja' mero sc'ac'alil ti q'uin Pascuae. C'alal inaquí xa ti Pilatooe hech lic yalbe ti jchi'iltaque:

—iQ'uelo avil ti ajvalil avu'unique! —xchi. Ja' sc'opilal ti Jesuse.

¹⁵Ti jchi'iltaque hech laj yavtaic ti Pilatooe:

—iAc'io milatuc, ac'io milatuc, ac'io ba milatuc ti cruz! —xchiic.

Ti Pilatooe hech laj sjac'beic: —¿Mi lec mi chcac' ti milel ti cruz ti ajvalil avu'unique? —xut.

Hech itac'av ti totil paleetique: —Ma'uc ajvalil cu'untutic lume.

Ja' ajvalil cu'untutic stuc ti Cesare —xchiic.

¹⁶Hech yu'un ti Pilatooe laj xch'un hech chaj c'u che'el laj sc'an ti jchi'iltaque. Laj yal mantal ti ac'io milatuc ti cruz ti Jesuse. Hech yu'un ti soldadoetique laj yiq'uc batel ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti ijipanat ti cruz ti Jesuse

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷Hech yu'un ti soldadoetique laj yac'be sq'uech scruz ti Jesuse. Hech ibatic ti bu Baquel Jolal sbi. Gólgota sbi ti hebreo c'op. ¹⁸Hech lic sjipanac ti cruz ti Jesuse xchi'uc yan cha'vo'. Jun ti jujuech xocon scruz ti Jesuse. Te cacal ti o'lol scruz ti Jesuse. ¹⁹Ti Pilatooe laj yac' ti ts'ibael te'. Laj yac'be yu'un ac'io spaq'uc ti jol cruz. “JA' JESÚS LI'TO JA' TI LIQUEM TAL TI NAZARETE. JA' TI TOTIL AJVALIL YU'UN TI JUDIOETIQUE”, xchi sbi ts'ibabil. ²⁰Ep ti jchi'iltaque laj sq'uelic ti c'u che'el ts'ibabile yu'un

te no'ox ti ti' jteclum Jerusalén ti bu ijipanat ti cruz ti Jesuse. Ts'ibabil sbi ti hebreo c'op xchi'uc ti griego c'op xchi'uc ti latin c'op. ²¹Ti totil paleetic cu'untutique ho'ontutic ti co'ol judiountutic xchi'uque, c'alal laj yilic ti c'u che'el ts'ibabile, hech ba yalbeic ti Pilatoc:

—“Ja' ti totil ajvalil yu'un ti judioetique”, xchi. ¿C'u yu'un hech laj avac' ti ts'ibael? “Ho'on totil ajvalilun yu'un ti judioetique”, xchi laj avac' ti ts'ibael ti hechuque —xchiic.

²²Hech itac'av ti Pilatoc:

—Ti c'u che'el laj xa cac' ti ts'ibael, ja' no'ox hech —xchi.

²³C'alal ijipanat ti cruz ti Jesuse yu'un ti soldadoetique, laj xch'acbe sbaic ti sc'u' spoc' ti Jesuse. Jujulic laj yich'ic ti chanvo'ique. Jlic laj spas sobril, ja' ti sc'u'e, ja' ti túnica sbie, ti mu'yuc sts'isbenale. Jlic no'ox jalbil ti poq'ue. ²⁴Hech yu'un hech laj yalbe sbaic ti soldadoetique:

—Mu jatic avi to. Jpastic al ti jq'ueltic much'u che'ot ti sventa ti sc'u'e —xchiic.

Hech ono'ox ic'ot ti pasel ti sc'op ti Diose hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sun. Hech chal: “Chch'acbe sbaic jc'u' jpoc'. Tspasic al tsq'uelic ti much'u che'ot ti sventa ti jc'u'e”, ti xchi ono'ox sc'opilale. Hech ono'ox laj spasic ti soldadoetique.

²⁵Te ti nopol yolon scrutz te va'al ti sme' ti Jesuse xchi'uc ti smuc ti sme'e, ja' María sbi uc. Ja' Cleofas sbi ti smalale. Te xchi'uc uc ti Maríae ja' ti liquem tal ti

Magdala. ²⁶Ho'on ti yajchanc'opun ti Jesuse ti lum c'uxun ti yo'ntone, ja' no'ox hechun uc, te jchi'inoj ti sme' ti Jesuse. Hech yu'un c'alal laj yiluntutic ti Jesuse, hech laj yalbe ti sme'e:

—Me'e, ja' avol chc'ot lume —xchi.

²⁷Hech lic yalbun ti Jesuse:

—Ja' ame' chc'ot ti jme'e —xiyutun.

Hech yu'un laj quic' batel ti jna ti sme' ti Jesuse. Te ba jchi'in o.

Ja' sc'opilal ti icham ti Jesuse

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸Ti Jesuse laj sna' ti scotol ic'ot xa ti pasel hech chaj c'u che'el ts'ibabil ti sc'op ti Diose. Ja' slajeb ti hech iyal:

—Taquin co'nton chca'i —xchi.

²⁹Te vaxal jun taza vinagre. Poj ti vinagree. Hech yu'un lic sts'ajic ti vinagre esponja. Ti esponjae ja' chuch'. Laj sliquic muel ti hisopote'. Laj stic'be ti ye ti Jesuse. ³⁰Ti Jesuse laj sts'uts'un ti vinagree. Hech laj yal:

—Ihu' xa cu'un —xchi.

Laj snijan sba. Hech iloc' ti xch'ulele.

Ja' sc'opilal ti ixembat xocon ti Jesuse

³¹Yu'un ja' ti jcux co'ntontutic ti yoc'omale ho'ontutic ti judiountutic, hech yu'un ti totiletic cu'untutic mu sc'anic ti chcom stacopalic ti cruz. Yu'un hech ono'ox tsots sc'opilal chc'otilan cu'untutic jujun sabado yu'un ja' yorail chc'ot ti muc'ta q'uin Pascua cu'untutic. Hech yu'un laj sc'ambeic ti Pilatoc ac'o

yich' c'asbel yacanic, yu'un hech chchamic ti ora, hech xu' chloc' stacopalic ti cruz. ³²Hech yu'un ital ti soldadoetique. C'ot sc'asbe yacan ti june. Ja' no'ox hech laj sc'asbe yacan ti jun xchi'ile, ja' ti co'ol ijoc'anatic ti cruz xchi'uc ti Jesuse. ³³Hech ic'otic ti stojol ti Jesuse. Chamen xa laj yilic ti Jesuse hech yu'un muc sc'asbeic yacan.

³⁴Ti jun soldadoe laj xembe xocon ti lanza ti Jesuse. Ti ora iloc' xch'ich'el xchi'uc ya'lel sbec'tal.

³⁵Ho'on laj quil ti c'u che'el icham ti Cajvaltique. Melel chcal yu'un hech chana'ic uc ti ho'oxuque.

³⁶Hech ic'ot ti pasel yu'un tsts'aqui ti c'u che'el ts'ibabil comel ti sun ti Diose: “Mi jch'ixuc mu xpejbat sbaquel”, ti xchi ono'ox sc'opilale.

³⁷Hech ts'ibabil comel uc ti sun ti Diose: “Ta ono'ox xiyilucun ti xembil jxocon yu'unique”, ti xchi ono'ox sc'opilale.

Ja' sc'opilal ti imucac ti Jesuse

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸Oy jun jch'ilutic, José sbi. Liquem tal ti jteclum Arimatea sbi. Mucul no'ox xch'unojbe sc'op ti Jesuse yu'un chi' yu'un ti totiletique. Yu'un laj yil ti c'u che'el icham ti Jesuse, hech yu'un ba sc'opon ti Pilatoe, laj sc'ambe stacopal ti Jesuse. Ti Pilatoe laj yal mantal ti ac'o sloq'uesbe stacopal ti cruz ac'o ba smuc. ³⁹Ital uc ti Nicodemoe, ja' ti a sc'opon ti Jesuse ti ac'ubaltic. Laj yich' tal poxil mirra sbi capal ti aloetic. Oy van lajuneb xcha'vinic kilo yalal. ⁴⁰Laj yich'beic batel ti stacopal ti Jesuse. Laj sbech'ic batel ti saquil

poç'. Te laj stic'beic batel uc ti mirrae xchi'uc ti aloetique yu'un hech mu xvinaj yic'. Ja' jtaleltutic ti jmuc jbatutic, ho'ontutic ti judiountutique. ⁴¹Ti bu ijipanat ti cruz ti Jesuse te ts'umbil olivate'etic te nopol. Te yo' bu ti ts'umbil olivate'etique oy ach' ch'en. Jombil ti ton ti ch'ene yu'un ja' sventa te tsmuc sbaic. Ach' to ti ch'ene, mu to oyuc much'u yac'oj te o. ⁴²Yu'un ja' xa yorail chlic xcux yo'ntonic c'alal ch-ic'ub, yu'un nopol no'ox ti ch'ene, hech yu'un ihu' yu'unic laj sti'quic ochel ti stacopal ti Jesuse.

Ja' sc'opilal ti icha'cuxi loq'uel ti Jesuse

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Ti sba c'ac'al ti semanae, ja' ti domingoe, ic' to ic'ot ti ch'en yo' bu mucul ti Jesuse ti María, ja' ti liquem tal ti Magdala. Laj yil balch'umbil xa loq'uel ti tone ja' ti smac sti' ti ch'ene. ²Hech yu'un ital ti anil tal yalbuntutic, ho'on ti lum c'uxun ti yo'nton ti Jesuse xchi'uc ti Simon Pedroe. Hech laj yalbuntutic:

—Laj xa sloq'uesic batel ti stacopal ti Cajvaltique. Mu jna'tutic bu laj yaq'ueic batel —xiyutuntutic ti María.

³Hech yu'un nibatutic jcha'va'altutic ti ora yo' bu ti ch'ene. ⁴Co'ol ni'anilajtutic batel. Ti ho'one nijelav. Jbael nic'ot yo' bu ti ch'ene. Icom ti Pedroe. ⁵Ho'oni ja' no'ox laj jcujañ jba ti jq'uel ochel ti yut ch'ene. Laj quil te pochol ti lum ti saquil poq'ue. Muc xi'och ti yut ch'en. ⁶C'alal ihul ti Simon

Pedroe, toj i'och ti yut ch'en. Laj yil te putsq'uijem xa ti lum ti saquil poq'ue, ja' ti xpix ti sbec'tal ti Jesuse. ⁷Ja' no'ox hech uc ti xpix ti sjole, putsq'uijem xa uc. ⁸Patil ni'och ti yut ch'en uc, ho'on ti jbael nic'ot yo' bu ti ch'ene. C'alal laj quil c'u x'elan ti poq'ue, laj jch'un ti icha'cuxi ti Cajvaltique hech chaj c'u che'el laj yalbuntutic. ⁹Ja'to lic ca'ibetutic sjam hech chaj c'u che'el ts'ibabil comel ti sc'op ti Diose ti persa chcha'cuxi loq'uel ti ch'en ti Cajvaltique. ¹⁰Hech yu'un hech nisututic batel ti jnatutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic.

Ja' sc'opilal ti laj yac' sba ti q'uelel ti stojol ti Maríae ti Jesuse

(Mr. 16:9-11)

¹¹Ti Maríae te va'al icom ti ti'ch'en. Te i'oc'. C'alal yac'oj sba ch-oc' laj scujan sba laj sq'uel ochel ti yut ch'ene. ¹²Laj yil te nacajtic cha'vo' ch'ul abatetic. Sac ti jyalel ti sc'u' spoq'uique. Te nacajtic ti bu i'ac'at comel ti stacopal ti Jesuse, jun ti sjol, jun ti yacan. ¹³Hech i'albat ti Maríae:

—Me'e, ¿c'u yu'un cha'oc'? —x'utat.

Hech itac'av ti Maríae:

—Yu'un laj xa sloq'uesic batel ti sbec'tal ti Cajvale. Mu jna' bu laj yaq'uiic —xchi.

¹⁴C'alal laj xa yal hech ti Maríae, laj sjoyp'in sba. Laj yil te va'al jun vinic. Muc xojtiquin ti ja' ti Jesuse.

¹⁵Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Me'e, ¿c'u yu'un cha'oc'?
¿Much'u chasa'? —xchi.

Ti Maríae laj scuy ti ja' ti jchabiej'olive'etique, hech yu'un hech laj yalbe:

—Tote, mi ho'ot laj avich'bun batel ti sbec'tal ti Cajvale, albun xca'i bu laj avac'bun yu'un chba quich' talel —xchi.

¹⁶Hech itac'av ti Jesuse:

—iMaría! —xchi.

Hech yu'un laj sjoyp'in sba ti Maríae. Hech laj yalbe ti hebreo c'op:
—iRaboni! —xchi. Ho'ot Maestro, xchi c'alal jelavesbil.

¹⁷Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Mu me xapajesun yu'un ta ono'ox xibat ti stojol ti Jtote. Batan, ba albo ya'yic ti quermanotique: Chibat ti stojol ti Jtote, ti Atotic uque. Ja' ti stojol ti Dios cu'üne, ti Dios avu'unic uque, xiyutun, xavut me ti yantique —xchi.

¹⁸Hech yu'un ti Maríae ti liquem tal ti Magdalae hech tal yalbuntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse:

—Laj xa quil ti Cajvaltique — xiyutuntutic. Laj yalbuntutic uc scotol ti c'u che'el i'albat yu'üne.

Ja' sc'opilal ti laj yac' sba ti q'uelel ti Jesuse te ti o'lol yut na ti stojol ti yajchanc'opetique

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹Mal xa c'ac'al ti sba c'ac'al ti semanae, ja' ti domingoe, jmacoj jbatutic ti na ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse. Yu'un nixi'tutic yu'un ti totiletic cu'untutic, ja' ti co'ol judiountutic xchi'uque, hech yu'un lec jmacojtutic ti sti' jnatutic. Ti ora no'ox ivinaj te ti o'lol yut jnatutic ti Jesuse yo' bu jtsoboj jbatutic. Hech laj yalbuntutic:

—Tal jtoj avo'ntonic
—xiyutuntutic.

²⁰C'alal hech laj yalbuntutic ti Jesuse, laj yac'bun jqueltutic ti sc'obe ti xocone. Laj jna'tutic ti ja' ti Cajvaltique, hech yu'un nichim no'ox co'ntontutic jcotoltutic. ²¹Ti Jesuse yan vuelta laj yalbuntutic:

—Tal jtoj avo'ntonic. Hech chaj c'u che'el laj stacun talel li'i ti Jtote, ja' no'ox hech chajtaxocuc batel uc hech chapasbun cabtel —xiyutuntutic.

²²C'alal hech laj yalbuntutic ti Jesuse, laj svuch'ta tal ti jtojoltutic, hech laj yalbuntutic:

—Ich'ic ti Ch'ul Espiritue —xiyutuntutic—. ²³Ti much'u tsutes yo'nton yu'un ti smule, xu' chavalbe ti ich'ay xa ti smule. Ti much'u mu sc'an sutes yo'nton yu'un ti smule, xu' chavalbe ti mu ch'ayemuc ti smule —xiyutuntutic ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ja'to ti laj yil
ti Jesuse, ja'to laj xch'un
ti Tomase ti icha'cuxie**

²⁴Ti Tomase mu teuc ti c'alal ital ti Jesuse. Ja' ti vats sbi cu'untutique. Ja' lajchavo'untutic xchi'uc ti Tomase ho'ontutic ti yajchanc'opuntutic ti Jesuse.

²⁵Hech yu'un hech laj calbetutic: —Laj xa quiltutic ti Cajvaltique —xcututic.

Hech itac'av ti Tomase:

—Ja'to mi laj quil jtuque ti yav lavuxe ti sc'obe, ja'to mi laj jt'ic' sbic'tal jc'ob ti bu yav lavuxe, ja'to mi laj jt'ic' jc'ob ti xocone, ja'to ti jch'un ti icha'cuxi xae —xiyutuntutic.

²⁶Iloc' vaxaquib c'ac'al ti c'alal laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic ti Jesuse. Yan vuelta laj

jtsob jbatutic ti na ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Te jchi'inoj jbatutic xchi'uc ti Tomase. Macal ti ti'nae. Hech no'ox ivinaj ti ora ti Jesuse te ti o'lol yut jnatutic yo' bu jtsoboj jbatutique. Hech laj yalbuntutic:

—Tal jtoj avo'ntonic

—xiyutuntutic.

²⁷Hech laj yalbe ti Tomase:

—La' tic'o ac'ob li' ti jc'obi. La' q'uelo avil ti jc'obe. Xach'o tal ac'obe, tic'o ti jxocon. Mu me xchibaj avo'nton. Ch'uno me ti nicha'cuxi xae —x'utat yu'un ti Jesuse.

²⁸Hech itac'av ti Tomase:

—iCajval cu'un, Dios cu'un! —xchi.

²⁹Ti Jesuse hech laj yalbe:

—Tomás, ja'to ti laj avilune, ja'to laj ach'un ti nicha'cuxi xae. Jun no'ox yutsil ti much'u chch'un ti mu yilojucune mi jutuc —xchi ti Jesuse.

**Ja' sc'opilal ti c'usi sventail
ti i'och ti ts'ibael li'to**

³⁰Oy to ep yan jchop o abteletic laj spas ti Jesuse ti jtojoltutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique muc x'och ti ts'ibael li'to. ³¹Ja' sventail ti i'och ti ts'ibael avi yepal li'to yu'un chach'unic ti ja' Jcoltavanej cu'untic ti Jesuse, ti ja' Snich'on ti Diose. Yu'un mi hech chach'unic, hech chacuxiic sbatel osil ti sventa.

**Ja' sc'opilal ti yan vuelta laj yac'
sba ti q'uelel ti Jesuse ti stojol
ti yajchanc'opetique te ti nab**

21 Yan vuelta laj yac'
sba ti q'uelel ti
jtojoltutic ti Jesuse ho'ontutic ti

yajchanc'opuntutique. Te laj yac' sba ti q'uelel te ti ti'nab te ti estado Galilea. Hech laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic. ²Te jtsoboj jbatutic xchi'uc ti Simon Pedroe, xchi'uc ti Tomase, ja' ti vats xcututique. Xchi'uc ti Natanaele, ja' ti liquem tal ti jteclum Caná te ti estado cu'untutic, ja' ti Galileae. Xchi'uc ti cha'vo'untutique ti ja' jtotutic ti Zebedeoe. Xchi'uc yan cha'vo' jchi'iltac ti abtel. ³Ti Simon Pedroe hech laj yalbuntutic:

—Chba jtsac choy —xiyutuntutic.

—Batic, chajchi'inot batel uc —xcututic.

Hech ba jt'ic jbatutic ti barco. Sjunul ac'ubal laj jsa'tutic ti choye. Muc jtatutic mi jcutuc.

⁴C'alal isacub ti osile, tal sva'an sba ti ti'nab ti Jesuse. Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique muc xcojtiquintutic ti ja' ti Jesuse. ⁵Ti Jesuse hech laj sjac'buntutic:

—Queremotic, ¿mi oy laj ataic ti choye? —xiyutuntutic.

—Mu'yuc —xichitutic.

⁶Ti Jesuse hech laj yalbuntutic: —Tenic ochel aleb te ti hech barco te ti abats'ic'obic. Te chataic —xiyutuntutic.

Hech yu'un c'alal laj jtentutic ochel ti jlebtutic ti ho', muc xu' cu'untutic ti jnitutic ochel ti barco yu'un nojem ti choy. ⁷Ho'oni ti lum c'uxun ti yo'nton ti Jesuse, hech laj calbe ti Pedroe:

—iJa' ti Cajvaltique! —xcut.

C'alal laj ya'i ti Simon Pedroe ti ja' ti Cajvaltique, laj slap sc'u' yu'un banal. Laj sten sba ochel ti nab yu'un chba sta ti Jesuse. ⁸Ho'ontutic nixanavtutic

batel ti barco jchochojtutic tal ti jlebtutique ti bu tiq'u'il ti choye. Mu nomuc, nopol no'ox ti'nab. Oy van ho'vinicuc metro.

⁹C'alal niloc'tutic ti barco te ti ti'nab, laj quilutic pasbil c'oc'. Chacpoman xa ti c'oq'ue. Oy choy yac'oj sba tsvo ti c'oc'. Oy vaj uc.

¹⁰Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—Ich'ic tal cha'cot oxcot ti choy ti laj atsaquique —xiyutuntutic.

¹¹Hech yu'un i'och ti barco ti Simon Pedroe. Hech laj snit loq'uel tal ti yut ho' ti jlebtutique. Nojem ti choy. Puru muc'tic choy. Oy ciento cincuenta y tres ti choye. Manchuc mi ep ti choye, muc xtuch' ti jlebtutique. ¹²Ti Jesuse hech laj yalbuntutic:

—La' ve'anic —xiyutuntutic.

Ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique ¿much'uot? muc xichitutic xa yu'un laj cojtiquintutic xa ti ja' ti Cajvaltique. ¹³Ti Jesuse laj stsac ti vaje, laj yac'buntutic ho'ontutic ti yajchanc'opuntutique. Laj yac'buntutic choy uc. Hech nive'tutic.

¹⁴Ja' yoxibal vuelta ti laj yac' sba ti q'uelel ti jtojoltutic ti Jesuse c'alal cha'cuxem xa loq'uel ti ch'en.

**Ja' sc'opilal mac'limbun scotol
ti much'utic chixch'umbucun
ti jc'ope, xchi ti Jesuse**

¹⁵C'alal laj co'nton ve'ucuntutic, ti Jesuse hech laj sjac'be ti Simon Pedroe:

—Simón, snich'onot Jonás, c'ux chiya'yun ti achi'iltac li'to. ¿Mi ech'em c'uxun ti avo'nton ho'oti? —xchi.

Hech itac'av ti Pedroe:
—Cajval, xana' ti c'uxot ti
co'ntone —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Mac'limbun scotol ti much'utic
chixch'umbucun ti jc'ope hech ch-
an yip yo'ntonic —xchi.

¹⁶Ti Jesuse hech laj xcha'jac'be
nixtoc:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi
c'uxun ti avo'nton? —xchi.

Hech itac'av ti Pedroe:
—Cajval, xana' ti c'uxot ti
co'ntone —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Chabibun scotol ti much'utic
chixch'umbucun ti jc'ope —xchi.

¹⁷Ti Jesuse hech laj sjac'be ti
yoxibal vuelta:

—Simón, snich'onot Jonás, ¿mi
c'uxun ti avo'nton? —xchi.

Hech lic yich' mul ti Pedroe yu'un
yoxibal xa vuelta ti hech ijac'bate
¿mi c'uxun ti avo'nton? ti xchi
chjac'bate. Hech itac'av:

—Cajval, scotol oy ti avo'nton.
Xana' ti c'uxot ti co'ntone —xchi.

Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Mac'limbun scotol ti much'utic
chixch'umbucun ti jc'ope hech ch-
an yip yo'ntonic —xchi—. ¹⁸Melel
ti c'usi chacalbee, c'alal unenot to
mu'yuc palta laj ava'i. Ja' atuc laj
achuquilan ach'ut buc no'ox nabat.
Pero che'ot yorail c'alal namalub
xa chaxchucbot ac'ob abec'tal ti te',
hech chamilat —xchi.

¹⁹Ti Jesuse hech laj yac'be sna' ti
Pedroe ti c'u che'el chchame ti c'u

che'el chac' ti pasel ti muc' ti Diose.
Hech ono'ox ic'ot ti pasel ti hech
icham ti Pedroe. Ti Jesuse hech laj
yalbe uc ti Pedroe:

—Ho'on chats'acliun —xchi.

**Ja' sc'opilal ti yajchanc'ope ti
lum c'ux ti yo'nton ti Jesuse**

²⁰Ti Pedroe laj sjoyp'in sba. Laj
yil ti te xa xital ti spat ho'on ti lum
c'uxun ti yo'nton ti Jesuse, ho'on ti
te metselun ti sts'el ti Jesuse c'alal
nive'tutic c'alal hech laj jac'be ti
Jesuse: “Cajval, ¿much'u chayac'ot
entrecal?” ti xcute. ²¹Ti Pedroe,
c'alal laj yilun, hech laj sjac'be ti
Jesuse:

—Cajval, ti jchi'il li'to, ¿c'usi
sc'opilal chavalbe uc? —xchi.

²²Ti Jesuse hech laj yalbe:
—Mi ti jc'an ti cuxul chul jtae, mu
aventauc. Ho'oti ts'aclinun —x'utat.

²³Hech yu'un laj ya'yic ti
quermanotique ti mu xicham
ho'oni. Mu xcham, mu xchiuc
jc'opilal yu'un ti Jesuse. Ja' no'ox
laj yal: “Mi ti jc'an ti cuxul chul
jtae, mu aventauc”, xchi no'ox
jc'opilal.

²⁴Scotol ti laj xa jts'iba li'to, laj
quil laj ca'i ho'on ti Juanune, ho'on
ti yajchanc'opun ti Jesuse. Melel ti
hech ic'ot ti pasele.

²⁵Oy to ep c'utic yan lequil abtel
laj spas ti Jesuse. Ti taca to ochuc
ti ts'ibael ti jujutos ti yabtele, ep
ti jyalel ti hunetique ti hechuque.
Ja'uque ti c'u yepal i'och ti ts'ibaele,
ta yutsil yu'un chijcol.